

**KOULUVÄKIVALLAN RISKITEKIJÄT JA ENNALTAEH-
KÄISY. KIRJALLISUUSKATSAUS KOULUVÄKIVAL-
LASTA**

Anne Tiihonen
Maisterintutkielma
Sosiaalityö
Yhteiskuntatieteiden ja filo-
sofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2022

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä Anne Tiihonen	
Työn nimi Kouluväkivallan riskitekijät ja ennaltaehkäisy. Kirjallisuuskatsaus kouluväkivallasta.	
Oppiaine Sosiaalityö	Työn laji Maisteritutkielma
Aika Kevät 2022	Sivumäärä 69 + 1 liite (14 sivua)
Ohjaaja Johanna Kiili	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkielmassani tarkastelen kirjallisuuskatsauksen avulla kouluväkivallan riskitekijöitä sekä kouluväkivallan ennaltaehkäisyä. Tutkielman tarkoituksena on koota tietoa kouluväkivallasta, jota on toistaiseksi tutkittu vähäisesti kouluväkivallan käsitteen näkökulmasta. Tutkielman teoreettinen viitekehys muodostuu väkivallasta ja väkivallan muodoista, sekä väkivallan yksilöllisistä ja ulkoisista riskitekijöistä.</p> <p>Kirjallisuuskatsauksen aineisto koostuu englanninkielisistä kansainvälisistä vertaisarvioituista tutkimusartikkeleista, jotka on julkaistu vuosien 2016–2021 aikana. Aineisto on laajuudeltaan kaksikymmentäkolme (23) artikkelia, jotka on saatu tutkielmassa dokumentoidun aineistohaun tuloksena. Tutkielman tutkimuskysymykset ovat: 1) millaiset kouluväkivallan riskitekijät korostuvat aineistossa? 2) millaisia keinoja tutkimuksissa tulee esiin, joiden avulla kouluväkivaltaa voidaan ehkäistä? Menetelmänä tutkielmassa on integroiva kirjallisuuskatsaus. Kirjallisuuskatsaus on analysoitu teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä.</p> <p>Tutkimustuloksissa kouluväkivallan riskitekijöitä ovat esimerkiksi henkilön sukupuoli, sukupuolen ilmaisu, ikä, seksuaalisuus, koettu seurusteluväkivalta, perheväkivalta, heikot sosiaaliset suhteet, päihteet, online- peliriippuvuus, heikko suhde vanhempiin, väkivaltamedialle altistuminen, tiettytyypiset asenteet väkivaltaa kohtaan, luokalle jääminen, tietyt varoitusmerkit, koulun levottomuus, alueen jengiväkivalta ja rikollisuuden taso. Kouluväkivallan ennaltaehkäisyn keinoja ovat esimerkiksi opettajien turvallisuuskoulutus, ennaltaehkäisyohjelmat, aseistetut vartijat, vanhempien vapaaehtois-toiminta ja oppilaiden tavaroiden tarkistaminen.</p>	
Asiasanat: kouluväkivalta, riskitekijät, väkivalta, kirjallisuuskatsaus, ennaltaehkäisy	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

TAULUKOT

TAULUKKO 1 Sisäänotto- ja poissulkukriteerit	26
TAULUKKO 2 Tietokantahaut ja valittujen artikkeleiden määrät	27
TAULUKKO 3 Aineiston artikkeleiden julkaisukanavat	28
TAULUKKO 4 Artikkeleiden julkaisuvuodet	29
TAULUKKO 5 Artikkeleiden maat	29

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	KOULUVÄKIVALTA ILMIÖNÄ JA AIKAISEMPI TUTKIMUSTIETO	4
	2.1 Kouluväkivalta kansainvälisestä näkökulmasta	4
	2.2 Kouluväkivalta Suomessa	7
	2.3 Kouluväkivalta ja kansallinen lainsäädäntö	9
3	VÄKIVALTA JA RISKITEKIJÄT	12
	3.1 Väkivalta	12
	3.2 Väkivallan yksilölliset riskitekijät lapsilla ja nuorilla	15
	3.3 Väkivallan ulkoiset riskitekijät lapsilla ja nuorilla	17
4	TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTONHANKINTA.....	20
	4.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset.....	20
	4.2 Integroiva kirjallisuuskatsaus	21
	4.3 Aineisto	24
	4.3.1 Aineiston haku	24
	4.3.2 Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit	25
	4.3.3 Aineiston esittely	28
	4.4 Sisällönanalyysi.....	29
	4.5 Tutkielman eettiset kysymykset	32
5	KOULUVÄKIVALLAN RISKITEKIJÄT	34
	5.1 Ikä, sukupuoli, seksuaalisuus ja vähemmistöön kuuluminen	34
	5.2 Päihteet, riippuvuus ja väkivaltamedia	38
	5.3 Perhesuhteet ja suhteet ikätovereihin	39
	5.4 Koulusurman varoitusmerkit ja asenteet väkivaltaa kohtaan	41
	5.5 Kouluun liittyvät riskitekijät.....	43
6	KEINOJA KOULUVÄKIVALLAN ENNALTAEHKÄISEMISEKSI	47
	6.1 Koulujen käyttämät keinot.....	47
	6.2 Kouluväkivallan ehkäisyn kannalta suotuisat tekijät.....	49
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	51
	7.1 Väkivallan viitekehys ja kouluväkivalta.....	52
	7.2 Kouluväkivallan ennaltaehkäisy	55
8	POHDINTA.....	57

LÄHTEET..... 61

LIITTEET

1 JOHDANTO

Lukuisat lapset ja nuoret ympäri maailman käyvät koulua. Koulu on kodin ohella yksi tärkeimmistä paikoista ajatellen lasten ja nuorten kehitystä ja koulunkäynti edistää lasten sosiaalisemotionaalista hyvinvointia ja kognitiivista kehitystä, joita tarvitaan läpi koko elämän. (Capp, Moore, Pitner, Iachini, Berkowitz, Astor & Benbenishty 2017, 1.) Kuitenkin useiden lasten koulunkäyntiä varjostaa kiusaamisen monet muodot, sekä kouluväkivalta. Erilaisilla asioilla ja ilmiöillä on harvoin yksittäistä tiettyä syytä taustallaan, vaan syy on useimmiten monen yksittäisen asian summa ja seuraus. Sama pätee sosiaaliin ongelmiin, kuten kouluväkivaltaan. Väkivalta on näkyvää ja sitä ilmenee tyypillisesti koululaisten keskuudessa, jolloin usein oletetaan oppilaiden itsensä olevan syyllisiä ongelman olemassaoloon. Tämän vuoksi analyysit, jotka keskittyvät kouluväkivallan tarkastelussa yksittäisiin tekijöihin, kuten aseiden saatavuuteen, toksiseen kulttuuriin tai ihmisen hairahtamisen mahdollisuuteen, ovat vaarassa jättää olennaisia vaikuttavia seikkoja huomiotta ja näin ollen voivat estää huomaamasta tulevaisuuden katastrofeja. (Henry 2000, 17.)

Huukin (2010, 30) mukaan Suomessa käytävässä keskustelussa kiusaaminen on ollut pääasiallinen asia, johon keskitytään kouluväkivallan jäädessä lähinnä taustalle, kun tarkastellaan toiseen yksilöön kohdistettuja vahingoittavia toimia ja tekoja. Suomessa tapahtuneet kouluampumiset ovat tuoneet kouluväkivaltaa lähemmäs keskustelun keskiötä, mutta näissä tapauksissa keskitytään enemmän erityisen voimakkaaseen ja raakaan väkivaltaan (esim. Oksanen ja Räsänen 2008, Huuki 2010, 30). Jos kouluväkivaltaa tarkastellaan vain koulukiusaamisen lähtökohdista, on riskinä, että väkivaltatapauksien vakavuus sivuutetaan todellisuutta lievempänä. Tästä on esimerkkinä se, miten pahoinpitely kohdataan ja määritellään koulumaailmassa eri tavalla. (Kiilakoski 2009, 33–36, Huuki 2010, 30.) Tällöin väkivaltatapaukset nimetään usein kiusaamiseksi. Kuitenkin kouluväkivallan merkityksen kutistaminen koskemaan vain väkivallan äärimuotoja, kuten koulusurmia, jättää oleellisesti monia väkivallan muita ilmenemistapoja huomiotta ja voi väheksyä niiden todellista vaikutusta yksilön elämään ja tulevaisuuteen. Viimeisen parin vuoden aikana julkisuuteen nousseet tapaukset ovat omalta osaltaan tuoneet kouluväkivallan osaksi laajempaa yhteiskunnallista keskustelua ja nykyisin kouluväkivallan teoista puhutaan myös väkivaltana.

Kouluväkivalta nähdään toisinaan osana sitä kulttuuria, jota ylläpidetään ja uusinnetaan kasvatus- ja koulutusorganisaatioissa. Väkivallan asemaa tukevat organisaatioiden ääneen sanomattomat arvojärjestykset, joita määrittävät erilaiset sosiokulttuuriset tekijät, sekä iän, sukupuolen ja etnisyyden kaltaiset seikat. Lisäksi

yksilöiden keskinäinen kilpailu ja myös kamppailu norminmukaisuudesta ovat osaltaan vahvistamassa väkivallan roolia. (Sunnari ym. 2003, 13, Huuki 2010, 31 mukaan.) UNESCO:n kansainvälisen selvityksen mukaan kouluväkivalta ja kiusaaminen koskevat niin tyttöjä kuin poikia, mutta eroavaisuuksia on olemassa. Esimerkiksi on todennäköisempää, että poika on ollut osallisena fyysisessä tappelussa tai hän on ollut fyysisen hyökkäyksen kohde. Pojilla fyysinen kiusaaminen on kaiken kaikkiaan yleisempää ja vastaavasti psykologinen kiusaaminen on tytöillä tyypillisempää. Lasten kasvaessa on epätodennäköisempää joutua kiusatuksi, olla osallisena tappelussa tai joutua hyökkäyksen kohteeksi, mutta vastaavasti riski joutua verkkokiusaamisen kohteeksi kasvaa. Tyypillisiä kiusaamisen kohteita ovat lapset, jotka jollain tavalla ovat erilaisia kuin enemmistö. Yleisin syy liittyy ulkonäköön ja toiseksi yleisintä on ihon väri, rotu tai kansallisuus. Lisäksi maahanmuuttajaperheiden ja köyhien perheiden lapset ovat alttiimpia joutua kiusaamisen ja verkkokiusaamisen kohteiksi. Tämän ohella on tiedossa, että sukupuolinormeista poikkeavat oppilaat, kuten transseksuaalit tai homoseksuaalit kohtaavat yleisemmin kiusaamista ja kouluväkivaltaa verrattuna oppilaisiin, jotka täyttävät yhteiskunnan perinteiset sukupuolinormit. (UNESCO 2019, 7.)

Kouluväkivalta on yhteiskunnallisesti tärkeä aihe väkivallan käytön takia ja yksilötason vakavien seurausten vuoksi. Lisäksi kouluväkivalta voi näkyä monin eri tavoin suoraan ja epäsuorasti sosiaalialan ammattilaisten päivittäisessä työssä. Erityisesti koulukuraattorit kohtaavat kouluväkivallan tekijöitä ja väkivallan kohteeksi joutuneita lapsia ja nuoria tehdessään koulun sosiaalityötä. Lisäksi moninaisten pitkäaikaisten seurausten vuoksi sosiaalityön aikuisasiakkailta voi olla taustallaan kouluväkivallan kokemuksia, jotka heijastuvat heidän nykyiseen tilanteeseen. Tässä tutkielmassa tulen tarkastelemaan kansainväliseen aineistoon kohdistuvan kirjallisuuskatsauksen avulla millaiset väkivallan muodot ovat korostuneita ja miten kouluväkivaltaa voitaisiin ennaltaehkäistä.

Aluksi luvussa kaksi esittelen kouluväkivaltaa ilmiönä ja tuon esiin aikaisempaa tutkimustietoa, sekä esittelen kouluväkivaltaan liittyvää lainsäädäntöä Suomessa. Luvussa kolme käyn läpi tutkielman teoreettista viitekehystä, joka koostuu väkivallasta sekä väkivallan yksilöllisistä ja ulkoisista riskitekijöistä. Tämän jälkeen luvussa neljä käyn läpi tutkimustehtävän sekä tutkimuskysymykset. Samassa luvussa esittelen tutkimusmenetelmäksi valikoitunutta integroivaa kirjallisuuskatsausta sekä aineiston hakuun liittyviä seikkoja ja esittelen tutkielman aineiston. Lisäksi lopuksi käsitellään teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä, jonka yhteydessä käyn läpi omaa analyysiprosessiani. Luvussa viisi siirrytään tarkastelemaan ensimmäisen tutkimuskysymyksen tuloksia kouluväkivallan riskitekijöistä yhdistäen ne aikaisempaan tutkimustietoon aiheesta. Seuraavaksi luvussa kuusi esitän toisen tutkimuskysymyksen tuloksia kouluväkivallan ennaltaehkäisykeinoista. Luku

seitsemän on johtopäätökset- osio, jossa kerron vielä tiiviisti maisterintutkielman aiheen ja toteutuksen, sekä tulkiten saatuja tuloksia suhteessa tutkielman teoreettiseen viitekehykseen kouluväkivallan riskitekijöistä sekä väkivallasta. Viimeinen luku kahdeksan on pohdinta, jossa tuon esiin tutkielman tuloksien herättämiä ajatuksia ja yhdistän niitä laajempaan perspektiiviin. Lisäksi pohdin tutkielman mahdollisia ongelmakohtia ja tutkimusaiheita koskien kouluväkivaltaa.

2 KOULUVÄKIVALTA ILMIÖNÄ JA AIKAISEMPI TUTKIMUSTIETO

Luvussa 2 määrittelen kouluväkivallan käsitettä, sekä lähestyn kouluväkivaltaa kansainvälisestä näkökulmasta. Tämän jälkeen siirryn kansalliseen näkökulmaan ja käyn läpi kouluväkivaltaa Suomessa ja kerron millaisia kouluväkivallantapauksia Suomessa on ollut. Luvun lopuksi esittelen, millaista kansallista lainsäädäntöä Suomessa on liittyen kouluväkivaltaan.

2.1 Kouluväkivalta kansainvälisestä näkökulmasta

Koulussa tapahtuva väkivalta voi olla muodoltaan fyysistä tai psyykkistä hyväksikäyttöä, tappeluja, kiusaamista, verkossa tapahtuvaa uhkailua ja kiusaamista tai luokahuoneessa häiriköintiä. Lisäksi se voi tuottaa fyysisen tai psyykkisen vamman oppilaalle tai opettajalle, tai se voi olla luonteeltaan kulttityyppistä toimintaa. Myös yksilön seksuaalisten tai muiden henkilökohtaisten rajojen loukkaaminen tai esimerkiksi aseiden käyttäminen koulu ympäristössä ovat kouluväkivaltaa. Kouluväkivallan kohteina voivat olla niin lapset kuin opettajat ja kouluväkivallan tekijä voi olla oppilas tai opettaja (Miller ja Kraus 2008, 15.) Kouluväkivalta kattaa kaikki väkivallan muodot, jotka tapahtuvat kouluissa ja niiden ympäristössä oppilaiden, opettajien tai muun koulun henkilökunnan toimesta. Kouluväkivaltaan sisältyy kiusaamisen eri muodot, kuten verkkokiusaaminen. Kiusaaminen onkin yleisimpiä kouluväkivallan muotoja ja koskee joka kolmatta lasta ja nuorta maailmanlaajuisesti. (UNESCO 2020.) Kouluväkivalta on myös vallankäyttöä kouluun liittyvissä olosuhteissa yksilön tai virallisen tahon toimesta ja voi ilmetä osana sosiaalisia prosesseja. Tämä vallankäyttö estää kohteitaan olemasta merkityksellisiä joko vähentämällä heidän arvoaan tai rajoittamalla heitä olemasta sellaisia kuin he voisivat parhaimmillaan olla. (Henry 2000, 21.)

Astor, Benbenishty ja Estrada (2014) mukaan akateeminen yhteisö on lähes yksimielinen siitä, että kouluväkivallan käsite tarkoittaa laajaa kokoelmaa tarkoituksellisesti tehtyjä tekoja, joilla pyritään fyysisesti ja henkisesti vahingoittamaan oppilaita ja henkilökunnan jäseniä, sekä koulun alueella tai sen ympäristössä olevaa omaisuutta. Kouluväkivallan teot vaihtelevat vakavuusasteiltaan ja toistuvuudeltaan. Se voi ilmetä eri tavoin, kuten henkilön sosiaalisena eristämisenä muista, pelotteluna ja uhkailuna tai tappeluina koulussa. Lisäksi kouluväkivaltaa on aseiden hallussapito ja niiden käyttö, erilainen vandalismi, toiselle kuuluvan omaisuuden varastaminen, jengiväkivalta, seksuaalinen häirintä ja raiskaus, viharikokset, sekä henkilökunnan tekemä hyväksikäyttö. Osa tutkijoista katsoo myös seurusteluväkivallan olevan osa

kouluväkivaltaa (Burcky, Reuterma n & Kopsky1988; Cano, Avery-Leaf, Cascardi & O'Leary 1998, Astor, Vargas, O'Neal Pitner ja Meyer 1999, 140.)

Kouluväkivallan yleisyys on sinänsä haasteellinen arvioitava, koska siihen vaikuttaa merkittävästi se, keneltä asiasta kysytään. On tyypillistä, että rehtorien ja opettajien ilmoittamat määrät ovat vähäisempiä kuin oppilaiden. Taustasyynä voi olla, että opettajat ja rehtorit eivät aina ole tietoisia kaikista väkivaltaisista tapahtumista. (Astor ym. 1999, 140.) Kuitenkin UNESCO:n mukaan kaiken kaikkiaan joka kolmas oppilas (32 %) on joutunut koulutovereidensa kiusaamaksi vähintään kerran edeltävän kuukauden aikana. Erityisesti fyysinen ja seksuaalinen kiusaaminen ovat kaksi yleisintä kiusaamistapaa maailmassa lukuun ottamatta Eurooppaa ja Pohjois-Amerikkaa, joissa yleisin kiusaamistapa on psykologinen kiusaaminen. Joka kymmenes lapsi on myös kokenut verkkokiusaamista ja osallisena fyysisessä tappelussa toisen oppilaan kanssa on ollut yli joka kolmas (36 %) oppilaista. Tämän ohella viimeisen vuoden aikana lähes joka kolmanteen (32,4 %) oppilaaseen on kohdistunut vähintään kerran jonkinlainen fyysinen hyökkäys. Oppilaiden kesken tapahtuvasta seksuaalisesta väkivallasta on rajallisesti tietoa, mutta esimerkiksi Saharan eteläpuolen Afrikassa ilmenneet todisteet viittaavat siihen, että on todennäköisempää kohdata seksuaalista väkivaltaa toisen oppilaan tekemänä kuin opettajan. Tämä koskee erityisesti poikia. Lisäksi globaalilla tasolla fyysinen väkivalta opettajan tekemänä on harvinaisempaa, mutta toisaalta on olemassa maita, joissa lapset kertovat suurissa määrin kohtaavansa fyysistä väkivaltaa opettajiensa tekemänä. Tämä ei ole yllättävää, sillä ruumiillinen rangaistus on edelleen käytössä 68 eri maassa. Tilastot kertovat karua kieltään lasten ja nuorten tilanteesta, vaikka ne eivät sisällä tietoa koulun ulkopuolella tai koulumatkoilla tapahtuvasta kiusaamisesta ja väkivallasta, mitä kuitenkin todennäköisesti myös tapahtuu. (UNESCO 2019, 7-8.)

Kouluväkivallalla on usein vakavia seurauksia. Herkemmin esiin tulevien seurausten, kuten loukkaantumisen tai jopa kuoleman ohella voi ilmetä seurauksia, jotka eivät välttämättä ole niin ilmeisiä. Tiivistäen nuorten väkivaltaan liittyy useita negatiivisia emotionaalisia, sosiaalisia ja psykologisia seurauksia, joista osa voi olla pysyviä. (Volungis & Goodman 2017, 2.) Kouluväkivaltaa kokeneet voivat fyysisen vahingon ohella kärsiä psykologisista traumaista ja heillä voi esiintyä ahdistuneisuutta, heikkoa itsetuntoa, masennusoireita, yksinäisyyttä ja itsetuhoisuutta. Lisäksi henkilölle voi tulla aikaisempaa enemmän poissaoloja ja hänen koulumenestyksensä saattaa kärsiä. Joissain tapauksissa ilmenee myös äärimmäisiä väkivaltaisia purkauksia. (Juvonen & Graham, 2001; Limber, 2006; Olweus, 1993; Rigby, 1996; Smith & Brain, 2000; Vossekuil, Fein, Reddy, Borum, & Modzeleski, 2002, Astor ym. 2014.) Väkivallan kokemisella tai sille altistumisella voi olla yhteyksiä myös riskinottoa sisältävään käyttäytymiseen, traumaperäiseen stressihäiriöön, ahdistuneeseen ylivalppauteen, avuttomuuden tunteisiin, korkean riskin seksuaaliseen käyttäytymiseen, yleiseen

vihaisuuteen, sekä päihteiden väärinkäyttöön (Buka, Stichick, Birdthistle & Earls 2001; Hammond ym. 2009; Ludwig & Warren 2009, Volungis & Goodman 2017, 2).

Kouluväkivallan vakavimpia muotoja esiintyy eniten kaupunkiympäristöjen kouluissa, mutta toisaalta kouluväkivaltaa ilmenee kaikissa toisistaan poikkeavissa sosiaalisissa, kulttuurisissa ja taloudellisissa elinympäristöissä. Esimerkiksi Yhdysvalloissa korkeat kouluväkivaltatilastot ovat yhteydessä akateemisesti heikosti menestyviin kouluihin, koulujen puutteelliseen rahoitukseen, korkeisiin opintojen keskeyttämislukuihin, korkeaan jengiaktiivisuuteen alueella, henkilökunnan vaihtuvuuteen, opiskelun tilapäisyyteen, sekä koulujen heikkoon hallinnolliseen johtajuuteen. (Astor ym. 2014.)

Ruotsissa Anne-Lie Vainik ja Anders Kassman (2018) ovat tehneet kvantitatiivisen tutkimuksen, jossa tarkasteltiin 1239 poliisiraporttia kymmenen Tukholman alueen kunnassa 7–14-vuotiaiden eli ei-rikosoikeudellisessa vastuussa olevien lasten koulussa tekemistä laittomista uhkauksista, pahoinpitelyistä, ahdisteluista ja loukkaavasta käytöksestä vuosien 2000–2010 aikana. Näissä 1239 ilmoituksessa oli 1163 tekijää eli käytännössä joukossa oli mukana ilmoituksia, jotka koskivat samaa lasta tai nuorta. Lisäksi ilmoitusten määrä kasvoi siten, että mitä vanhempi lapsi, sitä enemmän ilmoituksia, mutta tekijöiden keski-ikä asettui 13 ikävuoteen. Kuitenkin mukana oli ilmoituksia, joissa tekijänä oli 7-vuotias ja 14-vuotiaiden osuus tekijöistä oli lähes puolet. (Vainik ja Kassman 2018, 70).

Vainikin ja Kassmanin (2018) tuloksissa havaittiin, että tapausmäärät ovat tasaisesti kasvaneet vuosien 2002–2009 aikana, jonka jälkeen ilmoitusten määrässä tuhatta lasta kohden on ollut pientä laskua. Yleisin ilmoitus tyyppi (63 %) oli pahoinpitely, laittomien uhkausten osuus oli toiseksi suurin (21 %), ahdistelujen osuus oli kolmanneksi suurin (12 %) ja loput olivat loukkaavaa käytöstä (4 %). Vakavaksi luokitellut pahoinpitelyt ovat osana pahoinpitelyjä, mutta tapauksia oli ollut vähän. Suurimassa osassa ilmoitetuista tapauksista tekijänä oli poika (81 %) ja loppujen osalta tyttöjä (14 %) tai tekijää ei tiedetty (5 %). Tekijöinä tyttöjen osuus korostui ahdistelun ja loukkaavan käytöksen osalta. (Vainik ja Kassman 2018, 68–69.)

Samaisessa Vainikin ja Kassmanin (2018) tutkimuksessa paljastui, että julkisista kouluista tehtiin enemmän ilmoituksia poliisille keskimäärin kuin yksityiskouluista. Kuitenkaan oppilasmääriltään erilaisten koulujen välillä ei ollut eroja. Myöskään koulujen sukupuolijakaumilla tai maahanmuuttaja oppilaiden osuudella ei ollut vaikutusta rikosilmoitusmääriin. Vähiten ilmoituksia tehtiin korkeita arvosanoja saavien oppilaiden kouluista, missä oli merkittävä ero suhteessa alempien arvosanojen kouluihin. Suurimmat erot olivat kuitenkin eri kuntien välillä, sillä eräässä kunnassa tehtiin keskimäärin 2,5 ilmoitusta vuodessa, kun vastaavasti useissa kunnissa ei tehty lainkaan ilmoituksia. (Vainik ja Kassman 2018, 70.) Erityisen suuri ilmoitusaste oli resurssikouluissa, joissa opiskelee lapsia, joilla on vakava asteisia psykososiaalisia tai

neuropsykiatrisia ongelmia, joiden vuoksi lapsilla voi olla käytöshäiriöitä ja haasteita tunnistaa ja ymmärtää muiden tunteita, jotka voivat myös olla syynä tapauksien suureen määrään. (Vainik ja Kassman 2018, 74.)

Adam Volungis ja Katie Goodman (2017, 3–10) ovat tutkineet kouluväkivallan ennaltaehkäisyä ja luoneet teoreettisen mallin opettaja-oppilas suhteesta ja kommunikointi taidoista, jotka voivat ennaltaehkäistä kouluväkivaltaa. Heidän mukaansa oppilaat tulee kohdata kunnioittavasti ollen empaattinen, aito ja tuomitsematon. Lisäksi monikulttuurisuus osaaminen on välttämätön suhteen muodostumiselle. Näiden ohella myös läsnäolo- ja kuuntelutaidot ovat avainasemassa luottamussuhteen muodostumiselle ja on olennaista viedä kommunikointi kuuntelua pidemmälle käyttäen esimerkiksi avoimia kysymyksiä, uudelleen muotoilua ja yhteenvetoa ja myös haastamista. Viestintätaidot mahdollistavat yksilötason luottamussuhteen ja lopulta kollektiivisen luottamussuhteen. Samalla oppilaat muuttavat suhtautumistaan, käsitystään asioista ja reagointiaan asioihin ja tilanteisiin, jolloin oppilaat ovat valmiimpia näkemään vaihtoehtoisia ratkaisuja omaan ahdistukseensa. Lisäksi he helpommin kertovat esimerkiksi luottamalleen opettajalle, jos he saavat tietää toisen oppilaan väkivaltaisista suunnitelmista.

2.2 Kouluväkivalta Suomessa

Tietoa vakavammista kouluväkivalta tapauksista Suomessa aloitettiin keräämään käytännössä vasta vuoden 2007 Jokelan koulusurmien jälkeen, joten saatavilla on vähäisesti tietoa sellaisista vakavista väkivaltatilanteista kouluissa, jotka eivät ole olleet kuolettavia uhreille. Tämän vuoksi Suomessa on voinut tapahtua useitakin vakavia, muttei kuolettavia väkivaltaisia tapahtumia kouluissa, mutta ne eivät ole tulleet yleiseen tietoon. Toisinaan koulut ovat myös pyrkineet suojelemaan omaa mainettaan vähättelemällä heillä olleita väkivaltaisuuksia. Suomessa kuitenkin tiedetään esimerkiksi olleen 1990-luvulla ja 2000-luvulla oppilaiden keskinäisissä tappeluissa mukana puukkoja, mutta tilanteet eivät ole johtaneet kuolemiin. Näiden ohella on ollut myös tapauksia, joihin on liittynyt aseita tai ilmapistooleja. Esimerkiksi vuoden 2002 aikana 14-vuotias tyttö ampui koulussa ilmapistoolilla poikaa päähän, 14-vuotiaalla pojalla oli mukanaan käsiase koulussa ja 16-vuotiaan hallusta löytyi koulussa ladattu käsiase ja seuraavana vuonna 16-vuotias poika linnoittautui koulun katolle pistoolin kanssa. (Oksanen, Nurmi, Vuori ja Räsänen 2013, 191.)

Koulusurmien voidaan todeta poikkeavan niin sanotuista totutun kaltaisista henkirikoksista, koska tekojen taustamotiivit ja tavoitteet ovat erilaisia kuin tavallisten henkirikosten kohdalla. Lisäksi myös surmaamisen tavat, sekä tekijöiden sosiaalinen taustahistoria ja ikäluokka ovat erilaisia, eikä kaikilla surmaajilla välttämättä ole

rikos- tai väkivaltataustaa. (Punamäki ym. 2011, 10.) On huomion arvoista todeta, että vuoden 2007 Jokelan ja vuoden 2008 Kauhajoen kaltaiset koulusurmat edustavat vain kouluväkivallan näkyvintä muotoa ja Suomessa on tapahtunut henkirikoksia ja muita väkivaltatapauksia kouluissa myös ennen Jokelan koulusurmaa. Esimerkiksi jo 1980-luvulta tiedetään kolme kuolemaan johtanutta kouluväkivaltatapausta. Ensimmäisessä 18-vuotias opiskelija tappoi opettajan lapiolla ja toisessa tapauksessa 14-vuotias puukotti opettajan hengiltä. Lisäksi vuonna 1989 Raumanmerellä 14-vuotias oppilas ampui kaksi opiskelijatoveriaan koululuokassa. (Oksanen ym. 2013, 190–191.) Lisäksi 18-vuotias miespuolinen opiskelija hyökkäsi puukon kanssa häntä kiusanneen henkilön kimppuun. Uhri pelastui, mutta tekijä teki itsemurhan. (Harju ja Markkanen, Oksanen ym. 2013, 209; Oksanen ym. 2013, 209.) Samana vuonna hyökkäsi 16-vuotias poika veitsen kanssa luokassa ikätoverinsa kimppuun (Harju 2012, Oksanen ym. 2013, 209). Lisäksi mies hyökkäsi Orivedellä kouluun aikeenaan kostaa entiselle tyttöystävälleen, mutta uhreilta säästyttiin (Oksanen ym. 2013, 209). Myöhemmin vuonna 2019 on tapahtunut lisäksi Kuopion koulusurma ja viime vuosien aikana on noussut yleiseen tietoon useita muita erilaisia kouluväkivaltatapauksia, jotka eivät edusta äärimmäistä kouluväkivaltaa.

Suomessa on osaltaan tarkasteltu millaisia syitä kouluväkivallan taustalla voi olla. Tämän seurauksena on päädytty siihen, että nuorten päihteidenkäytöllä, mielen-terveysongelmilla ja vakavaksi luokiteltavalla aggressiivisuudella on vaikutusta nuorten väkivaltaisuuteen. Lisäksi on todettu, että nuorten erilaisilla oppimis- ja käytöshäiriöillä sekä huono-osaisuudella, kuten huostaanotto taustalla on yhteys nuorten väkivaltaiseen käytökseen. (Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 2008, Punamäki, Tirri, Nokelainen ja Marttunen 2011,10.) Myös kouluväkivallan uhriksi joutumisen taustalla voi olla monenlaisia syitä. Esimerkiksi vuoden 2019 Kouluterveyskyselyn tuloksien mukaan sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat nuoret joutuvat kokemaan muita nuoria enemmän kiusaamisen ja väkivallan uhkaa. Tämän ohella sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvilla nuorilla on yleisempiä kokemukset kouluympäristön turvattomuudesta. (Jokela ym. 2020,4.)

Sari Manninen (2010, 79–102) on tarkastellut osana kasvatustieteiden väitöskirjaansa, miten esimerkiksi oppilaiden sosiaalisissa suhteissa maskuliinisuuden rakentamisen näkökulmasta suosio, valta, ja väkivalta linkittyvät poikien keskinäiseen toimintaan. Kouluväkivaltaa on lähestytty sukupuolen ja vallan näkökulmista. Teorioina tutkimuksessa on käytetty Foucault'n valtateoriaa ja Connellin maskuliinisuusteoriaa ja hegemonisen maskuliinisuuden käsitettä. Esimerkiksi suosittujen poikien todettiin käyttävän normalisoitunutta väkivaltaa, mutta he eivät kuitenkaan kohdistaneet hyökkääväksi miellettyä väkivaltaa muihin. Rauhalliset pojat taas eivät turvautuneet väkivaltaan, eivätkä pyrkineet osaksi statuskamppailua. Koviksi määritellyt

pojat vastaavasti käyttivät niin fyysistä kuin verbaalista väkivaltaa ja yksi heistä oli valta-asteikon huipulla.

Pro gradu- taseisia tutkielmia löytyy muutamia. Esimerkiksi Ilkka Laasonen (2006) on tutkinut määrällisessä tutkimuksessa oppilaiden liikunnanopettajin kohdistamaa kiusaamista. Tutkielman mukaan liikunnanopettajiin kohdistuu toiseksi eniten juuri fyysisen väkivallan uhkaa loukkaavan käytöksen ollessa yleisin. Väkivaltaa tai sen uhkaa ilmenee etenkin tilanteissa, joissa oppilaita ohjataan pois heiltä kielletyiltä alueilta. Laasonen (2006) tutkimuksen mukaan opettajan sukupuolella on tilastollisesti merkittävä yhteys siihen, ovatko he kokeneet fyysistä väkivaltaa tai sen uhkaa. Tutkielmasta käy ilmi, että miesopettajista 23 % ja naisopettajista 13 % on kokenut työssään fyysistä väkivaltaa tai sen uhkaa.

2.3 Kouluväkivalta ja kansallinen lainsäädäntö

Kouluväkivallan kokonaisuuden ymmärtämisen kannalta on oleellista tietää, millaiset mahdollisuudet ja velvoitteet lainsäädäntö luo näihin tilanteisiin. Kun lähestytään kouluväkivaltaa lain näkökulmasta, on ensin tarkasteltava perusopetuslain (21.8.1998/628) 7 lukua oppivelvollisuudesta sekä oppilaan oikeuksista ja velvollisuuksista. Perusopetuslain (21.8.1998/628) 7 luvun 29 §:n ensimmäisen momentin mukaan jokaisella, joka opetukseen osallistuu, on oikeus opiskella turvallisessa opiskeluympäristössä. Lisäksi perusopetuslain (21.8.1998/628) 7 luvun 29 §:n toisessa momentissa kielletään tuomasta tai pitämästä hallussa koulussa ja työpäivän aikana sellaisia muissa laissa kiellettyjä esineitä tai aineita, jotka voivat olla vaaraksi omalle tai toisen turvallisuudelle tai ovat soveltuvia erityisesti omaisuuden rikkomiseen, ja jonka hallussaan pitämiselle ei ole perusteltua syytä. Perusopetuslain (21.8.1998/628) 7 luvun 36 c §:n ensimmäisessä momentissa lisäksi todetaan, ettei oppilasta kohtaan saa aloittaa tai jatkaa kurinpidollisia toimia silloin, kun yleisessä tuomioistuimessa on vireillä syyte oppilasta kohtaan. Edelleen perusopetuslain (21.8.1998/628) 7 luvun 36 c §:n toisessa momentissa lisäksi täydennetään seuraavasti; *”Jos tuomioistuin on vapauttanut oppilaan syytteestä, ei kurinpitomenettelyä saa aloittaa tai jatkaa samasta syystä muutoin kuin sellaisen menettelyn perusteella, jota ei ole katsottava rikokseksi, mutta josta voidaan rangaista kurinpidollisesti”*. Lisäksi jos oppilas on saanut tuomioistuimessa rangaistuksen, ei koulu saa enää samasta syystä toteuttaa kurinpitovirastoimia kyseistä oppilasta kohtaan. Hänet voidaan kuitenkin erottaa määräajaksi, jos tehty rikos tai tekoa koskettavien seikkojen perusteella tämä on perusteltavissa. (Perusopetuslaki (21.8.1998/628) 7 luvun 36 c §:n 3 momentti.) Tähän kouluympäristön lakikokonaisuuteen liittyy myös olennaisesti lastensuojelulain (13.4.2007/417) 5 luvun 25 §:n kirjaus ilmoitusvelvollisuudesta, joka siis velvoittaa opetustoimea, koulun muuta

henkilökuntaa ja opetuksen järjestäjää tekemään ilmoituksen sosiaalihuollolle, ” jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä”.

Kouluväkivalta voi täyttää rikosnimekkeen kriteerit, kuten eri asteiset pahoinpitelyt, vammantuottamus, pakottaminen ja laiton uhkaus. Rikoslain (19.12.1889/39) 4 §:n ensimmäisen momentin perusteella rangaistusvastuussa on sellainen henkilö, joka tekohetkellä on 15-vuotias ja syyntakeiseksi todettavissa. Tästä syystä suurin osa peruskoulua käyvistä lapsista ja nuorista eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa. Kuitenkin vahingonkorvauslain (31.5.1974/414) toisen luvun 2 §:n mukaisesti myös alle 18-vuotias on korvausvelvollinen määrällisesti sen, mikä voidaan katsoa olevan tekijän ikään, kehitystasoon, teon laatuun, vahingon tekijän ja vahingon kohteeksi joutuneen varallisuuteen ja muihin olosuhteisiin nähden kohtuullista. Rikoslain (19.12.1889/39) 21 luvun 16 §:n nojalla syyttäjä saa nostaa syytteen lievästä pahoinpitelystä tilanteissa, joissa asianomistaja itse ilmoittaa rikoksen syytteeseen laitettavaksi tai jos kohteena on ollut alle 18-vuotias henkilö. Vammantuottamuksesta syyttäjä saa nostaa syytteen vain niissä tilanteissa, joissa asianomistaja näin haluaa meneteltävän.

Rikosoikeudellisesti suhtaudutaan eri tavoin lapsiin ja 15–20-vuotiaisiin kuin aikuisiin, sillä heidän katsotaan olevan vielä kypsymättömiä ja heidän harkintakykynsä olevan vielä kehitysvaiheessa verrattuna aikuisiin. Aikuisille määriteltyjen rangaistusten ei katsota haittavaikutuksien vuoksi soveltuvan lasten ja nuorten rankaisumenetelmiksi sellaisenaan. Tämän vuoksi heitä rangaistaan teoista lievemmin. Heidän kohdallaan on käytössä myös lastensuojelulliset keinot, sekä sovittelumenettely. (Niemi 2019, 147.) Rikosoikeudellisesti katsottuna nuoriin henkilöihin, jotka ovat iältään 15–17-vuotiaita, noudatetaan lievennyksiä. Käytännössä tämä näkyy niin, että nuorta ei tuomita ehdottomaan vankeuteen ilman painavaa syytä. (Rikoslaki 19.12.1889/39 6–9 §; Niemi 2019, 147.) Niemen (2018, 148) mukaan tästä syystä tyypillisesti nuoria tuomitaan ehdottomaan vankeuteen vain silloin, jos rikoksesta saatava rangaistus olisi pituudeltaan pidempi kuin kaksi vuotta vankeutta. Nuorille ei voida myöskään määrätä elinkautista vankeusrangaistusta (Rikoslaki 19.12.1889/39 8 §; Niemi 2019, 148).

Lisäksi nuoret rikosentekijät pääsevät ehdonalaisen vapauten silloin, jos ensikertalainen on kärsinyt tuomiostaan yksi kolmasosa ja ei-ensikertalaiset siinä vaiheessa, kun tuomiosta on kärsitty puolet (Rikoslaki luku 2 c 5 §:n toinen momentti, Niemi 2019, 148). Lastensuojelun mahdollisista toimista voimakkain muoto on tahdonvastainen huostaanotto. Käytännössä huostaanotto voidaan toteuttaa, jos lapsi tekee rikollisen teon, jota ei voida pitää vähäisenä ja vaarantaa näin ollen oman terveytensä ja kehityksensä. (Lastensuojelulaki 13.4.2007/417 40§; Väisänen 2013, 147.) Lastensuojelun muita mahdollisia toimintatapoja näissä tilanteissa ovat lastensuojelun

tarpeen selvitys ja asiakassuunnitelman teko, erilaiset avohuollon tukitoimet, kiireellinen sijoitus ja huostaanottoon kytkeytyvät sijaishuolto sekä jälkihuollon palvelut (Lastensuojelulaki 13.4.2007/417 3§). Alle 15-vuotias ei ole rikosoikeudellisessa vastuussa, kuten aikaisemmin on todettu, mutta lastensuojelullisia toimia heihin voidaan kohdistaa (Lappi-Seppälä 2008, 130, Väisänen 2013, 149).

3 VÄKIVALTA JA RISKITEKIJÄT

Luvussa 3 käyn läpi kouluväkivaltaa käsittelevän kirjallisuuskatsauksen teoreettista viitekehystä. Teoreettisessa viitekehyksessä ensimmäisenä avaan väkivallan käsitettä WHO:n väkivalta luokittelun kautta. Tämän jälkeen esittelen väkivallan yksilöllisiä riskitekijöitä, jonka jälkeen käyn läpi väkivallan ulkoisia riskitekijöitä.

3.1 Väkivalta

Väkivallalle löytyy useita erilaisia määritelmiä. Nojaudun omassa tutkimuksessani Yhdistyneiden kansakuntien (YK) alaisen Maailman terveysjärjestön (World Health Organization) eli WHO:n käyttämään määrittelyyn väkivallasta järjestön maailmanlaajuisesti tärkeän aseman vuoksi. Väkivaltaa käytettäessä joko uhataan käyttää tai kohdistetaan fyysistä voimaa tai vallan käyttöä itsen, toiseen henkilöön, yhteisöön, tai ihmisryhmään. Teon seurauksena voi olla tai on todennäköistä kohteen kuolema, fyysiset ja psyykkiset vammat, yksilön perustarpeiden huomiotta jättäminen tai kehityksen häiriintyminen. Vallankäyttö liitetään mukaan väkivallan määrittelyyn, koska tällä tavoin erilaiset valtasuhteista kumpuavat teot, kuten kohteen pelottelu, uhkailu tai perustarpeiden laiminlyönti ovat helpommin ymmärrettävissä väkivaltaisiksi teoiksi. Lisäksi tällä tavoin fyysisellä voimalla tai vallankäytöllä katetaan laajemmin myös fyysinen, psykologinen ja seksuaalinen hyväksikäyttö, itsetuhoisuus ja itsemurha väkivallan muotoina. Samalla määrittely tuo osaltaan esiin, ettei väkivallan seuraukset ole aina näkyvästi vammauttavia tai kuolemaan johtavia, vaan voivat ilmetä erilaisina fyysisinä, sosiaalisina tai psyykkisinä ongelmina henkilön elämässä myös vuosia itse tapahtuman jälkeen. (WHO 2005, 21–22.) Hearn ja Park (2001, 18) yhdistävät väkivallan vahingoittamiseen, jolloin erilaiset rakenteet, tapahtumat tai kokemukset ovat vahingoittavia tai ne mielletään vahinkoa aiheuttavina. Samalla väkivalta laajenee häirinnän, kiusaamisen tai fyysisen vammantuottamisen rajojen ulkopuolelle sisältäen näin ollen myös sellaisia elementtejä kuin valvontaa, tarkkailua, syrjintää, alistamista, vainoa, ahdistelua, erilaista uhkailua ja pakottamista, kuulustelua, ulkopuolelle jättämistä ja pelottelua, jotka johtavat kokemukseen vahingoittamisesta.

WHO:n muodostama väkivallan luokittelu erittelee henkilön itse itseensä kohdistaman väkivallan, yksittäisen henkilön tai ihmisryhmän tekemän väkivallan, sekä suurien ihmisjoukkojen, kuten esimerkiksi järjestäytyneiden terroristiryhmien, tai poliittisten tai sotilaallisten ryhmittymien tai valtioiden tekemät väkivallan teot toisistaan. WHO:n väkivallan typologia jaottelee väkivallan kolmeen luokkaan, joita ovat 1) ihmisen itseensä kohdistama väkivalta, 2) kollektiivinen väkivalta ja 3) ihmisten välinen väkivalta. Ihmisen itseensä kohdistama väkivalta luokitellaan edelleen itsensä vahingoittamiseen ja itsemurhakäyttämiseen. Itselle tuotettu vahingoittava väkivalta voi olla muodoltaan esimerkiksi viiltelyä ja vastaavasti itsemurhakäyttämisen sisältää henkilön itsemurhayritykset, ajatukset itsemurhasta ja tehdyt itsemurhat. Myös toinen luokka eli kollektiivinen väkivalta jaotellaan vielä erikseen poliittiseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen väkivaltaan. Poliittinen väkivalta voi olla muodoltaan sota tai väkivaltainen konflikti ja sen toimeenpanijana suuret ryhmät. Taloudellinen väkivalta taas voi ilmentyä pyrkimyksinä saada aikaiseksi merkittäviä taloudellisia eroja yhteiskuntaryhmien välille tai yrittää estää kansalaisia saamasta peruspalveluja erilaisten hyökkäyksien avulla. Sosiaalinen väkivalta voi olla ryhmien tekemää häirintää, terroritekoja tai vihan yllyttämiä rikoksia, joiden päämääränä on ajaa jonkinlaista sosiaalista tavoitetta eteenpäin. (WHO 2005, 23–24.)

Myös ihmisten välinen väkivalta sisältää kaksi alaluokkaa. Ensimmäkin se voi olla perhe- ja parisuhdeväkivaltaa, jossa väkivaltaa toteutuu lähisuhteessa olevien tai perheen jäsenten välillä tyypillisesti kodin sisällä. Toteutumistapoina voivat olla kaltoinkohtelu, parisuhdeväkivalta tai lasten hyväksikäyttö. Toiseksi se voi olla yhteisöllistä väkivaltaa, jolloin väkivalta tapahtuu henkilöiden välillä, jotka voivat tuntea toisensa, mutta eivät ole sukua toisilleen tai sitten tekijä ja teon kohde ovat toisilleen täysin vieraita. Tämä väkivalta myös sijoittuu kodin ulkopuolelle ja voi olla esimerkiksi yllättäviä väkivallantekoja, vieraan henkilön tekemä raiskaus, nuorisoväkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Tämän kaltaista yhteisöllistä väkivaltaa voi esiintyä instituutioissa, kuten työpaikoilla, hoitolaitoksissa, kouluissa tai vankiloissa. Esimerkiksi työpaikalla tapahtuva seksuaalinen ahdistelu täyttää yhteisöllisen väkivallan kriteerit. (WHO 2005, 23–24.) Tässä tutkielmassa keskityn ihmisten väliseen väkivaltaan ja sen yhteisölliseen muotoon, eli käytännössä väkivaltaan, joka toteutuu kodin ulkopuolella henkilöiden välillä, jotka voivat tuntea toisensa tai olla tuntemattomia toisilleen. (WHO 2005, 24.) Tapahtumapaikkana tässä yhteydessä on koulu tai kouluun kytköksissä olevat tilanteet.

Lisäksi väkivaltaa voidaan määrittää väkivaltaisten tekojen luonteen kautta. Teot voivat olla luonteeltaan fyysisiä, seksuaalisia, psyykkisiä tai henkilön laiminlyöntiä tai perustarpeiden täyttämättä jättämistä. (WHO 2005, 24.) Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) määrittelee fyysisen väkivallan sellaiseksi toiminnaksi, jossa loukataan tahallisesti yksilön ruumiillista koskemattomuutta (Bildjuschkin, Ewalds,

Hietamäki, Kettunen, Koivula, Mäkelä, Nipuli, October, Peltonen ja Siukola 2020, 9). Fyysisen väkivallan tekoja ovat esimerkiksi lyöminen, raapiminen, repiminen, aseiden tai teräaseiden käyttö, ravistaminen, töniminen, kohteen pään hakkaaminen johonkin, potkiminen, kuristaminen, tukistaminen ja fyysisen väkivallan teolla uhkaaminen (Väkivallan muodot 2020). Psykkinen tai henkinen väkivalta taas ilmenee pyrkimyksenä toisen henkilön psyykkisen hyvinvoinnin horjuttamiseen (Bildjuschkin ym. 2020, 9). Tämä toiminta voi olla muodoltaan nimittelyä, eristämistä muista ihmisistä, alistamista, henkilön kontrollointia, omaisuuden rikkomista, arvostelua, voimakasta mustasukkaisuutta, sosiaalisten suhteiden rajoittamista, halveksuntaa, lemmikkien vahingoittamista tai itsetuhoisuudella uhkailua (Väkivallan muodot 2020). Seksuaalisen väkivallan myötä henkilön seksuaalista koskemattomuutta sekä itsemääräämisoikeutta loukataan (Bildjuschkin ym. 2020, 9). Kyseinen teko voi olla seksuaalisiin tekoihin tai toimiin pakottamista, raiskaus sekä myös yritys toteuttaa raiskaus tai asianomaisen seksuaalisen itsemääräämisoikeuden rajoittamista (Väkivallan muodot 2020).

Väkivaltaa voidaan toisaalta luokitella myös sen käyttötarkoituksen, kohteen tai mekanismin mukaisesti eri tyyppisiin. Kun käytetään luokittelua, joka määräytyy väkivallan käytön tarkoituksen mukaan, on kyseessä instrumentaalinen väkivalta, tilannekohtainen väkivalta tai saalistusväkivalta / psykopaattinen väkivalta. Instrumentaalinen väkivalta on tyypillisesti ennalta suunniteltua. Yleensä se myös toimii välineenä jonkin päämäärän tavoittelussa, joka voi olla esimerkiksi rahaa, resursseja tai myöskin valtaa. Esimerkki tällaisesta väkivallasta on väkivaltaisuus ryöstön aikana. Tilanneväkivalta taas on luonteeltaan spontaanimpaa ja siihen tyypillisesti liittyy tunteiden hallinnan menetys, jolloin tilanne niin ikään karkaa tekijän hallinnasta. Kun kyseessä on etenkin nuori, jolla on heikot tunteiden hallintakeinot, saattavat kokea pienetkin stressitekijät ylityöpääsemättöminä, jolloin he saattavat aggression kautta purkaa omia tunteitaan. On kuitenkin harvinaista, että tilanneväkivaltaa ilmenee ilman, että läsnä on muita väkivallan käytön riskitekijöitä. Saalistusväkivallan tai psykopaattisen väkivallan käytöllä taas ei vastaavasti ole mitään varsinaista tarkoitusta. Käytännössä ainoa päämäärä on silloin vahingoittaa, aiheuttaa kärsimystä, sekä kipua ja näiden avulla harjoittaa ylivaltaa ja kontrollia suhteessa toiseen yksilöön. (Seifert 2012, 44.) Aiemmin esitelty WHO:n väkivalta typologian ihmisten välinen väkivalta ja sen alaluokittelut, perhe- ja parisuhdeväkivalta ja yhteisöllinen väkivalta, jota kouluväkivalta on, voivat kumpikin olla luonteeltaan instrumentaalista väkivaltaa, tilannekohtaista väkivaltaa tai psykopaattista väkivaltaa (WHO 2005, 23–24; Seifert 2012, 44).

3.2 Väkivallan yksilölliset riskitekijät lapsilla ja nuorilla

Yksilöllisiä riskin aiheuttajia voivat olla fysiologiset, kognitiiviset, psykologiset ja kehitykselliset tekijät. Vastaavasti ulkoisia väkivaltaiseen käytökseen vaikuttavia tekijöitä ovat sosiaaliset, yhteisölliset ja kulttuurilliset tekijät. Näiden ohella on hyvä muistaa, että yksilön ja ympäristön välillä tapahtuu vuorovaikutusta, joka voi joko tukea tai haitata henkilön kehitystä. (Seifert 2012, 74.) Eräs yksilöllisistä fysiologisista vaikuttimista ovat geenit. Tutkimustiedon mukaan on olemassa sellaisia geenejä, jotka voivat rohkaista tai estää tietyn tyyppistä käytöstä. Lisäksi on tutkittu sitä, miten ihmisen elämäkokemukset voivat muokata geeniperimässämme olevia piirteitä. Tämän vuoksi tiedetään, että yksilön käytökseen vaikuttavat niin biologia kuin ympäristötekijät. (Seifert 2012, 75.) Erilaiset ympäristövaikutukset voivat osaltaan myös joko heikentää tai vastaavasti laukaista geenien vaikutuksia yksilössä (Alia-Klein ym. 2008, Seifert 2012, 75). Seifertin (2012, 75) mukaan esimerkiksi 11. kromosomin dopamiinireseptorigeenin DRD4-7 alleelin on todettu olevan yhteydessä lapsilla esiintyvään aggressiiviseen ongelmakäytökseen. Vastaavasti neurobiologian puolella esimerkiksi prefrontaalisen aivokuoren alueella olevan toimintahäiriön nähdään linkittyvän aggressiiviseen mielenterveyshäiriöön. Lisäksi Child Welfare Information Gateway (2009) mukaan yksilön elämänsa varhaisessa vaiheessa kohdistunut pahoinpitely tai traumaattinen kokemus voivat vaikuttaa aivojen kehittymiseen siten, että seuraukset heijastuvat yksilön emotionaaliseen, sosiaaliseen, kognitiiviseen ja fyysiseen kehittymiseen koko elämän ajan (Seifert 2012, 75). Myös sikiön altistuminen tietyille aineille odotusaikana voi vaikuttaa aivojen kehittymiseen, minkä vuoksi näillä henkilöillä on suurempi riski aggressiiviseen käyttäytymiseen elämässään (Seifert 2012, 76). Erityisesti pojilla on tutkittu sydämen lyöntitiheyden vaikutusta heidän käyttökseen ja todettu alhaisen lyöntitiheyden olevan yhteydessä riksinottoon ja elämyshakuisuuteen. Tämän seurauksena pojat voivat olla alttiimpia käyttämään väkivaltaa ja olemaan aggressiivisia, koska näiden avulla he voivat pyrkiä vaikuttamaan stimulaatiotasoa. (WHO 2005, 51.)

Kognitiivisia tekijöitä tarkasteltaessa todetaan matalan älykkyydosamäärän olevan yhteydessä henkilön rikoksenteke alttiuteen sekä aggressiivisuuteen (Siegel 2010, 106, Seifert 2012, 76). Tämän ohella on todettu, että matalan älykkyydosamäärän omaavilla lapsilla ilmenee erilaista turhautumista ja aggressiivisuutta, jos he eivät opi muunlaisia käytösmalleja erilaisista tilanteista selviytymiseen. Tämän taustalla on lapsien haasteet ongelmanratkaisussa, sekä tunteiden hallintakeinojen omaksumisessa. (Seifert 2012, 76.) Rameyn ja Rameyn (1998) mukaan lasten kognitiivisten taitojen kehittymistä voidaan tukea rohkaisemalla heitä tutkimaan ympäristöään, ohjaamalla perustaidoissa, antamalla kehuja kehityksen edistyessä, harjoittelemalla uusia taitoja, suojaamalla heitä asiaankuulumattomilta rangaistuksilta, paheksunnalta

tai kiusoittelulta, sekä luomalla lapselle kielellisesti rikkaan ja vastaanottavaisen ympäristön kasvaa ja kehittyä (Seifert 2012, 73).

Psykologisia tekijöitä tarkasteltaessa on otettava huomioon yksilön lapsuus, kehitys, temperamentti ja mielenterveys. (Seifert 2012, 77.) Elämän varhaisessa vaiheessa vaarantunut tai jollain muulla tapaa häiriintynyt kiintymyssuhde on yksi riskitekijä myöhemmässä elämänvaiheessa ilmenevälle aggressiivisuudelle ja väkivaltaiselle käytökselle (Seifert 2007, Seifert 2012, 78). Sellainen lapsi tai nuori, jonka lapsuusympäristö on ollut väkivaltainen, kaoottinen ja konfliktien värittäjä, voi olla herkempi reagoimaan tai olla jatkuvasti valppaana vaaran varalta. Lapsi voi reagoida äärimmäisen herkästi erilaisiin tilanteisiin, joita voi pitää edes etäisesti vaarallisina, koska näin hän on oppinut toimimaan. (Seifert 2012, 83.) Vakavaa ja kroonistuvaa väkivaltakäyttäytymistä ennustaa henkilön elämässä jo varhaiset käytösongelmat, kuten aggressio, piittaamattomuus säännöistä, päihteiden väärinkäyttö ja rikoksien tekeminen (esim. Moffitt 2001, Seifert 2012, 84). Muita persoonallisuuteen ja käyttäytymiseen liittyviä riskitekijöitä ovat henkilön yliaktiivisuus, impulsiivinen käytös, oman käytöksen hallitsemattomuus ja tarkkaavaisuuteen liittyvät ongelmat. Muita tutkimuksissa havaittuja yksilön väkivaltaisuuteen liittyviä piirteitä ovat uhkarohkeat teot, tietoinen riskinotto ja hyperaktiivinen käyttäytyminen. Lisäksi henkilön kykenemättömyys keskittyä ja ongelmat tarkkaavaisuuden kanssa voivat toimia ennusteinä väkivaltaisuudelle (WHO 2005, 51). Lisäksi jo varhain aggressiivista käytöstä omaavat nuoret tulevat usein perheistä, joissa väkivaltaisuus ja aggressio ovat arkipäivää. Tästä ilmapiiristä lapset omaksuvat sen, miten ihmiset toimivat vuorovaikutuksessa toisiinsa. (Seifert 2012, 84.) Tässä tapauksessa väkivallasta tulee siis opittu väline ihmisten väliseen vuorovaikutukseen.

Myös lapsen temperamentilla ja väkivallan käytön todennäköisyydellä on todettu yhteys (Seifert 2012, 84). Ortizin ja del Barrio Gandaran (2006) mukaan henkilön temperamentti on yhteydessä siihen, miten hän ilmaisee vihaa ja miten hän sitä käsittelee. Tämän vuoksi haastavamman temperamentin omaavat ilmaisevat vihaansa enemmän ulospäin. (Seifert 2012, 84.) Tämä taas voi johtaa väkivallan käyttöön. Toisaalta vastaavasti mielenterveysongelmat eivät yksiselitteisesti johda väkivaltaiseen käytökseen tai muodosta syy-seuraus suhdetta (Monahan ym. 2001, Seifert 2012, 85). Onkin huomion arvoista, että aikuisten osalta väkivaltaisia tekoja tehneet mielenterveysongelmaiset ovat joko lopettaneet lääkkeiden käytön, vältelleet hoitoa tai väärinkäyttäneet lääkkeitä ennen kuin ovat tulleet osallisiksi väkivaltatilanteeseen (Seifert 2012, 85). Tämä on hyvä muistaa myös nuorten mielenterveysongelmien osalta.

Väkivaltaisuuden riskitekijä on myös ikä. Kun tarkastellaan väkivallan määrää, alkaa varhaisessa murrosiässä väkivalta tapauksien määrä lisääntyä. Kuitenkin huippu saavutetaan myöhäisessä teini-iässä ja lopulta väkivallan määrä alkaa laskea

kohti nuorta aikuisuutta. (National Research Council 1986 ; Farrington DP. Age and Crime 1996, Valois ym. 2002, 455 mukaan.) Lisäksi henkilön sukupuolella on merkitystä. Miessukupuolen edustajat vaikuttavat olevan alttiimpia olemaan mukana vakavissa väkivaltatapauksissa, kun taas naissukupuoliselle on tyypillisempää ilmaista vihamielisyyttään epäsuoraa ja sanallista aggressiota käyttäen, mikä voi ilmetä henkilön hylkimisenä ja herjaamisena (Loeber & Stouthamer-Loeber 1998, Valois ym. 2002, 455 mukaan). Riskitekijänä voidaan pitää myös yksilön kiinnostusta tai jopa pakkomiellettä aseisiin ja kuolemaan (Leary, Kowalski, Smith & Phillips 2003, Bushman ym. 2018, 332 mukaan).

3.3 Väkivallan ulkoiset riskitekijät lapsilla ja nuorilla

Kuten edellä kuvatuissa yksilöllisissä riskitekijöissä mainittiin, myös yksilön ulkopuoliset tekijät voivat joko toimia väkivaltaisuutta estävästi tai muodostaa riskitekijän. Seifertin (2012, 101) mukaan lapsen väkivaltaisen käyttäytymisen alkamista voivat edesauttaa erilaiset perheiden ja vanhempien ongelmat. Nuorten väkivaltaisuuden yksi tekijä on kehityksen viivästyminen, joka taas voi johtua vanhempien aggressiivisuudesta tai epäjohtonmukaisesta käytöksestä. Esimerkiksi tunnekylmällä ja vihamielisellä kasvatustyyllillä on todettu yhteyksiä myöhemmin ilmenevään nuoren väkivaltaisuuteen (Eliott ym. 2001; Moeller 2001, Seifert 2012, 102). Myös jos perheessä ilmenee paljon konflikteja, on väkivaltaa, kodin ilmapiiri on ennemminkin kylmä kuin lämpöinen ja lapselta edellytetään liiallista kurinalaisuutta, voi näiden seurauksena ilmetä kiintymyssuhdeongelmia ja tämä voi lopulta johtaa lapsen tai nuoren vakaviin käytösongelmiin (Seifert 2012, 102).

On myös tärkeää ymmärtää, että lapsi tarkkailee vanhempiaan ja ikään kuin koproioi heidän käytöstään. Silloin on riskinä, että lapsi omaksuu väkivaltaisen käyttäytymismallin. Vanhemman ja lapsen välisen kiintymyssuhteen positiivinen vaikutus voi kääntyä silloin negatiiviseksi, jos vanhemmat ovat väkivaltaisia. (Youth Violence: Report of the Surgeon General 2001, Seifert 2012, 103.) Lisäksi jos perheessä käytetään kuritusväkivaltaa, on mahdollista, että lapsi omaksuu väkivallan konfliktien ratkaisu menetelmänä (Ohene, Ireland, McNeely ja Borowsky 2006, Seifert 2012, 104). Erittäin nuorilla miehillä väkivaltaisuuteen voi liittyä erilaisia perheeseen liittyviä seikkoja, kuten vanhempien avioero, perheväkivallan kokemukset, lapsena koetut pahoinpitelyt sekä eläminen toimeentulotukien varassa. Lisäksi väkivaltaisuuteen ovat yhteydessä nuori tai työtön äiti tai vastaavasti isällä ilmenevät käyttäytymisongelmat. (DeeLisi, Piquero & Cardwell 2016; Farrington, Loeber & Berg 2012 ; Fox, Perez, Cass, Baglivio & Epps 2015, Bushman ym. 2018, 333.)

Seifertin (2012, 103) mukaan myös perheen sosioekonominen asema voi olla riskitekijä väkivaltaisuudelle. Matala tulotaso tyypillisesti johtaa asumiseen köyhiksi luokiteltavilla alueilla, joissa on huonommat vapaa-ajan mahdollisuudet. Lisäksi köyhät perheet usein altistuvat herkemmin väkivallalle, koska saattavat asua väkivaltaisemmilla alueilla, ja tällä voi olla vaikutuksia niin vanhempiin kuin myös heidän lapsiinsa (Youth Violence: A Report of the Surgeon General 2001, Seifert 2012, 103). Asuinalueella voi olla merkittävä vaikutus nuoren väkivaltaisuuteen. Kasvaminen naapurustossa, jossa tapahtuu jatkuvasti väkivallan tekoja ja, jossa nuori voi joutua naapurusto väkivallan kohteeksi tai todistajaksi, voi lisätä nuoren riskiä väkivaltaiseen käyttäytymiseen. (Tolan, Gorman-Smith & Henry 2003, Bushmann 2018, 333 mukaan.)

Ikätovereilla on suuri merkitys kehitykseen ja aggressiivisuuden kehittymiseen etenkin murrosiässä. Ikätovereiden välisissä suhteissa on kyseessä vuorovaikutteinen prosessi ja positiiviset kokemukset tukevat nuoren hyvää kehitystä. (Seifert 2012, 105.) Ikätovereiden toteuttama yksilön syrjimineen on riksi väkivaltaisuudelle (Raitanen, Sandberg & Oksanen 2017; Valdebenito, Ttofi, Eisner & Gaffney 2017, Bushmann 2018, 333 mukaan). Ikätovereiden syrjimisen seurauksena yksilö voi kokea itsensä sosiaalisesti eristetyksi ja hänellä ei juurikaan ole mahdollisuutta saada itselleen sellaista tukijärjestelmää, joka toimisi ennaltaehkäisevänä väkivaltaisuutta vastaan. Lisäksi nuorelle voi muodostua tämän syrjimisen tai kiusaamisen seurauksena voimakas kauna tai kostonhalu näitä tekijöitä kohtaan tai sitten nämä tunteet voivat kohdistua koko yhteisöön. Nämä tunteet ja kokemukset voivat lisätä riskiä esimerkiksi joukkosurman toteuttamiseen. (Fox & Levin 2003; Madfis 2017; Madfis & Levin 2013, Bushmann 2018, 333 mukaan.) Lisäksi on riskitekijä, jos nuori ei osallistu tavanomaisiin sosiaalisiin tapahtumiin ja tilanteisiin, tai on ikätoveriensa parissa epäsuosittu, koska silloin hänellä voi olla heikot sosiaaliset suhteet. Niillä nuorilla, jotka omaavat heikot sosiaaliset suhteet on korkea riski tulla väkivaltaiseksi, kuten myös antisosiaalisesti käyttäytyvillä ja rikoksia tekevillä ikätovereillaankin. Lisäksi tutkimuksien mukaan joissakin kouluissa on muodostunut oma väkivallan kulttuuri, joka heijastuu niin koulun oppilaisiin kuin muuhun henkilökuntaankin. Kyseisen kaltaiselle ilmapiirille altistuvat lapset ja nuoret voivat reagoida joko välttelemällä vaaraa jättämällä koulutunteja väliin, tai vastaavasti tuomalla puolustusvälineeksi aseiksi luokiteltavia esineitä mukanaan kouluun. (Youth Violence: A Report of Surgeon General 2001, Seifert 2012, 105–106.) Koulun ilmapiirillä ja koulun sisäisillä ominaisuuksilla on muutenkin väkivallan kannalta merkitystä. Esimerkiksi koulusurmat tapahtuvat todennäköisimmin niissä kouluissa, joissa oppilasmäärät luokittain ovat suuria sekä samoin oppilaiden kokonaismäärä suhteessa opettajiin tai ohjaajiin. Näissä olosuhteissa oppilas voi kokea sosiaalista eristäytymistä ja avun saamisen mahdollisuudet olemattomiksi. (Bushman 2018, 333.)

Myös aggressiivisen ja väkivaltaisen mediasisällön vaikutuksista lasten ja nuorten käytökseen on käyty paljon keskusteluja ja tehty tutkimuksia (Seifert 2012, 108). Nuoren altistuminen väkivaltaiselle mediasisällölle aiheuttaa aggressiivisuutta ja korreloi väkivaltarikollisuuden kanssa (Bushman & Anderson 2015, Bushman ym. 2018, 333 mukaan). Edellinen voi ilmentyä jopa joukkosurman muodossa (O'Toole 2000, Bushman 2018, 333 mukaan). Joidenkin tutkimuksien mukaan jo vähäininkin altistuminen väkivaltaiselle materiaalille lisää lyhytaikaisesti aggressiivisia ajatuksia, tunteita ja jopa sellaista fyysistä väkivaltaisuutta, josta muodostuu uhkaa toisille (Anderson ym. 2003, 86, Seifert 2012, 109). Pitkäaikaisten tutkimuksien perusteella lapsuudessa tapahtuva suuri altistuminen väkivaltaiselle mediasisällölle on yhteydessä myöhemmässä elämänvaiheessa toteutuvaan väkivaltaiseen käytökseen, joka voi ilmetä rikollisena toimintana, pahoinpitelynä ja lähisuhdeväkivallan muodoissa (Huesmann ym. 2003, Bushman ym. 2018, 333 mukaan). Mediasisältöjen yhteys väkivaltaisuuteen on toisaalta hyvin kiistelty ja keskustelua herättävä väite. Kuitenkin on hyvä havaita, että esimerkiksi mainonnalla pystytään vaikuttamaan kuluttajien ostokäyttäytymiseen, jolloin väkivaltaisen mediasisällön myötävaikutus aggressiiviseen käytökseen on heikommin kiellettävissä (Warburton 2014, Bushman 2018, 333 mukaan).

Oma vaikutuksensa nuorten väkivaltaisuuteen on myös päihteillä. Aggressiivinen ja väkivaltainen käytös on usein yhteydessä alkoholista päihtymiseen (Parrott & Eckhardt 2018, Bushman 2018, 333 mukaan). Kuitenkaan esimerkiksi äärimmäisen kouluväkivallan yhteydessä päihteiden käyttö ei ilmene merkittävänä vaikuttimena (Bushman 2018, 333). Lisäksi oma vaikutuksena on stressaavilla tilanteilla tai tapahtumilla. Esimerkiksi sellaisilla tilanteilla, jotka aiheuttavat ihmisille stressaantumista, kuten kuumalta tuntuvat lämpötilat, turhautuminen tai tilanteet, joissa on provokaatioita, ovat yhteydessä aggressiivisuuteen (Groves & Anderson 2018, Bushman 2018, 333 mukaan). Nämä tilanteet voivat laukaista ihmisessä aggressiivista ja väkivaltaista käyttäytymistä, sekä tehdä hänestä vihaisen (Bushman 2018, 333).

4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTONHANKINTA

Luvussa 4 esitellään kouluväkivaltaa käsittelevän integroivan kirjallisuuskatsauksen tutkimustehtävä, sekä tutkimuskysymykset. Tämän jälkeen kerrotaan miten integroiva kirjallisuuskatsaus toteutetaan ja mitkä ovat sen erityispiirteet. Sitten siirrytään kertomaan mikä on teoriaohjaava sisällönanalyysi ja miten sellainen toteutetaan. Aineistoa käsittelevässä alaluvussa esitellään kirjallisuuskatsauksen aineistohakua, kuten käydyt hakulausekkeet ja tietokannat, aineiston sisäänotto ja poissulku kriteerit ja lopuksi esitellään kirjallisuuskatsaukseen valikoituneen aineiston yksityiskohtia, kuten artikkeleiden julkaisuvuodet, julkaisukanavat ja maat, joissa artikkeleiden tutkimukset on toteutettu.

4.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tämä maisteritutkielma on laadullinen tutkimus. Tutkimusmenetelmänä käytetään integroivaa kirjallisuuskatsausta sekä teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä. Tutkielman tavoitteena on tarkastella integroivan kirjallisuuskatsauksen avulla aikaisempaa tutkimustietoa kouluväkivallasta ja tällä tavoin laatia tiivis koonti siitä, mitkä riskitekijät ja väkivallan muodot korostuvat ja miten kouluväkivaltaa voidaan ehkäistä. Tutkimuksen tarkoituksena on analysoida kansainvälistä tutkimusmateriaalia ja näin tuottaa tietoa myös kansalliseen käyttöön.

Kouluväkivallalla on merkittäviä vaikutuksia. Sen kohteiksi joutuneet kärsivät teon hetkellä ja usein myös vielä vuosikymmeniä tapahtumien jälkeen. Teot ja niiden seuraukset voivat vaikuttaa yksilön elämän eri osa-alueilla hänen koko ikänsä ajan, on sitten kyseessä pysyvä fyysinen vammautuminen tai väkivallan erilaiset psykologiset seuraukset. Osa myös menettää henkensä ja tulevaisuutensa kouluväkivallan vuoksi. Osaltaan kouluväkivallan seuraukset heijastuvat yhteiskuntaan erinäisten sosiaali- ja terveydenhuolto kulujen muodossa, sekä erilaisina seurauksina kouluväkivaltaa kokeneiden henkilöiden lähipiirin elämään, sekä tekijän itsensä elämään. Näiden syiden takia pidän perusteltuna tarkastella kouluväkivaltaa, jotta ymmärtäisimme kouluväkivaltaa ilmiönä paremmin ja voisimme laajemmin yhteiskunnassa ennaltaehkäistä kouluväkivalta tapauksia. Väkiältä ei kuulu kouluihin, eikä osaksi lasten ja nuorten päivittäistä elämää.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Mitkä kouluväkivallan riskitekijät korostuvat tutkimusaineistossa?
2. Millaisia keinoja tutkimuksissa tulee esiin, joiden avulla kouluväkivaltaa voidaan ehkäistä?

4.2 Integroiva kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsaus on kattava yhteenveto siitä, millaisia julkaistuja ideoita, lähestymistapoja ja tutkimustuloksia on julkaistu koskien jotain tiettyä aihealuetta (Kiteley ja Stogdon 2014, 9). Aveyardin (2010, 5–7) mukaan kirjallisuuskatsaus on tiettyyn valittuun aiheeseen kohdistuva tarkastelu sekä tulkinta olemassa olevasta kirjallisuudesta. Kirjallisuuskatsauksessa kehitetään tutkimuskysymys, johon pyritään vastaamaan analysoimalla etsittyä asiaa käsittelevää kirjallisuutta järjestelmällisesti. Kirjallisuuskatsaus johtaa uudenlaisten oivallusten tekemiseen, joiden löytäminen on mahdollista vain kun tarkastellaan asiaan kuuluvaa tietoa yhteydessä muun tiedon kanssa. Kirjallisuuskatsaus on tutkimusmenetelmänä tärkeä siksi, että sen avulla voidaan tiivistää mistä tahansa aiheesta saatavilla oleva kirjallisuus ja näin muodostaa aiheesta laajempi kokonaiskäsitelmä. Lisäksi analysoimalla uudelleen tutkimusten tuloksia voidaan saavuttaa uudenlaisia oivalluksia tarkasteltavasta aiheesta. Perustelun valintaa kirjallisuuskatsauksen käyttöön kouluväkivallan tarkastelussa sillä, että aiheesta on tuotettu kansainvälisesti hyvin tietoa, mutta suomeksi aihetta ei ole juuriakaan tutkittu. Lisäksi tällä hetkellä kouluväkivaltaa käsittelevä tutkimustieto on hajallaan eri tieteenalojen kentillä ja tämän vuoksi koen tarvetta kirjallisuuskatsauksen avulla saatavalle koonnille aiheen taustasyistä.

Kirjallisuuskatsauksia on kolmea erilaista tyyppiä, joita ovat kuvaileva kirjallisuuskatsaus, systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja meta-analyysi. Tässä tutkimuksessa olen valinnut käytettäväksi kuvailevan kirjallisuuskatsauksen, josta käytetään myös nimitystä traditionaalinen kirjallisuuskatsaus ja, joka on luonteeltaan yleiskatsaus tarkasteltavaan aiheeseen. Tutkittavaa aihetta voidaan kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla esitellä laajasti, sekä luokitella sen ominaisuuksia. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus jakautuu edelleen kahteen erilliseen orientaatioon, jotka ovat narratiivinen ja integroiva kirjallisuuskatsaus. (Salminen 2011, 6.) Omassa tutkimuksessani käytän integroivaa kirjallisuuskatsausta.

Integroiva kirjallisuuskatsaus lähestyy kerättyä aineistoa tarkastelemalla, kritisoimalla ja luoden synteesiä siten, että muodostuu uudenlaisia raameja ja näkökulmia tutkittavaan aiheeseen. Usein integroivia kirjallisuuskatsauksia tehdään sellaisista aiheista, joista julkaistaan paljon tutkimusmateriaalia, mutta joista ei ole tehty kattavaa

tarkastelua ja päivitystä pidempään aikaan. Lisäksi integroivalla kirjallisuuskatsauksella tutkitaan usein uusia nousuvaiheessa olevia tutkimusaiheita. Tällaisia aiheita käsittelevän kirjallisuuden määrä on usein kasvava ja saatu tieto voi olla keskenään ristiriitaista tai vastaavasti kirjallisuuden keskinäisiä poikkeavuuksia ei ole käsitelty aiheen kirjallisuudessa. Näin ollen integroivalla kirjallisuuskatsauksella voidaan vaikuttaa esiintyviin epäjohtonmukaisuuksiin ja avata uudenlaisia tarkastelukulmia tutkimusaiheeseen. (Torraco 2016, 404–405.) Laadukkaasti tehty integroiva kirjallisuuskatsaus luo kokonaiskuvaan tieteen nykytilasta ja voi omalta osaltaan mukana kehittämässä teoriaa. Lisäksi integroivalla kirjallisuuskatsauksella saatuja tuloksia voidaan ottaa käyttöön ja soveltaa käytännön toteutuksissa, sekä politiikkaohjelmissa. (Whittemore ja Knafl 2005, 546.) Kirjallisuuskatsaus on toteutettava siten, että uudelleen tarkastelu tapahtuu kattavasti, tarkasti, sekä järjestelmällisesti tai muuten analyysistä saatavat tulokset ja tehtävät päätelmät eivät ole luotettavia (Aveyard 2010, 10). Näin ollen jos integroiva kirjallisuuskatsaus tehdään ilman täsmällisiä ja systemaattisia menetelmiä, kasvaa virheiden tekemisen mahdollisuus (Whittemore ja Knafl 2005, 548).

Whittemoren ja Knaflin (2005, 547) mukaan integroiva kirjallisuuskatsauksessa on sallittua käyttää aineistona erilaisia menetelmiä, jolloin samassa kirjallisuuskatsauksessa aineistona käytettävät tutkimukset voivat olla luonteeltaan empiirisiä ja teoreettisia, sekä kokeellisia ja ei-kokeellisia. Samalla on mahdollista luoda laajempi kokonaiskäsitelmä tutkittavasta aiheesta. Integroiva kirjallisuuskatsaus on menetelmänä monipuolinen, sillä sen avulla voidaan toteuttaa käsitteen määrittelyä, analysoida käytettyä metodologiaa ja tarkastella tutkimuksissa esitettyjä todisteita ja perusteluja (Broome 1993, Whittemore ja Knafl 2005, 547–548). Integroivan kirjallisuuskatsauksen eri vaiheet voidaan tiivistää viiteen eri osioon: ongelman tunnistaminen, kirjallisuushaku, aineiston arviointi, aineiston analysointi ja lopputuloksen esittely (Whittemore ja Knafl 2005, Whittemore 2005). Torracon (2016, 416) mukaan integroiva kirjallisuuskatsaus voidaan sisällöllisestä järjestää vapaamuotoisesti, mutta on kuitenkin noudatettava tiettyjä käytäntöjä tutkimuksen etenemisen raportoinnissa. Tutkijan tulee kirjoittaa auki, millä tavoin ja perusteiden käytetty kirjallisuus on valittu kirjallisuuskatsaukseen. Lisäksi on raportoitava, miten aineiston hankinta on suoritettu, kuten millaisilla avainsanoilla aineistohakuja on toteutettu ja mitkä tietokannat ovat olleet tutkijan käytössä aineiston hakuja tehdessä.

Tutkijoita kannustetaan käyttämään kirjallisuuskatsauksen yhteydessä yksinkertaista matriisiä, johon he voivat järjestelmällisesti kirjata ylös, mitkä avainsanat ja tietokannat ovat tuottaneet tutkimuksen kannalta olennaista materiaalia. Tekijän kannattaa myös listata itselleen ensiksi kaikki tutkimuksen kannalta mahdollisesti tärkeät avainsanat. Tämän jälkeen muodostetaan matriisi, jonka yläosaan vaakakselille kirjataan aineistohaussa käytettyjen tietokantojen nimet ja matriisiin pystysuoralle

akselille avainsanat. Lisäksi matriisiin merkitään onko avainsana tuottanut tuloksia jossakin tietokannassa vai ei. Matriisi toimii osana aineistohaun dokumentointia ja tutkimuksen tekijä voi laittaa matriisin osaksi tutkimustaan tai sen liitteeksi. On myös tarpeen ilmaista tutkimuksen yhteydessä millaisilla perusteilla aineistoa on sivuutettu tai valittu tutkimukseen mukaan. Tutkimuksen lukijalle on myös hyvä kirjoittaa auki, millä tavoin aineistosta on saatu muodostettua esiteltyt pääteemat ja luokittelut. (Torracon 2016, 418.)

Torracon (2016, 419–420) mukaan integroiva, provokatiivinen ja hyvälaatuinen kirjallisuuskatsaus sisältää kriittistä analyysiä, synteysin uudesta tiedosta koskien tutkittavaa aihetta, ehdotuksia jatkotutkimusaiheista, jonkinlaista avaamista siitä ajatusketjusta, miten aineiston ideat ja käsitteet on yhdistetty, sekä pohdintaa kirjallisuuskatsauksen merkityksestä aiheesta tehtäville lisätutkimuksille. Kriittinen analyysi tarkoittaa, että aineistoa ja siinä esitettyjä väitteitä arvioidaan ja pohditaan, kuinka hyvin aineisto edustaa tutkittavaa aihetta. Aineistoa voidaan lisäksi purkaa sen peruselementteihin, jolloin esiin voi tulla tutkimuksen alkuperä, tutkimuksen sosiaalinen- tai ympäristökonteksti, pääideat- ja käsitteet, uusimpien tutkimuksien havainnot sekä käytännön sovellutukset. Joskus tarkasti tehty analyysi paljastaa, että joidakin seikkoja on pidetty itsestään selvinä tai asioita, jotka ovat erilaisten tutkimuksien saatossa hämärtyneet. Näin ollen tutkijalla on mahdollisuus muodostaa tutkittavasta aiheesta aikaisempaa selkeämpi, täydellisempi ja ajantasaisempi yhteenveto.

Valitsin menetelmäksi integroivan kirjallisuuskatsauksen, koska maisteritutkielman aiheena olevasta kouluväkivallasta on olemassa paljon kansainvälistä tutkimustietoa eri tieteenaloilla, mutta suomenkielistä tutkimusta aiheesta on toistaiseksi tehty vähemmän. Tämän vuoksi koen olevan tarvetta suomenkieliselle koonnille kouluväkivaltaa käsittelevästä tutkimustiedosta. Menetelmänä integroiva kirjallisuuskatsaus sallii eri tutkimusmenetelmillä saatujen aineistojen käyttämisen, jolloin tutkimusaineisto on monipuolinen. Tämän vuoksi aiheesta pystyy muodostamaan laajemman kokonaiskatsauksen. Integroivan kirjallisuuskatsauksen avulla on myös mahdollista hahmottaa tutkimustuloksien keskinäiset eroavaisuudet ja samankaltaisuudet, mitkä tuon esiin tutkielman tuloksissa ja johtopäätöksissä. Integroivan kirjallisuuskatsauksen edellytyksien mukaisesti dokumentoin tutkielmassa tarkasti jokaisen aineistohakuun liittyvän vaiheen, avaan teoriaohjaavan sisällönanalyysin vaiheita sekä muodostan aineistoa kuvavailevia taulukoita, jotta tutkimusprosessi on toistettavissa ja käytetyn aineiston erityispiirteet lukijan tiedossa. Maisteritutkielman lopussa esitän lisäksi pohdintoja kirjallisuuskatsauksen aineiston mahdollisista ongelmakohdista, sekä saatujen tuloksien yleistettävyydestä suhteessa tutkielman aiheeseen. Tämän jälkeen pohdin mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

4.3 Aineisto

4.3.1 Aineiston haku

Kun tutkimusmenetelmänä on kirjallisuuskatsaus, on olennaisen tärkeää muodostaa selkeä ja yksityiskohtainen aineiston hakustrategia, jota aineistoa etsiessä noudatetaan. Tämän suunnitelman avulla ja sitä noudattamalla pyritään siihen, että tutkimuksen tekijä löytää kirjallisuuskatsauksen kannalta olennaisen materiaalin. Prosessin, jolla kirjallisuuskatsauksen tutkimusaineistoa on etsitty, analysoitu ja tulkittu tulee olla lukijalle mahdollisimman läpinäkyvä ja yksityiskohtaisesti raportoitu, jotta kirjallisuuskatsaus on mahdollista toteuttaa uudelleen toisen henkilön toimesta (Torraco 2016, 419.) Whittimoren ja Knaflin (2005, 549) mukaan kirjallisuuskatsauksen eteneminen ja sen eri vaiheet tulee eritellä ja dokumentoida. Näin ollen kirjallisuuskatsauksen yhteydessä käytössä olleet tietokannat, hakulausekkeet, hakustrategia, sekä aineistoon sovelletut sisään- ja poissulkukriteerit tulee esitellä tutkimuksen yhteydessä.

Erilaisissa tutkimusmenetelmissä on erilaisia virheille herkkiä vaiheita. Kirjallisuuskatsauksen osalta etenkin aineiston haun prosessi itsessään on se vaihe, jossa voi tapahtua tutkimuksen kannalta merkittäviä virheitä. Väärin perustein tai huolimattomasti valittu aineisto voi johtaa kirjallisuuskatsauksen kauaksi alkuperäisestä tutkimuksen tarkoituksesta, sekä tutkimukselle asetetuista tutkimuskysymyksistä. Kirjallisuuskatsauksen aineistohaussa voi pyytää tiedonhaun ohjausta esimerkiksi yliopiston kirjaston informaatikolta. Ennen varsinaista aineistohakua toteutin lukuisia erilaisia koehakuja, joista tein itselleni järjestelmällisiä muistiinpanoja toisistaan poikkeavien aineiston hakujen keskinäisen vertailun mahdollistamiseksi. Torracon (2016, 418) mukaan kirjallisuuskatsausta tehdessä on hyvä käyttää apuna esimerkiksi matriisia, johon kirjataan ylös käytetyt avainsanat ja tietokannat. Itse olen kirjannut nämä taulukkoon. Koehakujen tuottamien artikkeleiden avainsanat ohjasivat osaltaan omien hakulausekkeideni muodostamista. Koehaut sisälsivät erilaisia hakulausekkeitä kohdistuen useisiin elektronisiin tietokantoihin, joihin oli pääsy Jyväskylän yliopiston kirjaston kautta. Koehakujen yhteydessä kokeilin erilaisia hakulausekkeitä nähdäkseni millaisella hakulausekkeella saan parhaiten tutkimuskysymyksiäni vastaavia tuloksia, sekä tarkastelin mihin kirjaston elektronisiin tietokantoihin minun kannattaa keskittää varsinaiset aineistohakuni.

Kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on keskittyä tarkastelemaan kansainvälistä materiaalia kouluväkevallasta, koska suomenkielistä tutkimusaineistoa on vähäisesti olemassa. Tämän vuoksi keskityin niin koehakujen kuin myös lopullisen aineiston haun osalta kansainvälisiin tietokantoihin, joihin oli pääsy Jyväskylän yliopiston kirjaston kautta. Torracon (2016, 416) toteaa, että kirjallisuuskatsauksen

yhteydessä on esiteltävä lukijalle millä tavoin tutkielman aineiston hankinta on toteutettu, sekä mitkä avainsanat tutkielmaan on lopulta valittu. Koehakujen yhteydessä käytin erilaisia hakulausekkeita, kuten mm. "school" AND "violence", "school violence" ja "school violence risk factors". Päädyin jättämään varsinaisesta aineistohausta pelkistetyn hakulausekkeen "school violence" kokonaan pois, koska erilaiset "prevention" ja "risk factors" hakuyhdistelmät tuottivat tarkemmin tutkimuskysymyksiin vastaavaa aineistoa ja vastaavasti pelkkä "school violence" tuotti valtavat määrät aineistoa, joka ei vastannut tutkimuskysymyksiin. Maisteritutkielman tekemiseen käytettävissä oleva aika on rajallinen, joten koin tärkeänä pyrkiä rajaamaan aineiston hakua siten, että haku ei tuottaisi tuhansia artikkeliosumia. Hakulausekkeita muodostaessa oli lisäksi tärkeää huomioida, että "school violence" yhdistyy helposti kouluväkivallan äärimmäiseen muotoon eli koulusurmiin, jotka ovat tässä tutkielmassa osana kouluväkivallan kokonaisuutta, mutta eivät kirjallisuuskatsauksen keskiössä.

Tarkastelin koehakujen yhteydessä tietokannoissa hakulausekkeiden toimivuutta, sekä hakutuloksien määrää ja laadukkuutta, sekä hakutoimintojen monipuolisuutta. Kirjallisuuskatsauksessa on olennaista raportoida ne tietokannat, joihin aineiston haku on kohdistettu (Torracon 2016, 416). Lopulta päädyin koehakujen jälkeen valitsemaan kolme tietokantaa, joihin keskittäisin varsinaisen aineistohakuni. Valituksi tulleet tietokannat olivat:

- Social Service Abstracts (ProQuest)
- Sage Journals
- Applied Social Sciences Index & Abstracts (ASSIA) (ProQuest)

4.3.2 Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Koehakujen jälkeen siirryin toteuttamaan varsinaisia aineistohakuja. Aineistohaku toteutettiin elo-syyskuun 2021 aikana. Jokaisen tietokantahaun kohdalla asetin samantyyppiset rajaukset. Tietokantojen osalta hakusanani olivat "school", "violence" ja "prevention", sekä "school violence risk factors". Valitsin myös AB- kriteerin jolloin sanojen tulisi ilmetä aineistojen abstrakteissa sekä AND- operaattorin. Artikkeleiden täytyi olla julkaistuja englannin kielisiä tutkimusartikkeleita, jotka olisivat saatavilla Jyväskylän yliopiston kirjaston kautta tai muuten ilman erillisiä maksuja, sekä olla julkaistu vuosien 2016–2021 aikana ja käynyt läpi vertaisarvioinnin. Lisäksi julkaisun täytyi olennaisesti liittyä tutkimuskysymyksiin, sekä olla tieteellinen tutkimusartikkeli. Näillä kriteereillä esimerkiksi tietokannassa Social Services Abstracts (ProQuest) toteutettu etsintä hakulausekkeella "school (AB) AND violence (AB) AND prevention (AB)" tuotti yhteensä 131 osumaa, jotka täyttivät edellä kuvatut sisäänottokriteerit.

Torracon (2016, 419–420) mukaan kirjallisuuskatsauksessa pitää perustella lukijalle kirjallisuuskatsauksen aineiston valinnan osalta käytetyt sisäänotto- ja poissulkukriteerit. Olin kirjoittanut sisäänotto- ja poissulkukriteerit itselleni ylös ennen aineiston hakua. Ensimmäisenä kriteerinä oli, että artikkelin täytyi vastata vähintään yhteen kirjallisuuskatsauksen tutkimuskysymykseen. Kouluväkivaltaa käsittelevän kirjallisuuskatsauksen tutkimuskysymyksiä on kaksi; 1) Mitkä kouluväkivallan riskitekijät korostuvat aineistossa? 2) Millaisia keinoja tutkimuksissa tulee esiin, joiden avulla kouluväkivaltaa voidaan ehkäistä? Jos tutkimuskysymyksen teemoja käsiteltiin artikkelissa suppeasti julkaisun painottuessa täysin toiseen aiheeseen, kuten esimerkiksi kouluväkivallan ennaltaehkäisyohjelmien kehittämisen historiaan, jäi artikkeli valitsematta. Kaikki vertaisarvioimattomat julkaisut tai mielipidekirjoitukset sekä muita artikkeleita arvioivat julkaisut karsiutuivat. Yksi poissulkukriteeri koski julkaisuajankohtaa, koska kirjallisuuskatsaukseen haluttiin vuosien 2016–2021 aikana julkaistuja artikkeleita. Toisinaan artikkeli oli julkaistu eri aikoina eri lähteissä, jolloin ennen vuotta 2016 tapahtunut ensimmäinen julkaisu poissulki kyseisen aineiston pois. Artikkelit eivät saaneet olla julkaisematonta materiaalia tai maksumuurin takana. Lisäksi poissulkemiseen johti, jos artikkeli oli jotain muuta kuin tieteellinen artikkeli.

TAULUKKO 1 Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Englanninkielinen artikkeli	Muu kieli
Artikkeli vastaa tutkimuskysymykseen	Ei vastaa tutkimuskysymykseen
Tieteellinen julkaistu artikkeli	Ei tieteellinen tai julkaisematon artikkeli
Vertaisarvioitu julkaisu	Ei vertaisarvioitu julkaisu
Julkaistu 2016–2021	Julkaisu ennen vuotta 2016
Maksuton	Maksullinen

Tutustuin jokaisen tietokantahaun tuottamiin osumiin huolellisesti ja kriittisesti. Lisäksi artikkeleiden kaksoiskappaleet poistettiin. Osa artikkeleista karsiutui otsikon perusteella pois. Jos otsikko vastasi tutkielman tutkimuskysymysten aiheita, siirryin tarkastelemaan artikkelin abstraktia. Osa artikkeleista jäi myös abstraktien perusteella pois, osa taas jäi epäselviksi ja osa valikoitui jo tässä vaiheessa selkeästi mukaan kirjallisuuskatsaukseen. Tämän jälkeen joko silmäilin tai luin kokonaan artikkelit läpi saadakseni kokonaiskuvan artikkeleista tehden näin vielä karsintaa hakutuloksien osalta. Kirjallisuuskatsaukseen sopivat hakutulokset kirjasin itselleni taulukkoon, jossa näkyi tietokannan nimi, hakulauseke, hakukriteerit, kokonaisosumien määrä, valittu artikkeli ja linkki kyseiseen artikkeliin, artikkelin julkaisupaikka sekä julkaisu-vuosi. Seuraavassa vaiheessa sisäänottokriteerit täyttäneet artikkelit luettiin huolellisesti läpi ja niiden laatua ja täsmävyyttä suhteessa tutkimuskysymyksiin ja sisäänottokriteereihin arvioitiin vielä uudestaan ja sopimattomat karsittiin pois. Erityisesti

artikkeleiden laadun arviointi osoittautui aikaa vieväksi ja haasteelliseksi prosessiksi. Esimerkiksi Social Service Abstracts tietokannasta saadusta 131 artikkelista lopulta kirjallisuuskatsaukseen hyväksyttiin mukaan 6 artikkelia, jotka olivat englanniksi olevia tieteellisiä vertaisarvioituja artikkeleita vuosilta 2016–2021, maksuttomasti saatavilla ja olennaisesti kirjallisuuskatsauksen tutkimuskysymyksiin vastaavia. Tietokantahakujen ohella hyödynsin artikkeleissa mainittuja lähdeaineistoja sekä artikkeleiden yhteydessä mainostettuja teemaan liittyviä artikkeleita, joista poimin artikkeleita mukaan kirjallisuuskatsaukseen niiden täyttäessä sisäänottokriteerit.

TAULUKKO 2 Tietokantahaut ja valittujen artikkeleiden määrät

Tietokanta	Hakulauseke	Rajaus	Hakutulokset	Valitut artikkelit (kpl)
Social Service Abstracts (ProQuest)	(AB) school AND (AB) violence AND (AB) prevention (AB) school violence AND (AB) risk factors	English Scholarly journals Article Peer reviewed 2016-2021	131 90	6
Sage Journals	(AB) school AND (AB) violence AND (AB) prevention AB) school violence AND (AB) risk factors	Research article Only content I have full access to 2016-2021	456	5
Applied Social Sciences Index & Abstracts (AS-SIA)	(AB) school AND (AB) violence AND (AB) prevention (AB) school violence AND (AB) risk factors	Scholarly journals article, English 2016-2021	171 136	6
Löydettyjen artikkeleiden kautta poimitut artikkelit				6
Yhteensä				23 kpl

4.3.3 Aineiston esittely

Kouluväkivaltaa käsittelevää tutkimusta on tehty maailmalla runsaasti ja tämän vuoksi on hyvä muistaa, että maasteritutkielmaan ei voi ottaa mukaan liian suurta määrää tutkimusaineistoa käytössä olevan ajan rajallisuuden vuoksi. Kouluväkivaltaa käsittelevän kirjallisuuskatsauksen aineistohaku toteutettiin vuoden 2021 elo-syyskuun aikana. Kirjallisuuskatsauksen aineistoksi valikoitui 17 artikkelia tietokantahakujen kautta. Lisäksi kuusi artikkelia löytyi osa tietokantahakujen tuottamien artikkeleiden lähdeviitteiden kautta ja osa artikkeleiden ohessa olleiden aiheeseen liittyvien suositus artikkeleiden joukosta, jolloin kirjallisuuskatsaukseen valittujen artikkeleiden kokonaismäärä on 23. Artikkelit on julkaistu 11 eri tieteellisessä vertaisarvioidussa julkaisussa.

TAULUKKO 3 Aineiston artikkeleiden julkaisukanavat

Julkaisun nimi	Vertaisarvioitu	Kpl
1. Journal of School Violence	kyllä	6
2. Journal of Interpersonal Violence	kyllä	4
3. Journal of the Society for Social Work and Research	kyllä	1
4. Child Abuse & Neglect	kyllä	2
5. Crime & Delinquency	kyllä	1
6. Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology	kyllä	1
7. Policing	kyllä	1
8. The Journal of School Health	kyllä	3
9. Journal of Immigrant and Minority Health	kyllä	1
10. Aggressive Behavior	kyllä	2
11. Journal of Public Health	kyllä	1
Yhteensä 23 kpl		

Kirjallisuuskatsaukseen valikoituneissa artikkeleissa korostuu Journal of School Violence- julkaisun osuus. Aineiston painottuminen Journal of School Violence nimiin vertaisarvioituun julkaisuun ei ole tietoinen valinta, mutta lehden artikkelit julkaisun nimen (Journal of School Violence) mukaisesti keskittyy koulussa tapahtuvaan väkivaltaan ja näin ollen on vahvasti kirjallisuuskatsauksen tutkimuskysymysten alueella. Tämän vuoksi ei ole yllättävää, että kirjallisuuskatsaukseen valikoituneissa artikkeleissa tämä julkaisu korostuu määrällisesti. Muita julkaisuja, joista artikkeleita on valikoitunut kirjallisuuskatsaukseen hieman enemmän, ovat Journal of Interpersonal Violence ja Journal of School Health, joiden artikkeleiden teemat ovat väkivallan ja kouluterveyden alueella, jotka linkittyvät myös vahvasti kouluväkivaltaan.

Aineistohaku rajattiin vuosille 2016–2021. Kouluväkivaltaa käsittelevään kirjallisuuskatsaukseen valikoituneista artikkeleista suurin osa on julkaistu vuoden 2019 aikana. Vähiten artikkeleita valikoitui kirjallisuuskatsaukseen vuodelta 2016.

TAULUKKO 4 Artikkeleiden julkaisuvuodet

Julkaisuvuosi	Lukumäärä
2016	2
2017	4
2018	4
2019	6
2020	3
2021	4
Yhteensä	23

Lisäksi aineistoon valikoituneissa artikkeleissa oli havaittavissa jakautumista eri maiden kesken. Yhdysvallat korostui voimakkaasti tutkimusartikkeleissa, mutta osa sijoittui myös Eurooppaan ja Aasiaan.

TAULUKKO 5 Artikkeleiden maat

Maa	Lukumäärä
Yhdysvallat	15
Italia	2
Espanja	1
Etelä-Korea	2
Saksa	1
Kiina	1
Sri Lanka	1
Yhteensä	23

4.4 Sisällönanalyysi

Kerättyä aineistoa analysoidaan laadullisella sisällönanalyysillä. Sisällönanalyysiä pidetään tutkimusmenetelmänä, joka on luonteeltaan järjestelmällinen ja objektiivinen tapa kuvata ja myöskin kvantifioida ilmiöitä (Elo ja Kyngäs 2008, 108; viitattu lähteisiin Krippendorff 1980, Downe-Wamboldt 1992, Sandelowski 1995). Elon ja

Kyngäksen (2008, 108) mukaan sisällönanalyysillä voidaan muuttaa tekstikohtia sisältöä vastaaviksi luokitteluiksi. Näin ollen voidaan olettaa, että samaan luokkaan sijoitetut sanat ja lauseet jakavat keskenään samanlaisen merkityksen (Cavanagh 1997, Elo ja Kyngäs 2008, 108). Näin ollen sisällönanalyysin ydintehtävänä on löytää aineistosta sisällöllisiä väittämiä, jotka kertovat jotakin olennaista tutkimuksen kohteena olevasta aiheesta tai ilmiöstä (Kohlbacher 2006, Kylmä & Juvakka 2007, 113 mukaan). Lisäksi on tärkeää muistaa, ettei sisällönanalyysissä pyritä löytämään kaikkea tarjolla olevaa tietoa, vaan tarkoituksena on etsiä tutkimuskysymysten ja tutkimustehtävän ohjaamina tutkielman kannalta olennaista tietoa (Kylmä & Juvakka 2007, 113). Sisällönanalyysiä voi myös kuvata prosessiksi, jossa tekstiaineistoa klusteroidaan samanlaisten käsitteellisten luokkien alaisuuteen, jolloin voidaan tunnistaa yhtenevät mallit ja suhteet teemojen välillä. Lisäksi sisällönanalyysi on tapa, jolla voidaan tiivistää kerättyä aineistoa, pyrkiä ymmärtämään aineistoa ja johtaa merkityksiä aineistosta. (Julien 2008, 121.)

Aineiston tiivistäminen kuitenkin vaatii keskittymistä niihin asioihin ja kohtiin, jotka ovat tutkimuskysymysten kannalta olennaisia. Näitä voi olla useitakin ja joskus koodauskehykset voivat sisältää jopa yli 100 luokkaa ja alaluokkaa. Kuitenkin lopulta luokkien määrä vähenee sellaiseen määrään, joka on tutkijan hallittavissa. Eri luokkia määriteltäessä usein myös ollaan sellaisella alueella, jossa ylitetään minkään yksittäisen osion tai kohdan erityispiirteet ja päädytään korkeammalle abstraktiotasolle. Tämän tuloksena syntyy luokitteluja, jotka sisältävät useita toisistaan hieman eroavia osuuksia tekstistä. (Schreier 2014, 170.) Sisällönanalyysin tavoitteena on siis tuottaa tiivis, mutta laaja kuvaus ilmiöstä ja analyysin tuloksena syntyy ilmiötä kuvaavia luokkia tai käsitteitä, joiden pohjalta rakentuu käsitteellinen järjestelmä, malli tai käsitteellinen kartta tai luokittelu (Elo ja Kyngäs 2008, 108). Sisällönanalyysiin kuuluu kolme päävaihetta, jotka ovat valmistelu, aineiston organisointi sekä lopulta saatujen tuloksien raportointi. Valmisteluvaiheessa kerätään tutkimuksen aineisto sisällönanalyysiä varten, tutustutaan aineistoon ja valitaan analyysiyksikkö. (Elo, Kääriäinen, Kanste, Pölkki, Utriainen ja Kyngäs 2014, 1-2.)

Sisällönanalyysi voi olla induktiivinen eli aineistolähtöinen, deduktiivinen eli teorialähtöinen tai abduktiivinen eli käytännössä teoriaohjaava (Elo ym. 2014, 1; Tuomi & Sarajärvi 2018, 81-83). Jos analyysi toteutetaan aineistolähtöisenä sisällönanalyysinä, aineiston analyysissä ei ole käytettävissä valmista viitekehystä, joka ohjaisi analyysiä. On kuitenkin hyvä tiedostaa, että täysin puhtaasti aineistolähtöistä analyysiä on käytännössä lähes mahdoton toteuttaa, sillä tutkielmalle laaditaan teorettinen viitekehys, joka lähes väistämättä ohjaa jollain tasolla tutkielman tekijää analyysin eri vaiheissa. Lisäksi tiedostamatta analyysin tekoon voi vaikuttaa aiheesta koottu aikaisempi tutkimustieto. Vastaavasti teorialähtöisessä sisällönanalyysissä aineistoa tarkastellaan tiukasti teoriasta saadun raamin mukaisesti. Kun sisällönanalyysi on

teoriaohjaava, on sisällönanalyysissä käytettävä apuna sitä teoriaa, joka esitellään tutkielman teoreettisen viitekehyksen yhteydessä. Teoria ei suoraan määrää analyysiä, vaan ennemminkin ohjaa analyysin tekoa, sillä analyysiyksiköt poimitaan itse aineistosta. Tässä maisteritutkielmassa on päädytty käyttämään kirjallisuuskatsauksen analyysissä teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä, jolloin analyysiä tehdessä hyödynnetään teoriaa väkivallasta, sekä väkivallan yksilöllisistä ja ulkoisista riskitekijöistä. (Tuomi & Sarajarvi 2018, 81–83) Ennen analyysin aloittamista kerätään sopiva aineisto tutkimusta varten, jonka jälkeen tutustutaan aineistoon ja valitaan analyysi yksiköt (Elo ym. 2014, 2). Tähän tutkielmaan valitussa abduktiivisessa tavassa aineiston organisointi vaiheessa tehdään avoin koodaus, luodaan käytettävät luokat ja abstrahointi. Käytännössä avoimella koodauksella tarkoitetaan muistiinpanojen ja otsikkojen merkkäamista kun aineistoa luetaan läpi. (Elo ja Kyngäs 2008, 109.) Tämän jälkeen tekstiä käydään uudelleen läpi ja jatketaan merkintöjen tekoa kunnes kaikki sisällön piirteet on kirjattuina kattavasti (Elo ja Kyngäs 2008, 109; viitattu lähteisiin Burnard 1991, 1996, Hsieh & Shannon 2005). Tämän maisteritutkielman aineiston sisällönanalyysi aloitetaan lukemalla aineisto ensin moneen kertaan läpi, jotta aineisto tulee mahdollisimman tutuksi. Sen jälkeen aineistoa lähdetään koodaamaan merkitsemällä tulostettuna olevaan aineistoon mahdollisimman tiiviisti lyhyellä lausekkeella tai mieluiten yksittäisellä sanalla ne kohdat, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiin. Tässä yhteydessä koodeja ovat esimerkiksi *lähisuhdeväkivalta*, *kuritusväkivalta* ja *väkivallan kokemukset lapsena*.

Lopulta kun aineisto on koodattu huolellisesti läpi, eikä uuseja koodeja enää löydy, analyysissä voidaan siirtyä avoimella koodauksella saatujen luokkien ryhmitelyyn ylempien otsikkojen alaisuuteen (Elo ja Kyngäs 2008, 111; viitattu lähteisiin McCain 1988, Burnard 1991). Luokkia muodostaessaan tutkija tekee tulkintoja, joiden perusteella hän jaottelee tietyt asiat saman yläluokan alle (Dey 1993, Elo ja Kyngäs 2008, 111). Tässä vaiheessa esimerkiksi edellä mainitut koodit *lähisuhdeväkivalta*, *kuritusväkivalta* ja *väkivallankokemukset lapsena* asetetaan yläluokan **perhesuhteet**-alaisuuteen.

Abstrahointi vaiheessa laaditaan yleisemmän tason luokkia kuvaamaan tutkittavaa aihetta (Elo ja Kyngäs 2008, 111; viitattu lähteisiin Robson 1993, Burnard 1996, Polit & Beck 2004). Näin alussa muodostetut alaluokat siirretään yleisemmän tason yläluokkien alaisuuteen ja nämä edelleen pääluokkien alle (Elo ja Kyngäs 2008, 111; viitattu lähteisiin Dey 1993, Robson 1993, Kyngäs & Vanhanen 1999). Abstrahointi vaihetta jatketaan mahdollisimman pitkälle (Elo ja Kyngäs 2008, 111). Tässä vaiheessa analyysiä esimerkiksi yläluokka **perhesuhteet**- asetetaan pääluokan **perhesuhteet, ystävyys ja ikätoverit**- alle, jonka jälkeen saadut tulokset avataan ja esitellään tuloslukuissa. Eli lopulta analyysissä jäljelle jää tulosten raportoiminen. Käytännössä sisällönanalyysissä kerätty aineisto ensin hajotetaan pienemmiksi osiksi, jonka

jälkeen samankaltaisuuksia sisältävät osat kootaan omiksi kokonaisuuksiksi. Tämän jälkeen tehtäväksi jää muodostaa tiivis kokonaisuus vastaten tutkielman tutkimuskysymyksiin. (Kylmä & Juvakka 2007, 113.)

4.5 Tutkielman eettiset kysymykset

Tutkimuksen teon yhteydessä on pohdittava tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tutkimuksen luotettavuutta. Sama pätee myös maisterintutkielmaan, koska tieteellisen tutkimuksen tulee noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä. Tällä tavoin tutkimusta voidaan pitää luotettavana, eettistä tarkastelua kestäväenä sekä myös uskottavana. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.) Eettisyyden noudattaminen tutkimusprosessissa on osaltaan myös tausta tutkimuksen laadusta (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 111–113). Hyvää tieteellistä käytäntöä noudattava tieteellinen tutkimus edellyttää, että tutkijat noudattavat tiettyjä periaatteita. Tutkimusta tehdessä on huolehdittava yleisestä tarkkuudesta, huolellisuudesta ja rehellisyydestä tutkimuksen toteutusvaiheessa, sekä saatujen tuloksien tallentamisessa ja niiden esittämisessä ja myös koko tutkimusta arvioitaessa. Tällöin noudatetaan tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja. Lisäksi tutkijoiden tulee noudattaa eettistä tarkastelua kestäviä menetelmiä tiedonhankinnassa, tutkimustyössä sekä arvioinnissa. Edellisten ohella tutkijat noudattavat saamiaan tuloksia julkaistettaessa tieteellistä avoimuutta ja vastuullisuutta. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu myös viittaaminen asianmukaisesti muiden tieteentekijöiden julkaisuihin. Tutkijoiden on vastaavasti suunniteltava, toteutettava ja raportoitava tutkimuksistaan tieteellisen tavan mukaisesti. Tutkimusta aloittaessa on myös huomioitava tarvittavat tutkimusluvut ja toteutettava eettinen ennakoarviointi. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6–7.)

Lisäksi ihmisiin kohdistuvan tutkimuksen yhteydessä voidaan puhua yleisistä eettisistä periaatteista. Yleiset eettiset periaatteet koskevat kaikkia tutkijoita eri tieteenaloilla ja ne voidaan tiivistää kolmeen ydin ohjeeseen. Ensinnäkin tutkimusta tehdessä tulee kunnioittaa tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden ihmisarvoa, sekä heidän itsemääräämisoikeuttaan. Toiseksi tutkijan on tutkimusta tehdessä kunnioitettava kulttuuriperintöä aineellisessa ja aineettomassa muodossa sekä vaalittava luonnon omaa monimuotoisuutta. Kolmanneksi yleisten eettisten periaatteiden mukaisesti tutkimuksesta ei saa aiheutua haittaa tai riskejä tutkimuskohteille. (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019, 7.)

Kirjallisuuskatsausta tehdessäni olen noudattanut hyvää tieteellistä käytäntöä ja yleisiä eettisiä periaatteita. Tutkimuslupaa ei ole tarvinnut hakea, koska kirjallisuuskatsauksen aineisto muodostuu aikaisemmista tutkimuksista eli empiiristä aineistoa ei ole käytössä. Lisäksi aineistoni koostuu yliopiston tietokantojen kautta

saatavilla olevista vertaisarvioituista tutkimusartikkeleista, minkä vuoksi aineiston säilyttämisen suhteen ei ole ollut tarvetta erityisjärjestelyille. Kirjallisuuskatsauksen vaiheet on tarkasti dokumentoitu tutkielmassa, jolloin kirjallisuuskatsaus on uudelleen toistettavissa ja jokainen vaihe arvioitavissa. Lähdekirjallisuuteen ja aineistoon viitatessa olen pyrkinyt erityiseen huolellisuuteen, sillä vaillinainen viittaaminen on hyvän tieteellisen tavan vastaista ja toisen tuottaman tekstin esittäminen omana on plagiointia (Tuomi ja Sarajarvi 2018, 113; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 9).

Jos havaintoja muokataan tai niitä esitetään valikoidusti, on kyseessä tieteellinen vilppi (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 8). Tämän vuoksi olen tarkastellut lähteitä ja aineistoa omassa tekstiyhteydessään, jotta muiden tutkijoiden tai itseni saamat tulokset eivät vääristy olleessaan irrallisina asiayhteydestään. Lisäksi olen rehellisesti tuonut tutkielmassa esiin tutkimusprosessissa havaitsemani heikkoudet, kuten käänkövirheiden mahdollisuuden englanninkielistä aineistoa käytettäessä, sillä tutkimustuloksien epärehellinen esittäminen ei noudata hyvää tieteellistä käytäntöä (Tuomi ja Sarajarvi 2018, 113). Tämän ohella olen pohtinut saamieni tuloksien yleistettävyyttä kansainvälisen aineiston osalta.

5 KOULUVÄKIVALLAN RISKITEKIJÄT

Luvussa viisi erittelen kouluväkivaltaa käsittelevän integroivan kirjallisuuskatsauksen aineistossa teoriaohjaavan sisällönanalyysin avulla saatuja teemoja. Kirjallisuuskatsauksen ensimmäinen tutkimuskysymys oli seuraavanlainen; mitkä kouluväkivallan riskitekijät korostuvat aineistossa? Kouluväkivalta on aiheena laaja ja monitahoinen, joten ennen analyysiä oli oletattavissa, että teemoja löytyy useita, vaikkakin osa riskitekijöistä on jollain tavalla yhteydessä myös toisiinsa. Selkeyden vuoksi olen pyrkinyt luomaan toisistaan erillisiä pääteemoja erilaisista kouluväkivallan riskitekijöistä, sekä tuomaan esille myös aineistossa esiintyvät eriävät tulokset.

5.1 Ikä, sukupuoli, seksuaalisuus ja vähemmistöön kuuluminen

Tutkimusaineistossa oppilaiden ikä on viidessä tutkimuksessa yhteydessä kouluväkivaltaan. Elkins ym. (2017) toteavat oppilaan vuosiasteen olevan kouluväkivallan tekijäksi syyllistymisen ja kouluväkivallan uhriksi joutumisen ennustaja. Alemman vuositason oppilailla on merkittävästi suurempi todennäköisyys kumpaankin. Myös Klemmer ym. (2019) havaitsivat, että kyselyyn vastanneen oppilaan nuorempi ikä oli yhteydessä tilastollisesti suurempaan todennäköisyyteen olla osallisena tappelussa ja kiusatuksi tulemisen kokemukseen. Niin ikään McDade ym. (2018) toteavat artikkelissaan, että 7.-8- luokkalaisten ovat merkittävästi todennäköisempiä raporttoimaan olleensa kouluväkivallan tekijöitä verrattuna 9.-12. luokkalaisiin. Proso-siaalisella käytöksellä ei todeta olevan vaikutusta 7.-8. luokkalaisten kouluväkivaltaan syyllistymiseen. Kuitenkin 9.-12. luokkalaisten osalta niillä oppilailla, jotka raportoivat korkeasta prososiaalisen käytöksen tasosta, on merkittävästi vähäisempi todennäköisyys raportoida syyllistyneensä kouluväkivallan tekoihin kuin niillä oppilailla, jotka ovat raportoineet matalasta prososiaalisen käytöksen tasosta.

Vastaavasti Senanayake ym. (2019) havaitsivat srilankalaisessa tutkimuksessaan, että 13–15 vuotiailla nuorilla tappelut ovat merkittävästi (46,3 %) yleisempiä kuin 16–17 vuotiailla (38,3 %). Lisäksi kun tarkastellaan fyysisen hyökkäyksen kohteeksi joutuneita nuoria, niin italialaisen tutkimuksen mukaan 13–15 vuotiaista suurempi osa (38,2 %) on ollut hyökkäyksen kohteena kun vastaavasti 16–17 vuotiaista nuorista (28,2 %). (Longobardi ym. 2019.) Ikä on myös todettu väkivallan yksilölliseksi

riskitekijäksi. Käytännössä väkivallantekojen määrä alkaa kasvaa varhaisessa murrosiässä. (National Research Council 1986 ; Farrington DP. Age and Crime 1996, Valois ym. 2002, 455 mukaan.) Lisäksi aikaisemman tutkimustiedon mukaan väkivallanteot painottuvat myöhäisteini-ikään ja vähenevät kohti nuorta aikuisuutta (National Research Council 1986 ; Farrington DP. Age and Crime 1996, Valois ym. 2002, 455 mukaan). Kuitenkin aineistossa kouluväkivalta painottuu enemmän murrosiän alkupuolelle (esim. McDade ym.2018 ; Klemmer ym. 2019 ; Elkins ym. 2017). Italialaisen tutkimuksen mukaan yläkoululaisilla ja miessukupuolisilla fyysisen ja henkisen väkivallan kohteeksi joutuminen on merkittävästi yleisempää. Vastaavasti naisilla on havaittu merkittävästi matalampi todennäköisyys päätyä kokemaan fyysistä tai henkistä väkivaltaa. Seksuaalisen väkivallan osalta ei ole havaittavissa eroja iän tai sukupuolen osalta, mutta suurin tekijäryhmä (86,3 %) ovat muut nuoret. Lisäksi laajemmin kouluväkivaltaa tarkasteltaessa suurin osa tekijöistä on nimenomaan uhrien ikätovereita fyysisen (54,1 %), henkisen (75,4 %) ja seksuaalisen väkivallan osalta. (Longobardi ym. 2019.)

Tutkimusaineistosta poimituista kouluväkivallan riskitekijöistä korostui sukupuolen vaikutus yhdeksässä tutkimuksessa. Erilaiset kouluväkivallan teot ovat yleisempiä miessukupuolen edustajilla (Elkins ym. 2017). Lisäksi eteläkorealaisen tutkimuksen mukaan miessukupuoliset ilmoittavat todennäköisemmin syyllistyneensä koulussa väkivalta- tai omaisuusrikoksiin, ja miessukupuoliset todennäköisimmin kohtaavat itse väkivaltaa. (Han & Connell 2021.) Etenkin heikosti akateemisesti pärjäävät miessukupuoliset ovat todennäköisempiä käyttämään väkivaltaa (Kim ym. 2017). Huonon akateemisen menestyksen vaikutuksella väkivaltakäyttäytymiseen voi olla yhteys siihen, että niillä lapsilla, joilla on matala älykkyysosamäärä voi esiintyä turhautumista sekä aggressiivisuutta. Heillä on haasteita ongelmanratkaisun kanssa ja vaikeuksia omaksua erilaisia coping- keinoja, jolloin heillä ei ole muunlaisia välineitä selviytyä heille haastavista tilanteista. (Seifert 2012, 76.) Kuitenkin huono akateeminen menestys ei välttämättä liity älykkyysosamäärään, vaan taustalla voivat olla esimerkiksi vaikeat oppimisvaikeudet tai lukihäiriö.

Gordon ym. (2018) myös totesivat, että pojilla on suurempi todennäköisyys olla mukana tappeluissa, sekä loukkaantua tappeluissa. Tässä yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa on tarkasteltu keskeisesti kiusaamisen ja väkivallan kokemuksia nuorilla, jotka eivät vastaa yhteiskunnan odotuksia maskuliinisesta tai feminiinisestä ulkonäöstä ja käyttäytymisestä (nonconforming gender expression). Kyselytutkimuksen vastaajille on esitetty lyhyt johdanto ja siihen liittyvä jatkokysymys : "*Ihmisen ulkonäkö, tyyli, tapa pukeutua tai se tapa, jolla hän kävelee tai puhuu voivat vaikuttaa siihen, millä tavoin muut heitä kuvailevat. Millä tavoin luulet muiden oppilaiden kuvailevan sinua?*" (Gordon ym. 2018, kirj. suom.) Vastausvaihtoehtoina on ollut seitsemänportainen asteikko, jossa ääripäät ovat 1= erittäin naisellisena ja 7=erittäin maskuliinisena.

Tämän jälkeen vastaukset on koodattu uudelleen sukupuolen pohjalta ja luotu jatkuva muuttuja, jolla osoitetaan yhteiskunnan normien mukaista sukupuolen vastaavuuden tai siitä poikkeamisen astetta (degree of conformity or nonconformity to societal norms of gender expression). Tässä vaiheessa on muodostunut seitsemänportainen asteikko, jossa ääripäät ovat 1= eniten sukupuolta vastaava (most gender conforming) ja 7=suurin sukupuolen vastaamattomuus (most gender nonconforming). Etenkin pojilla, jotka vahviten edustavat sosiaalista sukupuoltaan on suurempi todennäköisyys joutua tappeluun. Pojilla, jotka edustavat vahvasti omaa sukupuoltaan on 11,8% todennäköisyys olla ollut kerran mukana tappelussa verrattuna kohtalaisesti sukupuoltaan vastaaviin poikiin, joilla on 8,9% todennäköisyys. Tyttöjen osalta eniten sukupuoltaan vastaavilla oli 6,8% todennäköisyys ja kohtalaisesti sukupuoltaan vastaavilla 5,1% olla ollut mukana tappelussa ainakin kerran. (Gordon ym. 2018.)

Miessukupuolella on yhteys fyysisessä tappelussa mukana olemiseen myös srilankalaisessa Senanayke ym. (2019) tutkimuksessa. Tämän ohella miessukupuoliset todennäköisemmin kantavat asetta mukanaan koulussa ja myös syyllistyvät uhkaavaan aseiden heiluttamiseen (Teasdale & Bradley 2020.) Saksalaisessa tutkimuksessa opettajiin kohdistuvaa kouluväkivaltaa tarkasteltaessa miessukupuolisten todettiin syyllistyvän merkittävästi useammin kaiken muotoiseen opettajaan kohdistuvaan aggressioon (Beckmann ym. 2019). Oppilaan prososiaalinen käytös (vilpittömän toiminta toisen henkilön hyväksi) ei tuo miessukupuolisilla mitään eroa kouluväkivaltaan syyllistymiseen, mutta naisten osalta prososiaalinen käytös on selkeässä yhteydessä vähäisempään kouluväkivallan tekoihin syyllistymiseen (McDade ym. (2018). Edellä kuvailtu miessukupuoleen liitettävä kouluväkivallan yleisyys vaikuttaisi olevan samassa linjassa sen kanssa, että miessukupuoliset ovat alttiimpia olemaan osallisina vakaviksi luokiteltavissa väkivaltatilanteissa ja vastaavasti naissukupuoliset suosivat enemmän epäsuoraa toimintaa omassa aggressiossaan (Leary ym. 2003, Bushman ym. 2018, 332 mukaan). Kuitenkaan McDade ym. (2018) tutkimuksessa ei havaittu sukupuolten välillä eroa kouluväkivaltaan syyllistymisessä. Lisäksi Longobardi ym. (2019) toteavat miessukupuolisten joutuvan merkittävästi useammin fyysisen väkivallan uhriksi koulussa. Aineistossa ei kuitenkaan ollut yksimielisyyttä miessukupuolen yhteydestä kouluväkivallan uhriksi joutumisessa, sillä Elkins ym. (2017) mukaan sukupuolella ei ole merkistystä kouluväkivallan uhriksi joutumisessa.

Yksilön oma sukupuolen ilmaisun ja seksuaalisuuden voidaan todeta olevan kouluväkivallan riskitekijöitä. Aineiston kahdesta tutkimuksesta kävi ilmi, että kouluväkivallan kokemukset olivat yleisempiä niillä nuorilla, joiden sosiaalinen sukupuoli ei vastaa heidän kokemustaan omasta sukupuolestaan. He myös jäivät useammin pois koulusta turvallisuussysistä ja suurempi osuus heistä tulee kouluki-satuiksi. Sama tulos oli havaittavssa myös cis-sukupuolisilla (sukupuoli identiteetti

vastaa syntymässä määriteltyä sukupuolta ja kulttuurissa sukupuoleen liitettäviä odotuksia) tytöillä verrattuna cis-sukupuolisiin poikiin. Lisäksi itsensä LGBTQ (lesbian, gay, bisexual & queer/questioning) nuoriksi ilmaisevilla henkilöillä on 70% suurempi todennäköisyys olla osallisena tappeluissa ja yli kaksi ja puoli kertainen todennäköisyys tulla kiusatuksi kuin heteroseksuaalit ikätoverit. Myös ne nuoret, jotka ilmaisevat itsensä androgyynisiksi (maskuliiniset ja feminiiniset piirteet samalla henkilöllä) sekä henkilöt, jotka eivät koe vastaavansa sosiaalista sukupuoltaan kertovat useammin kokevansa kiusaamista kuin vastaavasti sosiaalista sukupuoltaan vastaavat nuoret. (Klemmer ym. 2019.)

Gordon ym. (2018) havaitsivat, että sukupuolen ilmaisulla niin tyttöjen kuin poikien osalta on yhteys tappeluihin sekä tappeluista saatuihin hoitoa vaativiin vammoihin, sekä turvallisuussyistä johtuviin poissaoloihin. Eniten sosiaalista sukupuoltaan vastaamattomilla pojilla oli 23,5 % todennäköisyys ja tytöillä 14,4 % olla ollut mukana jonkinlaisessa tappelussa. Lisäksi eniten sosiaalista sukupuoltaan vastaamattomilla tytöillä oli korkea todennäköisyys (36 %) tulla aseella uhatuksi verrattuna tyttöihin, jotka asettuvat keskivaiheille sukupuoltaan vastaamisessa (4 %). Tutkijat myös toteavat, että oppilaat, jotka kokevat voimakkainta sukupuolen vastaamattomuutta, ovat merkittävästi todennäköisemmin kokeneet viimeisen vuoden aikana koulukiusaamista, verkkokiusaamista tai jättäneet viimeisen kuukauden aikana menemästä kouluun turvallisuussyistä. Kaikilla sukupuolen vastaavuuden tasoilla tytöillä havaittiin suurin todennäköisyys joutua kiusatuksi. Turvallisuussyistä kouluun menemättä jättämisen osalta pienin todennäköisyys on niillä pojilla, jotka kokevat eniten sukupuolen vastaavuutta ja eniten sukupuolen vastaamattomuutta kokevilla todennäköisyys on suurempaa kuin tytöillä. (Gordon ym. 2018.)

Samasta sukupuolesta kiinnostuneilla on 50 % korkeampi riski kantaa mukanaan asetta koulussa, sekä 60 % korkeampi riski päätyä heiluttamaan asetta uhkaavasti muita kohden. Myös heitä itseään todennäköisemmin uhataan aseella tai puukolla koulussa ja tässä yhteydessä todennäköisyys kantaa mukana asetta tai puukkoa kasvaa 138 % verrattuna muihin ikätovereihin. He tulevat useammin puukotetuiksi ja heidän kimppuunsa hyökätään enemmän ja he ovat myös useammin nähneet toisen nuoren joutuvan hyökkäyksen uhriksi. (Teasdale ym. 2020.)

Afkinich ym. (2018) ovat todenneet, että vähemmistöryhmiin kuuluvien oppilaiden kokonaismäärällä ja yhteisön rikollisuuden tasolla on vahva yhteys koulun lisääntyneeseen väkivaltaan. Lisäksi sillä määrällä oppilaita, jotka jäävät alle 15% standarditesteissä, on yhteys koulussa esiintyvään väkivaltaan. Myös Elkins ym. (2017) havaitsivat, että kouluväkivaltainen käyttäytyminen ja uhriksi joutuminen on yleisempää vähemmistöryhmillä, kuten afroamerikkalaisilla ja latinalaisamerikkalaisilla nuorilla.

5.2 Päihteet, riippuvuus ja väkivaltamedia

Tutkimusaineistossa yhdessä tutkimuksessa päihteet ja tupakointi esiintyvät kouluväkivallan riskitekijöinä. Lisäksi yhdessä tutkimuksessa steroidien käyttö linkittyy kouluväkivaltaan. Nuoret, jotka kertoivat käyttäneensä steroideja viimeisen vuoden aikana, olivat seitsemän kertaa muita nuoria todennäköisemmin syyllistyneet kouluväkivaltaan, sekä viisi kertaa todennäköisemmin kouluväkivallan uhreja. Tämän ohella heillä oli myös kolme kertaa todennäköisemmin itsetuhoisia ajatuksia. (Elkins ym. 2017.)

Senanayke ym. (2019) ovat todenneet fyysisten tappeluiden korreloivan tupakoinnin ja alkoholin käytön kanssa nuorilla. Nuorilla fyysisessä tappelussa mukana olemisen on yhteydessä 13–15 ikävuoteen, miessukupuoleen, kiusaamisen kohteena olemiseen, itsetuhoisuuteen, yksinäisyyteen, päihteiden käyttämiseen sekä luvattomiin poissaoloihin. Lisäksi oppilaat, joita kiusataan ovat 2,9 kertaa todennäköisemmin osallisina fyysisissä tappeluissa verrattuna oppilaisiin, joita ei kiusata. Kiusatuksi tulevilla on lisäksi lähes nelinkertainen todennäköisyys päätyä fyysisen hyökkäyksen kohteeksi. (Senanayke ym. 2019.) Edellä mainitut päihteet todetaan myös väkivallan ulkoiseksi riskitekijäksi, sillä aggressiivisuus ja väkivallan käyttö yhdistetään usein esimerkiksi alkoholista johtuvaan päihtymisen tilaan (Parrott & Eckhardt 2018, Bushman ym. 2018, 333 mukaan).

Lisäksi yhdessä aineiston tutkimuksessa (Kim ym. 2017) on havaittu yhteys miehillä ja naisilla online- peliriippuvuuden ja kouluväkivallan väliltä. Tähän samaan kokonaisuuteen liittyy myös se, että lapsena väkivaltaa kokeneet ovat taipuvaisempia väkivallan käyttämiseen sukupuolesta riippumatta. Online- peliriippuvuus toimii osittaisessa välittäjä roolissa polulla koetusta lapsuuden aikaisesta väkivallasta kouluväkivallan tekijäksi. Lisäksi heikomman itsetunnon omaavat nuoret ovat herkempiä tulemaan online- peliriippuvaisiksi, jolloin riippuvuudella on kokonainen välittäjä vaikutus huonosta itsetunnosta kouluväkivallan tekijäksi. Käytännössä siis lapsena koettu väkivalta sekä nuoren huono itsetunto osaltaan aiheuttavat väkivaltaisuutta online- peliriippuvuuden kautta. Miessukupuolisilla lapsuudessa koettu väkivalta ja online- peliriippuvuus ovat todennäköisimpiä tekijöistä, joiden seurauksensa henkilöllä ilmenee erityisen väkivaltaista käyttäytymistä koulussa. Lisäksi pienituloisten perheiden nuoret ovat todennäköisemmin kokeneet lapsen kohdistuvaa väkivaltaa. He ovat myös useammin online- peliriippuvaisia, heillä on usein huono itsetunto ja lisäksi he ovat todennäköisemmin kouluväkivallantekijöitä. (Kim ym. 2017.)

Beckmann ym. (2019) mukaan verbaalinen ja fyysinen aggressio korreloivat positiivisesti keskenään. Verbaalisen aggression todetaan olevan merkittävässä yhteydessä nuoren heikkoon itsekontrolliin, mediaväkivallan katsomiseen, sekä vakaviin väkivaltakokemuksiin vanhempien tekemänä. Lisäksi väkivaltamedian

katsominen lisää opettajaan kohdistuvaa sanallista aggressioita. (Beckmann ym. 2019.) Aikaisemmassa tutkimustiedossa on todettu, nuoren heikko oman toiminnan säätely on ennustava tekijä väkivaltaisuuksille (WHO 2005, 52). Vastaavasti väkivaltaisen mediavisuaalin katsominen voi johtaa aggressiivisuuteen (Bushman & Andersson 2015, Bushman 2018, 333 mukaan). Jo lyhyen aikaa kestävä katselu hetket voivat johtaa hetkellisesti aggressiivisten ajatusten ja tunteiden muodostumiseen ja lopulta johtaa fyysisesti väkivaltaiseen käytökseen, joka on vaaraksi muille (Anderson ym. 2003, 86, Seifert 2012, 109).

5.3 Perhesuhteet ja suhteet ikätovereihin

Aineistossa kolmessa tutkimuksessa on esillä vanhempien rooli kouluväkivallan riskitekijöissä. Aikaisemman tiedon mukaan etenkin nuorilla miessukupuolen edustajilla väkivaltaiseen käyttäytymiseen liittyy perheeseen kietoutuvia tekijöitä. Näitä ovat vanhempien avioeron kokeminen, kokemukset perheväkivallasta, lapsuuden aikaiset pahoinpitelyt, sekä perheen huono taloudellinen tilanne, joka on johtanut tukien varassa elämiseen. Lisäksi on yleistä, että perheen äiti on iältään nuori tai työtön tai perheen isällä ilmenee erilaisia käyttäytymisongelmia. (Deelisi ym. 2016 ; Farrington ym. 2012 ; Fox ym. 2015, Bushman ym. 2018, 333 mukaan.) Aineiston tutkimuksissa Senanayake ym. (2019) ovat havainneet merkittävän yhteyden fyysisessä tappelussa olemisen ja sen välillä, että oppilaan vanhemmat eivät ymmärrä lapsensa ongelmia. Fyysisessä tappelussa olemisella on myös merkittävä yhteys siihen, että vanhemmat eivät tiedä, mitä heidän lapsensa omalla vapaa-ajallaan tekee. Fyysisen hyökkäyksen kohteeksi joutuminen on samalla tavoin yhteydessä siihen, että vanhemmat eivät ymmärrä lapsensa ongelmia, sekä vanhempiin, jotka eivät tiedä, miten lapsi viettää vapaa-aikaa.

Lisäksi saksalaisen tutkimuksen mukaan oppilaiden ilmaiseman ja tekemän opettajaan kohdistuvan verbaalisen ja fyysisen aggression on todettu olevan yhteydessä kokemuksiin vakavasta väkivallasta vanhempien aiheuttamana (Beckmann ym. 2019). Esimerkiksi perheessä käytettävän kuritusväkivallan on katsottu voivan johtaa lapsella väkivaltaiseen käytökseen, koska he oppivat lapsuuden kodussaan väkivallan toimivan konfliktien ratkaisumenetelmänä (Ohene ym. 2006, Seifert 2012, 104 mukaan). Samalla tavoin yleensä positiivisena pidetty lapsen ja hänen vanhempansa välillä vallitseva kiintymyssuhde voi muuttua vaikutukseltaan negatiiviseksi, jos vanhemmat käyttäytyvät väkivaltaisesti ja lapsi omaksuu sekä kopioi tämän käytöksen itselleen tarkkaillessaan vanhempiaan (Youth Violence : Report of the Surgeon General 2001, Seifert 2012, 103 mukaan). Lisäksi väkivallan riskitekijänä on kiintymyssuhteen vaarantuminen tai kiintymyssuhteen muunlainen

häiriintyminen lapsena, sillä ne voivat johtaa myöhemmin aggressiivisuuteen ja väkivaltaisuuteen (Seifert 2007, Seifert 2012, 78 mukaan). On myös hyvä huomioida, että nuori, jonka kasvuympäristö on ollut konfliktien ja väkivallan värittävä, saattaa reagoida herkemmin tilanteissa, joissa kokee jonkinasteista vaaran tuntua, koska näin oma epävakaa lapsuus on opettanut toimimaan (Seifert 2012, 83).

Myös Taliaferro ym. (2020) tekemässään oppilaiden kouluväkivallan viidessä riskiryhmä luokittelussa suurimman riskin omaavilla, eli luokkaan 5 kuuluvilla oppilaille on asteikon matalin taso henkilökohtaisessa suhteessa ja yhteydessä vanhempiin. Nämä esitetyt tulokset ovat samassa linjassa väkivallan ulkoisten riskitekijöiden kanssa. Esimerkiksi vanhempien tunnekyllä tai jopa vihamieliseksi kuvaillulla kasvatustavalla on yhteys nuoren myöhempään väkivaltaisuuteen (Eliot ym. 2001 ; Moeller 2001, Seifert 2012, 102). Lisäksi perheessä ilmenevä väkivalta ja kylmäksi luokiteltava kodin ilmapiiri voivat johtaa kiintymissuhdeongelmiin ja jossain vaiheessa vakaviin käytösongelmiin (Seifert 2012, 102). Myös kuritusväkivallan käyttö perheessä voi johtaa siihen, että lapsi tai nuori oppii väkivallan olevan se tapa, jolla erilaisia konfliktitilanteita ratkaistaan (Ohene ym. 2006, Seifert 2012, 104 mukaan).

Abel ym. (2021) ovat tarkastelleet 20:tä äärimmäisen kouluväkivallan tekijää ja heidän riskitasoaan päätyä koulusurmaajiksi. Näiden väkivallan tekijöiden elämänhistorioissa on ilmennyt samankaltaisuuksia. Esimerkiksi perhetaustaltaan äärimmäisen kouluväkivallan tekijät ovat usein yksinhuoltajan tai vastaavasti ydinperhettä laajemman perheen kasvattamia. Korkean riskin omaavilla tekijöillä on ollut elämässään merkittäviä määriä negatiivisia elämäkokemuksia ja näistä tapahtumista seurannutta epäsosiaalista käyttäytymistä. Lisäksi korkeaa riskiä edustavat tekijät ovat useimmiten kokeneet lapsuudessaan niin fyysistä kuin seksuaalista väkivaltaa. (Abel ym. 2021.) Onkin tärkeää muistaa, että väkivallan yksilöllinen riskitekijä voi olla varhaisessa elämänvaiheessa koettu pahoinpitely, joka voi heijastua yksilön aivoihin ja kehittymiseen, on sitten kyse emotionaalisesta, sosiaalisesta, kongnitiivisesta tai fyysisestä puolesta ihmistä (Child Welfare Information Gateway 2009, Seifert 2012, 75 mukaan). Kun lapsi tai nuori ilmaisee jo varhaisessa vaiheessa aggressiivista käyttäytymistä, on tyypillistä, että he tulevat sellaisista kotiolosuhteista, joissa väkivallan käyttö ja aggressiivisuus ovat arkipäiväistyneet. Samalla nämä nuoret omaksuvat lapsuuden kotinsa ilmapiirissä millä tavoin ihmiset toimivat vuorovaikutuksessa toisiinsa. (Seifert 2012, 84.) Koulusurmaajien osalta voidaan myös puhua matalan riskitekijöistä, joilla esiintyy vähäisesti sosiaalisen kontrollin puutetta. He ovat vähemmän epäsosiaalisia kuin korkean riskin tekijät, mutta kohdanneet edellisten tavoin erilaisia vastoinkäymisiä, vaikkakin vähemmän. (Abel ym. 2021.)

Aineiston yhden tutkimuksen mukaan koulusurmaajilla on tyypillisesti vähäisesti yhteyksiä muihin ikätovereihin, ja muut luonnehtivat heitä usein erakoiksi (Abel ym. 2021). Heikkojen sosiaalisten suhteiden on todettu olevan väkivallan ulkoinen

riskitekijä, jolloin nuori ei tapaa ikätovereitaan heille tyypillisissä sosiaalisissa tapahtumissa tai tilanteissa tai hän on jollain tapaa epäsuosittu vertaistensa keskuudessa. Heikkojen sosiaalisten suhteiden ohella antisosiaalisuus näyttäytyy ulkoisena riskitekijänä väkivallalle. (Youth Violence : Report of the Surgeon General 2001, Seifert 2012, 105–106 mukaan.) Suhteet oman ikäisiin ovat merkittävässä asemassa yleisen kehityksen ja aggressiivisuuden syntymisen suhteen, koska positiiviset kokemukset keskinäisestä vuorovaikutuksesta tukevat osaltaan hyvää kehitystä (Seifert 2012, 105). Vastaavasti ikätovereiden toteuttama syrjintä altistaa väkivaltaisuudelle (Raitanen ym. 2017 ; Valdebenito ym. 2017, Bushman 2018, 33 mukaan). Muiden syrjimäksi tullut nuori voi tuntea olevansa sosiaalisesti eristetty, eikä hänellä ole oikeastaan mahdollisuutta saada itselleen sellaista tukiverkostoa, joka ehkäisisi väkivaltaistumista. Syrjinnän tai kiusatuksi tulemisen seurauksena nuori voi kokea voimakasta kaunan tunnetta joko tekijöitä tai koko yhteisöä kohtaan, mikä voi lisätä koulusurman mahdollisuutta. (Fox & Levin 2003 ; Madfis 2017 ; Madfis & Levin 2013, Bushman ym. 2018, 33 mukaan.)

Aineiston yhdessä tutkimuksessa ilmenee kouluväkivallan yhteys seurusteluväkivallan kokemuksiin, mikä osaltaan linkittyy nuorten ikätoverisuhteisiin. Nuorilla, jotka ovat joutuneet fyysisen ja seksuaalisen seurusteluväkivallan uhreiksi, on keskimääräistä useammin kokemusta kouluväkivallasta. He ovat myös useammin jättäneet koulupäivän väliin turvallisuushuolen vuoksi ja heitä on uhattu tai vahingoitettu aseella koulun alueella. Lisäksi he ovat olleet useammin koulun alueella osallisena tappelussa ja ovat yleensä tulleet kiusatuiksi. Molemmat sukupuolet ovat seurusteluväkivaltaa koettuaan alttiimpia kouluväkivallalle, mutta etenkin pojat, jotka ovat kokeneet niin fyysistä kuin seksuaalista seurusteluväkivaltaa ovat erityisen suuressa riskissä joutua kokemaan muuta väkivaltaa. Pojat, jotka ovat fyysisen ja seksuaalisen seurusteluväkivallan uhreja tai vain jomman kumman muodon, kokevat lähes kaksinkertaisesti tyttöihin nähden aseella uhkailua ja aseellista vahingoittamista. Lisäksi pojat, jotka ovat kokeneet joko kumpaakin muotoa, tai vain toista seurusteluväkivallan muotoa, ovat keskiarvallisesti katsottuna lähes kaksi kertaa useammin kantaneet asetta mukana koulussa tai olleet osallisena tappelussa. (Vivolo-Kantor ym. 2016.)

5.4 Koulusurman varoitusmerkit ja asenteet väkivaltaa kohtaan

Yhdessä tutkimusaineiston tutkimuksessa ilmenee varoitusmerkkejä, joita esiintyy ennen äärimmäistä kouluväkivaltaa. Osa Abel ym. (2021) tarkastelemista äärimmäisen kouluväkivallan tekijöistä ilmaisee tekoa ennakoivia varoitusmerkkejä. Osa laatii ennakkoon kirjattuja suunnitelmia ja tappolistoja, joista kertovat ystävilleen tai jopa itse kohteena oleville. Osa taas keskustelee suunnitelmistaan vertaisverkkoryhmissä

tai ilmaisevat aikeensa esimerkiksi sosiaalisen median kanavissa. Tekijöillä voi ilmetä suurta kiinnostusta vuoden 1999 Columbine High School:n joukkomurhaan, väkivaltaan, aseisiin, armeijaan, antisemitismiin, rotupuhtauteen, kuolemaan ja olla jonkin asteista soturi -mentaliteettiä ja itsetuhoisuutta. (Abel ym. 2021.) Yksilöllisenä riskitekijänä väkivaltaan voidaan pitää nimenomaan kiinnostusta tai pakkomielteistä suhtautumista aseisiin tai kuolemaan (Leary ym. 2003, Bushman ym. 2018, 332 mukaan). Tekijöillä voi myös esiintyä epämääräistä nettikäyttäytymistä, kuten toimintaa foorumeilla, jotka heijastavat koulusurmaajan fetismejä, kuten esimerkiksi turri- fetismiä eli seksuaalista kiinnostusta ihmispiirteitä omaaviin eläinhahmoihin (eng. furry) sekä fetismiä tulla syödyksi tai nähdä jonkun toisen tulevan syödyksi (eng. vore, voraphilia). Osa koulusurmaajista ilmaisee varoitusmerkkejä 1-3 vuotta ennen tekoaan ja juuri he osoittavat eniten varoitusmerkkejä, jolloin on parhaat mahdollisuudet teon estoon. Viisi äärimmäisen kouluväkivallan tekijää 20:stä ovat ilmaisseet varoitusmerkkejä kuukautta tai sitä aikaisemmin ennen tekoaan ja heistä neljä on ollut aikaisemmin mainittuja korkean riskin - tekijöitä. Kaiken kaikkiaan puolet koulusurmaajista ovat vihjanneet tulevasta teostaan vain päivää tai paria aikaisemmin. Lisäksi on tärkeää muistaa, että osa tekijöistä toimii täysin spontaanisti vastareaktiona jollekin tapahtumalle. (Abel ym. 2021.)

Osalla tekijöistä on myöskin ollut havaittavissa niin koulussa kuin kotona erilaisia tunnehäiriöitä, käytösongelmia tai häiritseväksi koettua käyttäytymistä. (Abel ym. 2021.) Myös väkivallan yksilöllisissä riskitekijöiksi todetaan varhaiset käytösongelmat, säännöistä piittaamattomuus ja aggressio, jotka ennustavat kroonistuvaa vakavaa väkivaltaisuutta (esim. Moffitt 2001, Seifert 2012, 84 mukaan). On myöskin havaittavissa, että nuorella ilmenevä tekojen impulsiivisuus, yliaktiivinen käytös, tietynlainen itsekontrollin puute, tarkkaavaisuusongelmat, uhkarohkeus, riskien tietoinen ottaminen, ja keskittymisongelmat voivat ennustaa väkivaltaisuutta (WHO 2005, 51).

Lisäksi seitsemällä koulusurmaajan tekijällä 20:stä on ollut jokin mielenterveysdiagnoosi ja osa tekijöistä on saanut myös hoitoa, mutta usein saatu hoito on ollut puutteellista ja nuoret ovat lopettaneet lääkityksen sekä keskusteluissa käymisen (Abel ym. 2021). Toisaalta väkivallan yksilöllisten riskitekijöiden osalta todetaan, ettei mielenterveysongelmat suoraan johda väkivaltaisuuteen (Monahan ym. 2001, Seifert 2012, 85). Yleensä väkivaltaisuuteen päätyneet mielenterveysongelmaiset ovat jollain tapaa juurikin laiminlyöneet hoitonsa, kuten lopettaneet lääkkeiden käyttämisen (Seifert 2012, 85), mikä myös ilmenee Abel ym. (2021) koulusurmaajien tarkastelussa.

Omanlaisensa riskitekijän muodostavat yhdessä tutkimuksessa ilmenneet lasten ja nuorten asenteet ja näkemykset kouluväkivaltaa kohtaan. Nämä osaltaan toimivat taustaselittäjinä sille, miksi kouluväkivaltaa tehdään. López ym. (2021) ovat espanjalaisessa tutkimuksessa muodostaneet 9-16-vuotiaiden asenteista väkivaltaa kohtaan 8

ryhmää: 1) väkivalta on itsetunnon nostaja ja paremman olon tuoja (vertaisten keskinäinen kilpailu, oma asema) 2) väkivalta on hauskanpitoa tai tapa viettää vapaa-aikaa (esim. "leikkitappelu") 3) oikeutettu väkivalta (esim. koston väline) 4) väkivalta erilaisuutta kohtaan (esim. enemmistöstä poikkeava ulkonäkö) 5) väkivallasta selviää ilman seurauksia 6) väkivalta konfliktien ratkaisijana 7) väkivalta on sosiaalista toimintaa (vuorovaikutus, ryhmän kontrolli) 8) väkivalta välineenä saada huomiota vertaisilta (koulu "julkisuus"). Jokainen edellä mainittu asenne ja näkemys kouluväkivallasta liittyy myös toisiinsa. Lisäksi ne voivat esiintyä henkilöillä myös yhtä aikaisesti. (López ym. 2021.)

5.5 Kouluun liittyvät riskitekijät

Tutkimusaineiston seitsemässä tutkimuksessa esiintyy kouluun itseensä liittyviä kouluväkivallan riskitekijöitä. Tramontano ym. (2020) tarkastelevat italialaisessa tutkimuksessaan sosiaalisten, taloudellisten ja yhteisöön liittyvien riskien yhteyttä kouluväkivaltaan luoden erilaisia kouluprofiileja. Usean riskin- profiiliin kuuluvissa kouluissa on korkein yhteisöllinen, sosiaalinen ja taloudellinen riski. Kyseiseen profiiliin kuuluvissa kouluissa toimitaan käytännössä köyhissä olosuhteissa, johon vaikuttavat myös niin sisäiset kuin ulkoiset sosiaaliset jännitteet, sekä niukat taloudelliset resurssit. Tähän profiiliin kuuluvissa kouluissa on opettajien näkemyksen mukaan eniten kouluväkivaltaa. (Tramontano ym. 2020.) Han & Connell (2021) ovat havainneet eteläkoorealaisessa tutkimuksessaan, että koulussa vallitsevalla levottomuudella on yhteys siihen, että oppilaat joutuvat kokemaan väkivaltaa tai ovat omaisuusrikoksien tai kiusaamisen uhreja. Lisäksi levottomuus on yhteydessä pelkoon väkivaltaa, omaisuusrikoksia ja kiusaamista kohtaan.

Koulun ominaisuuksien ja väkivallan väliltä on löydettävissä useampia yhteyksiä Crawfordin & Burnsien (2016) tutkimuksen mukaan. Jos koulussa on enemmän jengiyhteyksiin liittyviä rikoksia, on koulussa myös enemmän vakavia väkivaltatapauksia. Lisäksi mitä enemmän kouluissa raportoidaan kiusaamisesta, sitä enemmän niissä esiintyy vakavia väkivaltatapauksia. Vastaavasti suuremmat raportoidut määrät rodullisista jännitteistä kouluissa sekä koulun sijaitseminen kaupunkialueella ovat yhteydessä korkeampaan määrään vakavia väkivaltatapauksia valkoihoisten enemmistö lukioissa ja vähemmistö enemmistöisissä lukioissa. Eli käytännössä kiusaaminen ja rodulliset jännitteet koulussa ovat riskitekijöitä väkivallalle. Jengi-rikollisuus on myös yhteydessä aseiden ja puukkojen hallussapidon yleisyyteen. Päivä- ja viikkoraportit kiusaamisesta ovat yhteydessä suurempaan määrään ase- ja puukon hallussapitoja kaikissa muissa kouluissa paitsi valkoihoisesta enemmistöstä koostuvissa lukioissa. Lisäksi aseistetut vartijat ovat yhteydessä suurempaan määrään

aseen ja puukon hallussapitoa vähemmistöpainotteisissa kouluissa. Valkoihoisen enemmistön kouluissa ja vähemmistöpainotteisissa lukioissa koulun sijainnilla on yhteys uhkauksien ja aseellisten hyökkäyksien kanssa. (Crawford & Burns 2016.)

Jos oppilas on joutunut opettajan toiminnan uhriksi, on se voimakkaassa yhteydessä opettajaan kohdistuvaan sanalliseen ja fyysiseen aggressioon. Tämän saksalaisen tutkimuksen mukaan vahva yhteys on myös toistuvasti opettajan tekemän lyömisen, pilkkaamisen tai ilkeilyn uhriksi joutumisen ja opettajaan kohdistuvan aggression välillä, jolloin opettajan oma käytös muodostaa riskitekijän opettajaan itseensä kohdistuvalle väkivallalle. Lisäksi oppilaiden opettajaan kohdistaman sanallisen aggression ja negatiivisen opettaja-oppilas-suhteen välillä havaitaan merkittävä yhteys. Oppilaan itsekontrollia tarkasteltaessa ilmenee, että ne oppilaista, joilla on heikko itsekontrolli, todennäköisemmin syyllistyvät opettajaan kohdistuvaan sanalliseen aggressioon, mutta eivät fyysiseen aggressioon (Beckmann ym. 2019).

Saksalaistutkimuksen mukaan luokalle jääneet oppilaat merkittävästi useammin kohdistavat opettajaan sanallista aggressioita verrattuna heihin, jotka eivät ole joutuneet käymään uudelleen luokka-astetta. Lisäksi tytöillä alhainen koulumenestys on poikia suurempi riskitekijä suhteessa opettajaan kohdistuvassa sanallisessa ja fyysisessä aggressioissa. Kuitenkin poikien osalta toistuva opettajan oppilaaseen kohdistaman lyömisen, pilkkaamisen tai ilkeilyn uhriksi joutuminen on suuremmassa yhteydessä opettajaan kohdistuvassa fyysisen aggressiossa. (Beckmann ym. 2019.) Yang ym. (2018) tekemän kiinalaistutkimuksen mukaan opettajat, jotka kohdistavat oppilaisiin rankaisuvia kurinpitotoimia, joutuvat useammin oppilaiden opettajaan kohdistamien toimien kohteeksi. Tämä voi olla fyysistä tai sanallista kiusaamista tai loukkaavien kuvien tai videoiden lähettämistä verkossa opettajalle eli verkkokiusaamista. Lisäksi opettajista voidaan levittää perättömiä huhuja ja he voivat joutua seksuaalisen häirinnän tai omaisuusrikoksen kohteeksi. Muihin opettajiin verrattuna kotiopettajat joutuvat kokemaan enemmän heitä koskevien juorujen levittämistä. Lisäksi opettajien suurempi kokonaismäärä koulussa on yhteydessä opettajista juoruilun tai loukkaavan verkkomateriaalin kohteeksi joutumisen suurempaan yleisyyteen. Toisaalta ne opettajat, jotka havaitsevat koulussaan enemmän koulukiusaamista, kokevat joutuvansa myös itse enemmän oppilaiden tekojen kohteeksi. Vastaavasti niissä kouluissa, joissa käytetään enemmän positiivisia kurinpitotoimia, kuten palkitsemista, joutuvat opettajat kokemaan enemmän oppilaiden taholta verkkokiusaamista. (Yang ym. 2018.)

Senanayke ym. (2019) toteavat srilankalaisessa tutkimuksessaan, että luvattomat poissaolot koulusta ovat yhteydessä fyysisessä tappelussa olemiseen. Lisäksi luvattomilla poissaoloilla on yhteys fyysisen hyökkäyksen kohteeksi joutumisen kanssa. Yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa Taliaferro ym. (2020) ovat laatineet viisiportaisen asteikon väkivallan ja kiusaamisen riskitekijöistä ja näistä asteikot neljä ja viisi

edustavat korkeinta riskiä syyllistyä kouluväkivaltaan. Asteikkoon neljä kuuluvilla lapsilla korkea riski syyllistyä kouluväkivaltaan, heidän koulu- ja naapurusto turvallisuutensa taso on kohtalainen ja heillä on matalatasoisesti yhteyksiä aikuisiin ihmisiin. Lisäksi heillä on alhaisimmalla tasolla oleva yhteys vanhempiinsa ja muihin aikuisiin henkilöihin. Tämän ohella heillä on toiseksi alhaisin taso opettaja-oppilas-yhteydessä, sitoutumisessa kouluun, koulumenestyksessä sekä heidän koulunsa ja naapurustonsa yleisessä turvallisuustasossa. Muihin matalan tai kohtalaisen riskinluokkiin verrattuna tässä ryhmässä on aikaisempaa enemmän tummaihoisia vähemmistöjä sekä oppilaita, joilla on oikeus saada koulussa ilmainen tai alennettu ruoka-annos. Vastaavasti kun tarkastellaan asteikkoa viisi, oppilailla on korkea riski syyllistyä kouluväkivaltaan, heidän koulunsa ja naapurustonsa turvallisuus on matala ja heillä on matalatasoinen opettaja-oppilas-yhteys. Näillä oppilailla on kaikkein matalin taso opettaja-oppilas-yhteydessä verrattuna muihin oppilaisiin, matalin koulu sitoutumisen taso, matalin koulumenestys, sekä myös matalin taso koulu- ja naapurustoturvallisuudessa. Tähän asteikkoon viisi kuuluu muita ryhmiä todennäköisemmin latinalaisamerikkalaisia. (Taliaferro ym. 2020.) Naapuruston turvallisuus ja vanhempien sosioekonomisen asema ikään kuin kietoutuvat toisiinsa ja muodostavat ulkoisen riskitekijän väkivallalle. Käytännössä esimerkiksi vanhempien matala palkkataso ajaa ihmiset asumaan huonommilla asuinalueilla, koska muuhun ei ole varaa. Näillä alueilla ei välttämättä ole juurikaan vapaa-ajan viettomahdollisuuksia ja toisaalta tässä ympäristössä perheet voivat joutua todistamaan enemmän väkivaltaa, millä on oma vaikutuksensa. (Seifert 2012, 103 ; Youth Violence : A Report of the Surgeon General 2021, Seifert 2012, 103 mukaan.) Tolan ym. (2003) ovat todenneet väkivaltaisessa naapurustossa varttumisen, tekojen näkemisen tai väkivallan tekojen kohteeksi joutumisen lisäävän nuorella väkivaltaisuuden riskiä (Bushman ym. 2018, 333 mukaan).

Kouluväkivaltaan voi vaikuttaa koulun oppilaiden etninen koostumus ja toisaalta koulujen oppilasmäärät. Lesneskie & Block (2017) mukaan niissä kouluissa, joissa vallitsee suurempi etninen heterogeenisyys, on enemmän väkivaltaa. Lisäksi kouluväkivaltaa esiintyy enemmän oppilasmäärän kokoluokaltaan suurissa ja keski-suurissa kouluissa kuin pienissä kouluissa. Myös oppilasmääriltään pienissä kouluissa on enemmän väkivaltaa kuin erittäin pienen oppilasmäärän kouluissa. (Lesneskie & Block 2017.) Aikaisemmassa tutkimuksessa on havaittu, että koulusurmat tapahtuvat todennäköisemmin kouluissa, joissa on suuret luokkakoot ja koko koulun tasolla oppilaita runsaasti suhteessa opettajiin ja ohjaajiin. Kuvatun kaltaisissa olosuhteissa nuori voi myös helpommin tuntea itsensä sosiaalisesti eristetyksi, sekä kokea avun saannin vaikeaksi. (Bushman ym. 2018, 33.) Myös koulun sijainnilla on merkitystä, koska kaupunkialueiden kouluissa ilmenee enemmän kouluväkivaltaa. Vastaavasti alueen rikollisuuden tasolla on vaikutus kouluväkivallan määrään, sillä

keskimääräisen rikollisuuden alueella sijaitsevista kouluissa on enemmän kouluväkivaltaa kuin alhaisen rikollisuuden alueiden kouluissa. (Lesneskie & Block 2017.)

Hamlin & Li (2019) ovat todenneet, että kouluväkivallan ja koulurikollisuuden taso on yhteydessä siihen, kuinka suuri osuus koulun oppilaista on oikeutettuja ilmaiseen ateriaan tai ateriaan alennetulla hinnalla. Myös se vaikuttaa väkivallan ja rikollisuuden tasoon kuinka paljon koulussa on oppilaita, jotka menestyvät opinnoissaan heikosti tai tarvitsevat erityisopetusta. Lisäksi jos koulut sijaitsevat korkean tai keskimääräisen rikollisuuden omaavilla alueilla, on kouluissa merkittävästi enemmän kouluväkivaltaa ja koulurikollisuutta. Kovaosaisilla kaupunkialueilla sijaitsevista kouluissa raportoidaan keskimäärin enemmän rikos- tai väkivaltatapauksia sekä oppilaiden saamia ruumiillisia vammoja. Näissä kouluissa oppilaista 26 % asettuu matematiikan ja lukemisen osalta alle 15 % standardipisteen alle ja lähes puolet oppilaista on rodullisen vähemmistön edustajia. Lisäksi kouluissa on alhaisempi kouluturvallisuuden taso. (Hamlin & Li 2019.)

6 KEINOJA KOULUVÄKIVALLAN ENNALTAEHKÄISEMISEKSI

Luvussa kuusi vastaan maisterintutkielmani toiseen tutkimuskysymykseen. Käyn läpi kouluväkivaltaa käsittelevässä kirjallisuuskatsauksessa havaittuja keinoja, joilla kouluväkivaltaa voidaan yrittää ennaltaehkäistä. Osa tavoista on muodoltaan virallisempia ja osa epävirallisempia.

6.1 Koulujen käyttämät keinot

Koulut voivat käyttää erilaisia keinoja kouluväkivallan ennaltaehkäisemiseen. Tutkimusaineiston kahden tutkimuksen mukaan osassa kouluja turvallisuus koulutetaan opettajia. Crawford & Burns (2016) mukaan turvallisuuskoulutettujen opettajien osalta tulokset ovat kuitenkin olleet ristiriitaisia, sillä turvallisuuskoulutuksen saaneet opettajat ovat olleet yhteydessä lisääntyneisiin vakaviin väkivallantekoihin valkoihoisen enemmistön omaavissa lukioissa, mutta väkivaltaa vähentävä vaikutus havaittiin enimmäkseen vähemmistön edustajista koostuvissa muissa kouluasteissa. Kuitenkin uhkaukset ja aseelliset hyökkäykset ovat vähentyneet enimmäkseen vähemmistön edustajista koostuvissa kouluissa. (Crawford & Burns 2016.) Song ym. (2019) mukaan positiivinen korrelaatio on löydettävissä kouluväkivallan vähenemisen sekä koulun henkilökunnan turvallisuuskouluttamisen, kouluissa käytössä olevien väkivallan ennaltaehkäisy ohjelmien ja yhteisön eri toimijoiden koulun toimintaan osallistumisen väliltä. Vaikka erilaisia kouluväkivallan ennaltaehkäisy ohjelmia olisi koulussa käytössä, eivät ne välttämättä vähennä väkivallan määrää, sillä ohjelmien sisältö eivät aina vastaa suoraan koulujen omiin tarpeisiin. Myös Han & Connell (2021) ovat saaneet eteläkorelaisessa kontekstissa ristiriitaisia tuloksia kouluväkivallan ennaltaehkäisyohjelmien toimivuudesta, sillä heidän mukaansa kouluissa, joissa ennaltaehkäisyohjelmia on käytössä, oppilaille on vähäisempi mahdollisuus kokea väkivaltaa, mutta kuitenkin suurempi todennäköisyys omaisuusrikoksille.

Osassa kouluja on myös kokeiltu palkata resurssipoliiseja kouluihin ja heistä voidaan käyttää nimitystä koulupoliisi. Niissä kouluissa, joissa on oma koulupoliisi, lapsilla ja nuorilla on vähemmän uhrikokemuksia verrattuna kouluihin, joissa ei ole omaa koulupoliisia. Ero ei kuitenkaan ole merkittävä. Sama toistuu myös

väkivaltarikoksien ja kiusaamisen osalta. Kouluissa, joista koulupoliisi löytyy, oppilaat myös pelkäävät huomattavasti vähemmän omaisuusrikoksia tai sitä, että he tulevat kiusatuiksi. (Han & Connell 2021.) Myös Crawford & Burns (2016) ovat tarkastelleet esimerkiksi vartijoiden ja koulupoliisien vaikutusta kouluväkivaltaan. Heidän tuloksissaan erityisesti vakavien väkivaltatapauksien vähenemiseen enimmäkseen vähemmistön edustajista koostuvissa kouluissa on yhteydessä vartijat, joilla on käytössään OC-sumutin, eli kaasusumutin. Enimmäkseen valkoihoisista koostuvissa kouluissa vakavia väkivaltatapauksia on ollut enemmän. Kaasusumuttimet vähentävät kuitenkin aseellisia hyökkäyksiä ja uhkauksia niin valkoihoisten enemmistöisissä kuin myös enimmäkseen vähemmistöistä koostuvissa kouluissa. Koulupoliisien kokonaismäärä koulussa taas vähentää uhkauksia ja aseellisia hyökkäyksiä niissä kouluissa, joissa vähemmistöjen edustajat muodostavat koulun enemmistön. (Crawford & Burns 2016.)

Yhdysvaltalaisen tutkimuksen mukaan koulussa olevien vartijoiden kokonaismäärä on yhteydessä siihen, että fyysisiä tappeluja ja fyysisiä hyökkäyksiä tapahtuu valkoihoisen enemmistön kouluissa. Lisäksi aseistetut vartijat ja univormua työssään käyttävät vartijat vaikuttavat vähentävän fyysisiä tappeluja ja fyysisiä hyökkäyksiä valkoihoisen enemmistön kouluissa. Univormupukuiset vartijat ovat yhteydessä oppilaiden vähäisempään aseiden tai puukon mukanaan kantamiseen valkoihoisen enemmistön ja tummaihoisen enemmistön ala- ja yläkouluissa. Osalla vartijoista voi olla käytössään myös sähkölamauttimia. Vähemmistöjen ollessa koulun oppilaisissa enemmistössä, sähkölamauttimilla varustellut vartijat vähentävät fyysisten hyökkäyksiä määrää sekä tappeluja, mutta valkoihoisesta enemmistöstä koostuvissa kouluissa tapaukset lisääntyvät. Vähemmistö enemmistöisissä kouluissa vartijoiden sähkölamauttimet vähentävät aseiden ja puukon kantamista oppilailta ja vähensi aseellisia hyökkäyksiä ja uhkauksia valkoihoisissa lukioissa. (Crawford & Burns 2016.) Kuitenkin esimerkiksi Lesneskie & Block (2017) mukaan koulujen turvatoimilla, kuten ovivalvonnalla, turvakameroilla tai metallinpaljastimilla ei ole väkivaltaa vähentävää vaikutusta. Samoin Hamlin & Li (2019) eivät ole löytäneet koulun käytänteistä tai turvallisuustoimenpiteistä yhteyttä kouluväkivallan vähenemiseen.

Myös yksilöön kohdistuvilla koulun ja opettajien toimintatavoilla voidaan vähentää kouluväkivaltaa. Oppilaiden yksilöllinen huomiointi, heidän mentoroimisen ja tutorointi ovat tekijöitä, jotka ovat yhteydessä vähäisempään määrään kiusaamista sekä siihen, että opettajiin kohdistuu harvemmin sanallisia solvauksia. (Barnes ym. 2017.) Kim ym. (2021) mukaan läheinen opettaja-oppilassuhde vähentää todennäköisyyttä kuulua väkivallantekijöihin. Lisäksi on tärkeää huomioida, että oppilaiden saadessa opettajiltaan enemmän tukea, kouluväkivallan määrä vähenee (Lesneskie & Block 2017).

Kouluväkivaltaa pyritään vähentämään osaltaan tekemällä tarkastuksia oppilaiden tavaroihin. Tällä tavoin toimimalla halutaan estää erilaisten aseiden ja puukkojen salakuljetus kouluun ja näin ollen ennaltaehkäistä erittäin vakavia väkivaltatapauksia. Oppilaiden tavaroiden tarkastukset ovat vähentäneet väkivaltaa pääasiassa valkoihoisista oppilaista koostuvissa ala- ja yläkouluissa, sekä enimmäkseen vähemmistöjä edustavien oppilaiden lukioissa ja ala- ja yläkouluissa. Lisäksi tavaroiden tarkastamien on ollut ainoa koulujen käyttämistä turvallisuustoimenpiteistä, joka on ollut yhteydessä fyysisten hyökkäyksien ja tappeluiden vähenemiseen kaikenlaisissa kouluissa. Tavaroiden tarkastaminen on lisäksi vähentänyt aseiden ja puukkojen kantamista kouluissa, joissa vähemmistön edustajat muodostavat enemmistön. Uhkauksien ja aseellisten hyökkäyksien osalta oppilaiden tavaroiden tarkastaminen vähentää tapauksia käytännössä kaikissa muissa koulumuodoissa ja oppilas koostumuksissa, paitsi valkoihoisen enemmistön lukioissa. (Crawford & Burns 2016.)

Yksi tapa vaikuttaa koulun yleiseen turvallisuuteen on valvoa ketkä pääsevät sisälle koulun tiloihin. Tätä voidaan kontrolloida järjestelmällisellä kulunvalvonnalla ovien yhteydessä. Enimmäkseen valkoihoisista oppilaista koostuvissa kouluissa ovilla toteutettava kulun valvonta on merkittävästi vähentänyt vakavia kouluväkivalta tapauksia. Lisäksi uhkaukset ja aseelliset hyökkäykset ovat vähentyneet kaikissa kouluissa. Myös turvakameroiden käytöllä voidaan vaikuttaa turvallisuuteen, sillä uhkaukset, aseelliset hyökkäykset, fyysiset hyökkäykset ja tappelut ovat vähentyneet vähemmistö enemmistöisissä kouluissa, joissa on käytössä turvakamerat. (Crawford & Burns 2016.)

6.2 Kouluväkivallan ehkäisyn kannalta suotuisat tekijät

Tutkimusaineiston kuudessa tutkimuksessa ilmenee kouluväkivallan ennaltaehkäisyn kannalta myönteisiä seikkoja. Song ym. (2019) toteavat tutkimuksensa yhteydessä, että oppilaiden vanhempien osallistuminen koulun arkeen korreloi negatiivisesti ylä- ja alakoulujen osalta väkivaltatapauksien vähäisemmän määrän kanssa. Käytännössä jos vanhemmat ovat jollain tavalla mukana koulun toiminnassa, väkivaltatapauksien määrä vähenee. Myös Afkinich & Klumpner (2018) mukaan kouluissa tapahtuvien kouluväkivaltatapauksien määrä on käänteisesti yhteydessä siihen määrään vanhempia, jotka tekevät vapaaehtoistyötä kouluissa. Eli käytännössä mitä enemmän vanhemmat tekevät vapaaehtoistyötä koulussa, sitä vähemmän koulussa tapahtuu väkivaltaa. Esimerkiksi niissä kouluissa, joissa vanhempien vapaaehtoistoimintaan osallistumisen prosenttiosuus on 26–50 %, on kaiken kaikkiaan 30 % vähemmän kouluväkivallan tapauksia verrattuna kouluihin, joissa vanhempien

vapaaehtoistoimintaan osallistumisprosentti on 0–25 %. Jos vanhempien vapaaehtoistoimintaan osallistumisprosentti on 76–100 %, on väkivaltatapauksia 62 % vähemmän verrattuna kouluihin, joissa vanhempien vapaaehtoistoimintaan osallistumisprosentti on 0–25 %. (Afkinich & Klumpner 2018.)

Lesneskie & Block (2017) ovat havainneet yhteyden vanhempien toiminnan ja kouluväkivallan välillä. Tässä tapauksessa eri tavoin osallistuvat vanhemmat, kuten vapaaehtoistoimintaa koululla tekevät ja koulun avoimen ovien päiviin osallistuvat oppilaiden vanhemmat ovat yhteydessä kouluväkivallan vähenemiseen. Myös Hamlin & Li (2019) toteavat vanhempien koululla harjoittaman vapaaehtoistoiminnan yhteyden koulussa tapahtuvan koulurikollisuuden ja kouluväkivallan vähenemiseen, vaikkakin yhteys on vähäisempi lukioissa kuin yläkouluissa. Lisäksi oppilaiden saamien ruumiillisten vammojen määrä vähenee. Kim ym. (2021) toteavat eteläkorealaisessa tutkimuksessaan osaltaan lapsen ja vanhemman kiinteän ja läheisen suhteen toimivan kouluväkivallan uhriksi joutumista vähentävästi. Lisäksi korkeamman itsehillinnän omaavat oppilaat todennäköisemmin käyttävät sanallista kuin fyysistä väkivaltaa.

Toisaalta on hyvä muistaa, että oppilaiden omilla asenteilla on aina suuri merkitys kouluväkivallan kannalta. Esimerkiksi Crawford & Burns (2016) toteavat, että jos yli puolet koulun oppilaista kokevat koulun käymisen heille itselleen tärkeänä asiana, on se yhteydessä valkoihoisen enemmistön lukioissa sekä kaikissa pääosin vähemmistön edustajista koostuvissa kouluissa siihen, että uhkauksia ja varsinaisia hyökkäyksiä tapahtuu vähemmän. (Crawford & Burns 2016.) Lisäksi informaalilla yhteisön osallistumisella voi olla merkitystä koulun väkivaltaisuuden vähentämisessä. Erilaisilla vanhempainryhmillä ja niiden osallistumisella koulun arkeen, kansalaisjärjestöjen toiminta ja myös uskonnolliset järjestöt ja niiden toiminta ovat yhteydessä vähäisempään määrään kouluväkivaltaa. Myös koulujen kokoluokkaan on hyvä kiinnittää huomiota, sillä pienemmissä kouluissa kouluväkivaltaa esiintyy vähemmän kuin suuremmissa. (Lesneskie & Block 2017.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän maisterintutkielman aiheena on kouluväkivalta. Valitsin kouluväkivallan aiheekseni, koska se on yhteiskunnallisesti tärkeä ja ajankohtainen. Aiheesta nimenomaan kouluväkivallan käsitteellä on tehty toistaiseksi vain vähän suomenkielistä tutkimusta, minkä vuoksi kirjallisuuskatsaus vaikutti sopivalta menetelmältä koota tietoa kyseisestä aiheesta. Lisäksi useat sosiaalityön ammattilaiset toimivat kouluissa kuraattoreina ja kouluväkivalta tulee heidän päivittäisessä työssään eri tavoin vastaan. Omalta osaltaan kuraattorit ovat mukana tekemässä tärkeää kouluväkivallan ennaltaehkäisyä ja toisaalta toteuttavat jälkihoitoa. Kouluväkivallan laajat seuraukset näkyvät myös muualla sosiaalityön asiakaskunnassa ja heidän kanssaan työskennellessä. Näiden syiden vuoksi koin perustelluksi valita sosiaalityön maisterintutkielman aiheekseni kouluväkivallan.

Halusin kartoittaa kouluväkivallan riskitekijöitä, jotta asian kannalta olennaisiin asioihin pystyttäisiin jatkossa kiinnittämään enemmän huomiota ja kohdistamaan resursseja. Johtopäätökset osiossa pyrin liittämään saamani tulokset yhteen tutkielman teoreettisen viitekehyksen kanssa, joka muodostui väkivallasta ja kouluväkivallan yksilöllisistä ja ulkoisista riskitekijöistä. Riskitekijöiden kautta voimme ymmärtää kouluväkivaltaa ilmiönä laajemmin ja pystymme paremmin ymmärtämään, miten monisyisestä asiasta on kyse. Tämän vuoksi tutkimuskysymykset kohdistuivat aineistossa korostuviin kouluväkivallan riskitekijöihin sekä kouluväkivallan ennaltaehkäisykeinoihin. Tutkielma toteutettiin kirjallisuuskatsauksena, joka kohdistui vuosien 2016–2021 aikana julkaistuihin vertaisarvioituihin kansainvälisiin englanninkielisiin tieteellisiin artikkeleihin, jotka käsittelivät kouluväkivaltaa. Englanninkielisen aineiston käyttämisestä johtuen tutkielma voi sisältää käännösvirheistä johtuvia epätarkkuuksia. Lisäksi on hyvä ottaa huomioon, että kirjallisuuskatsauksen artikkelit käsittelevät kouluväkivaltaa omassa kontekstissaan, jolloin koulujen olosuhteet, toimintatavat ja oppilaskoostumukset ymmärrettävästi poikkeavat suomalaisista kouluista. Kuitenkin äärimmäistä kouluväkivaltaa eli koulusurmia tarkastelevassa Suomalaisen tiedeakatemian kannanotossa ilmaistaan Jokelan ja Kauhajoen koulusurmien tekijöiden käytöksen olleen samankaltaista kuin yhdysvaltalaisilla koulusurmaajilla (Punamäki ym. 2011, 11). Lisäksi on todettu, että kansallisissa koulusurmissa ilmenee vaikutteita yhdysvaltalaisesta kulttuurista, joka näyttäytyy myös esimerkiksi Jokelan

koulusurmaajan kiinnostuksena yhdysvaltalaisiin koulusurmaajiin ja Unabomberiin (Jokelan koulusurmat 2009, 46, Kiilakoski 2009, 46 mukaan). Tämän vuoksi Kiilakoski (2009, 46) toteaa: "*Koska koulusurmista on lainaa amerikkalaisesta kulttuurista, voi ajatella, että amerikkalaista kulttuuria tulkitsevat perinteet ovat ainakin jossain määrin käyttökelpoisia myös suomalaista kouluväkivaltaa selitettäessä*". Tästä syystä koen, että kouluväkivallan riskitekijät ja ennaltaehkäisykeinot ovat jossain määrin yleistettävissä.

7.1 Väkivallan viitekehys ja kouluväkivalta

Väkivallan viitekehys osoittautui haastavaksi kouluväkivallan tarkastelun osalta. Käytännössä kirjallisuuskatsauksen aineiston kouluväkivaltaa käsittelevissä tutkimuksissa ei juurikaan painotettu erilaisia väkivallan muotoja. Omalla tavallaan tämäkin on itsessään mielenkiintoinen huomio ja kertoo osaltaan siitä, miten ja mistä näkökulmista kouluväkivaltaa lähestytään tutkimuksissa. Esittelen tässä yhteydessä tuloksissa esiintyneet kytkökset väkivallan viitekehukseen.

WHO:n (2005, 21–22) mukaan väkivalta tarkoittaa fyysisen voiman käyttöä tai sillä uhkaamisen tai vallan käytön kohdistamista toiseen henkilöön, itseen, johonkin ihmisryhmään tai yhteisöön. Myös tietynlainen vallankäyttö on väkivaltaa, sillä valtasuhteissa voi ilmetä perustarpeiden laiminlyöntiä tai pelottelua. Samalla vallan käyttö ja fyysinen voimankäyttö osoittavat väkivallan laajemman merkityksen, joka kattaa seksuaalisen, fyysisen ja psykologisen hyväksikäytön sekä myös itsemurhan ja yleisesti itsetuhoisuuden myös väkivallan muotoina. Teoista voi seurata pitkäkestoisia fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä ongelmia sekä uhrin kuolema. Tutkielman tuloksissa väkivalta näyttäytyi toisinaan erikseen nimettyinä väkivallan tekoina sekä taustatekijänä väkivaltaisuudelle. Yleisin nimetty väkivallan muoto oli fyysinen väkivalta. Fyysiset tappelut, fyysinen väkivalta tai fyysinen aggressio nimettiin kouluväkivallana useammassa yhteydessä. Tämän ohella fyysisen väkivallan kokemukset ilmeni riskitekijänä kouluväkivallalle.¹Aseen tai teräseen käyttö on myös fyysistä väkivaltaa (Väkivallan muodot 2020). Aineistossa aseet ja teräaseet esiintyivät kouluväkivallan tekemisen välineinä.² Lisäksi tuloksissa käytettiin myös termiä kouluampuja, joka viittaa aseelliseen väkivaltaan, joka edustaa fyysistä väkivaltaa.³Toisaalta Hearn & Park (2001, 18) ovat todenneet väkivallan olevan muodoltaan myös tapahtumia tai kokemuksia, jotka aiheuttavat muulla tavoin vahinkoa yksilölle. Silloin väkivalta voi

¹Esim. Gordon ym. 2018; Senanayake ym. 2019; Longobardi ym. 2019; Beckmann ym. 2019; Abel ym. 2021; Vivolo-Kantor ym. 2016, Kim. ym. 2017

² Vivolo-Kantor ym. 2016

³ Abel ym. 2021

olla syrjimistä, ryhmän ulkopuolelle jättämistä, uhkaamista tai alistamista. Uhkailu väkivallan muotona ilmeni myös tuloksissa.⁴

WHO:n (2005, 23–24) väkivallan luokittelussa on kolme pääluokkaa, jotka ovat ihmisen itseensä kohdistama väkivalta, kollektiivinen väkivalta ja ihmisten välinen väkivalta. Näistä ihmisten välinen väkivalta jakautuu edelleen yhteisölliseen väkivaltaan ja perhe- ja parisuhdeväkivaltaan. Tuloksissa yksi merkittävä riskitekijä kouluväkivallalle oli seurusteluväkivallan kokemukset, jotka asettuvat ihmisten väliseen väkivaltaan ja edelleen parisuhdeväkivaltaan. Tässä yhteydessä mainittiin väkivallan muotona seksuaalinen väkivalta.⁵ Tuloksissa käsiteltiin myös yksilön elämänhistoriasta kumpuavia riskitekijöitä. Seksuaalinen väkivalta elämänhistoriassa koettuna väkivallan muotona esiintyi tuloksissa. Seksuaalisen väkivallan uhri kokemukset olivat tyypillisiä äärimmäisen kouluväkivallan tekijöillä, jotka elämäkokemuksiensa perusteella kuuluivat korkean riskin tekijäryhmään.⁶ Lisäksi seksuaalinen väkivalta esiintyi seurusteluväkivallan muotona.⁷ Vastaavasti perheväkivallan kokemukset olivat kouluväkivallan riskitekijä.⁸ Tämä omalta osaltaan myös asettuu pääluokka ihmisten välisen väkivallan alaluokkaan eli tässä tapauksessa yhteisöllisen väkivallan alaisuuteen WHO:n luokittelussa (WHO 2005, 23–24).

Vastaavasti väkivallan viitekehys linkittyi tuloksissa väkivallan yhteen pääluokkaan ihmisen itseensä kohdistaman väkivallan muodossa. Ihmisen itseensä kohdistama väkivalta jakautuu kahteen alaluokkaan, jotka ovat itsensä vahingoittaminen ja itsemurhakäyttäytyminen. Itseä vahingoittava väkivalta on toteutukseltaan viiltelyn tyyppistä ja itsemurhakäyttäytyminen kattaa toteutetut itsemurhat ja itsemurhan yritykset, sekä itsemurhan tekemisen harkinnan. (WHO 2005, 23–24.) Myös tuloksissa oli linkitys itsemurhakäyttäytymiseen. Äärimmäisen kouluväkivallan tekijöillä ilmeni itsetuhoisuutta, joka osaltaan ilmaisi varoitusmerkkiä tulevasta koulusurmasta.⁹

Tutkimustuloksissa korostui yksilön ominaisuuksiin liittyvät kouluväkivallan riskitekijät, kuten miessukupuoli väkivallan tekijän¹⁰ ja uhrin ominaisuutena.¹¹ Myös aikaisemman tutkimuksen yhteydessä on tullut ilmi, että suurimmassa osassa poliisille raportoiduissa kouluväkivaltatapauksissa pojat ovat olleet tekijöinä (Vainik & Kassman 2018, 68–69). Lisäksi miessukupuolisten on aiemmin todettu olevan useammin osallisina vakavissa väkivaltatapauksissa (Loeber & Stouthamer-Loeber 1998, Valois ym. 2002, 455). Miessukupuolisten on myös havaittu rakentavan

⁴ esim. Vivolo-Kantor ym. 2016; Crawford & Burns 2016; Abel ym. 2021

⁵ Vivolo-Kantor ym. 2016

⁶ Abel ym. 2021

⁷ Vivolo-Kantor ym. 2016

⁸ Beckmann ym. 2019; Abel ym. 2021

⁹ Abel ym. 2021

¹⁰ Elkins ym. 2017; Han & Connell 2021; Gordon ym. 2018; Senanayke ym. 2019; Beckmann ym. 2019; Kim ym. 2017

¹¹ Longobardi ym. 2019; Gordon ym. 2018

maskuliinisuuttaan koulukontekstissa väkivallan, vallan ja suosion kautta (Manninen 2010, 70–102). Aineistossa tosin esiintyi myös eriäviä näkemyksiä sukupuolen merkityksestä.¹² Lisäksi yhteiskunnan sukupuolinormeja vastaamaton sukupuoli-ilmaisuu¹³ ja seksuaalivähemmistöön kuulumisen¹⁴ olivat riskitekijöinä kouluväkivallalle. Tulokset myös osoittivat, että seksuaalivähemmistöön kuuluminen oli riskitekijä aseiden hallussapidolle, itse aseella uhkaamiselle ja aseella uhatuksi tulemiselle.¹⁵ Vuoden 2019 Kouluterveyskyselyn yhteydessä on aiemmin osaltaan todettu sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien nuorien kokevan muita nuoria enemmän väkivallan ja kiusaamisen uhkaa sekä kouluympäristön turvattomuutta (Jokela ym. 2020, 4).

Aikaisemman tutkimuksen perusteella väkivallan teot painottuvat myöhäiseen teini-ikään, vaikka tapauksien määrä alkaa kasvaa varhaisessa murrosiässä (National Research Council 1986; Farrington DP. Age and Crime 1996, Valois ym. 2002, 455 mukaan). Aineistossa kouluväkivallalta kuitenkin painottui noin 13–15 vuotiaisiin.¹⁶

Aikaisemman tutkimuksen pohjalta tiedetään, että kouluväkivallan riskitekijöitä ovat kuolemaan tai aseisiin kohdistuva pakkomielleisyys tai kiinnostus ((Leary ym. 2003, Bushman ym. 2018, 332 mukaan). Tutkimustuloksissa äärimmäisen kouluväkivallan tekijät ilmaisivat varoitusmerkkejä, kuten kiinnostusta aseisiin, kuolemaan, tai laativat tarkkoja suunnitelmia koulusurmaa varten. Lisäksi riskitekijöitä olivat negatiiviset elämäkokemukset ja heikot suhteet ikätovereihin¹⁷

Osa tuloksista liittyi koulujen ja lasten asuinalueiden ominaisuuksiin. Tämä näkyi sellaisina riskitekijöinä, kuten sisäiset ja ulkoiset jännitteet, sekä huono taloudellinen tilanne¹⁸ ja kouluissa oleva levottomuus.¹⁹ Aikaisemman tiedon perusteella tiedetään väkivaltaisen asuinalueen olevan riskitekijä kouluväkivallalle (Tolan ym. 2003, Bushman ym. 2018, 333). Myös aineistossa jengirikollisuus esiintyi riskitekijänä.²⁰

Aineistossa korostui kouluväkivallan riskitekijöinä väkivallan kokemukset. Tutkimustuloksien mukaan seurusteluväkivallalta²¹ sekä kokemukset vanhempien tekemästä vakavasta väkivallasta ovat riskitekijöitä kouluväkivallalle.²² Aikaisempi tutkimustieto myös osoittaa, että esimerkiksi kuritusväkivallan käyttö voi johtaa lapsen väkivaltaistumiseen ((Ohene ym. 2006, Seifert 2012, 104 mukaan). Vastaavasti lapsi

¹² Elkins ym. 2017; McDade ym. 2018

¹³ Klemmer ym. 2019; Gordon ym. 2018

¹⁴ Klemmer ym. 2017; Teasdale ym. 2020

¹⁵ Teasdale ym. 2020

¹⁶ Elkins ym. 2017; Klemmer ym. 2019; McDade ym. 2018; Senanayake ym. 2019; Longobardi ym. 2019

¹⁷ Abel ym. 2021

¹⁸ Tramontano ym. 2020

¹⁹ Han & Connell 2021

²⁰ Crawford & Burns 2016

²¹ Vivolo-Kantor ym. 2016

²² (Beckmann ym. 2019).

voi omaksua väkivaltaisen käytösmallin vanhemmiltaan (Youth Violence : Report of the Surgeon General 2001, Seifert 2012, 103).

7.2 Kouluväkivallan ennaltaehkäisy

Tutkielmani osoittaa, että koulut voivat käyttää kouluväkivallan ennaltaehkäisyyn monenlaisia keinoja. Aineiston perusteella kouluväkivaltaa voidaan ennaltaehkäistä tarjoamalla turvallisuuskoulutusta opettajille²³, vaikka opettajien kouluttamisella ei ollut kaikissa asiayhteyksissä väkivaltaa vähentävä vaikutus. Merkittävin kouluväkivaltaa vähentävä vaikutus turvallisuuskoulutetuilla opettajilla oli etenkin kouluissa, joiden oppilaat ovat enimmäkseen vähemmistöryhmiin kuuluvia.²⁴ Yleisiä tutkimusaineistossa esiintyneitä toimiviksi havaittuja kouluväkivallan ennaltaehkäisykeinoja olivat vartijoiden ja kaasusumuttimilla tai sähkölamauttimilla aseistettujen vartijoiden käyttäminen.²⁵ Etenkin kaasusumuttimilla varustetut vartijat vähensivät kaikissa koulumuodoissa ja oppilaskoostumuksissa aseellista kouluväkivaltaa.²⁶ Kouluissa esiintyi myös koulupoliisien läsnäoloa kouluväkivallan ehkäisemiseksi.²⁷ Koulupoliisien olemassaolo kouluissa saattoi vähentää uhrikokemuksia, kiusaamista ja väkivaltaa, mutta ei merkittävästi. Näissä kouluissa oppilaat kuitenkin pelkäsivät vähemmän kiusaamista tai omaisuusrikoksia.²⁸

Tuloksien perusteella kouluväkivaltaa voidaan ennaltaehkäistä myös varsinaisten ennaltaehkäisyohjelmien avulla, jotka ovat yhteydessä vähäisempään määrään kouluväkivaltatapauksia. Nämä ennaltaehkäisyohjelmat eivät kuitenkaan ole jokaisen koulun kohdalla toimia ratkaisuja kouluväkivallan ennaltaehkäisemiseksi, koska yleisluontoiset ohjelmat eivät kykene vastaamaan koulujen yksilöllisiin haasteisiin.²⁹ Toisaalta ennaltaehkäisyohjelmat saattoivat vähentää väkivaltaa, mutta omaisuusrikokset kouluissa yleistyivät.³⁰

Kouluväkivallan ennaltaehkäisyssä voidaan turvautua apuvälineiden käyttöön. Aineiston tuloksien perusteella metallinpaljastimet, kulunvalvonta tai turvakamerat eivät kuitenkaan aina johda väkivallan vähentymiseen.³¹ Kuitenkin tuloksien pohjalta kulunvalvonnan voidaan todeta torjuvan tehokkaasti vakavaa kouluväkivaltaa, kouluväkivallan uhkauksia sekä aseellisia hyökkäyksiä. Johtopäätöksenä voidaan

²³ Crawford & Burns 2016; Sang ym. 2019

²⁴ Crawford & Burns 2016

²⁵ Crawford & Burns 2016

²⁶ Crawford & Burns 2016

²⁷ Han & Connell 2021; Crawford & Burns 2016

²⁸ Han & Connell 2021

²⁹ Sang ym. 2019

³⁰ Han & Connell 2021

³¹ Lesneskie & Block 2017; Hamlin & Li 2019

kuitenkin esittää, että oppilaiden tavaroiden tarkastaminen toimii tehokkaasti väkivallan ennaltaehkäisyinä, sillä sen todettiin vähentävän väkivaltaa kaikissa koulumuodoissa, sekä aseiden tai puukkojen hallussapitoa kaikissa muissa kouluissa paitsi valkoihoisen enemmistön lukioissa.³²

Tuloksien perusteella opettajien toimintatavoilla oli vaikutusta kouluväkivaltaan. Väkiältä ensinnäkin väheni samassa suhteessa kuin opettajien oppilaisiin kohdistama tuki lisääntyi.³³ Lisäksi yksilöllinen huomiointi ja oppilaiden laajempi valmentaminen, mentorointi oli yhteydessä vähäisempään tasoon opettajiin kohdistunutta haukkumista ja ylipäättänsä kiusaamista.³⁴ Myös lasten ja nuorten vanhempien oma toiminta ilmeni merkityksellisenä väkivallan ennaltaehkäisyssä. Jos vanhemmat osallistuivat jollain tapaa koulun toimintaan, oli sillä väkivaltatapauksia vähentävä vaikutus.³⁵ Lisäksi kouluväkivaltatapauksien määrä oli käänteisesti yhteydessä koulussa vapaaehtoistyötä tekevien vanhempien määrään. Eli mitä enemmän vanhemmat vapaaehtoistyötä tekivät, sitä vähemmän oli väkivaltatapauksia koulussa.³⁶

Toisaalta tuloksista kävi myös ilmi, että lasten omat asenteet ovat myös ratkaisevassa asemassa kouluväkivallan suhteen, sillä kokemus koulunkäynnin tärkeydestä oli yhteydessä vähäisempään väkivaltaan. Tilanteessa, jossa yli puolet oppilaista koki koulunkäymisen tärkeänä asiana, oli sillä koulu uhkauksia ja varsinaisia väkivaltaisia hyökkäyksiä vähentävä vaikutus niissä kouluissa, joissa vähemmistön edustajat muodostivat enemmistön koulun oppilaista sekä valkoihoisesta enemmistöstä koostuvissa lukioissa.³⁷ Kouluväkivallan vähentämiseen voitiin vaikuttaa lisäksi informaaleilla yhteisön osallistumisen muodoilla. Näitä olivat jo aiemmin mainitut vanhempainryhmät, mutta myös uskonnollisten järjestöjen sekä erilaisten kansalaisjärjestöjen toiminta. Lisäksi koulujen suuruusluokalla oli merkitystä kouluväkivallan kannalta, sillä pienemmissä kouluissa esiintyi vähemmän kouluväkivaltatapauksia.³⁸

³² Crawford & Burns 2016

³³ Lesneskie & Block 2017

³⁴ Barnes ym. 2017

³⁵ Song ym. 2019; Afkinich & Klumpner 2018; Lesneskie & Block 2017; Hamlin & Li 2019

³⁶ Afkinich & Klumpner 2018

³⁷ Crawford & Burns 2016

³⁸ Lesneskie & Block 2017

8 POHDINTA

Tämä tutkielma omalta osaltaan osoittaa, kuinka vaikeasta ja monisyisestä ilmiöstä kouluväkivallassa on lopulta kyse. Tutkielman tekoa aloittaessa kävi nopeasti selväksi, että suomenkielistä tutkimustietoa kouluväkivallasta ei juurikaan vielä ole olemassa. Osasyynä tälle on varmasti se, että kouluväkivalta omana käsitteenään on vasta vakiinnuttamassa asemaansa, sillä kiusaamistutkimusta Suomessa on kyllä tehty runsaasti. Kenties väkivallan käsitteen käyttämistä lasten ja nuorten keskinäisten suhteiden yhteydessä on hieman arasteltu. Todellisuus kuitenkin on, että kouluväkivalta sisältää sanansa mukaisesti väkivaltaa, joka voi olla äärimmäisen vahingollista uhrille ja aiheuttaa pysyviä vammoja tai jopa hengenvaaraa. Lisäksi kouluväkivallalla on merkittäviä vaikutuksia tekijälle itselleen sekä uhrien lähipiirille. Jäin tutkielmaa tehdessä myös usein pohtimaan väkivallan erilaisia vaikutuksia uhreille. Väkivallasta voi jäädä erottuvia merkkejä, mutta entä ne jäljet ja vaikutukset, joita kukaan ei kykene konkreettisesti näkemään? Musta silmä paranee ajastaan, mutta sosiaalisten tilanteiden pelko tai syvä epäluottamus kanssaihmiisiin voivat voimakkaasti vaikeuttaa esimerkiksi sosiaalisten suhteiden tai parisuhteen muodostamista tai työelämässä olemista.

On mielenkiintoista, että miessukupuolen rooli korostuu kouluväkivallan yhteydessä, vaikka asiasta ei ollut selkeää yksimielisyyttä. Miessukupuoleen kuitenkin tyyppillisesti yhdistetään väkivaltaisuus ja aggressiivisuus, joten tämän valossa kouluväkivallan yleisyys erityisesti pojilla saa pohtimaan, miten jo lapsuudessa ja nuoruudessa väkivalta ja sukupuoli kietoutuvat toisiinsa. Tässä yhteydessä näkyy jo mahdollisesti merkkejä siitä, miten väkivallan käyttö toimii edelleen maskuliinisuuden ilmaisun välineenä kenties jopa tiedostamatta opittuna miehen mallina ympäröivästä maailmasta ja pahimmillaan kotielämää piinaavasta lähisuhdeväkivallasta. Haluaisin kuitenkin korostaa, että miessukupuolinen ei ole automaattisesti väkivaltainen, vaan näiden asioiden syyt ovat paljon tämän tutkielman reunaehtoja syvemmillä. Lisäksi edelleen usein sivuutetaan se tosiasia, että naissukupuoliset kykenevät käyttämään väkivaltaa. Vaikka suurin osa koulusurmaajista on ollut sukupuoleltaan miehiä (Collier 1998; Consalvo 2003; Kimmel & Mahler 2003; Klein 2005; Mai & Alpert 2000; Neroni 2000; Schiele & Stewart 2001, Madfis 2016, 26 mukaan), on Yhdysvaltojen koulusurmaajista ainakin viisi ollut naispuolisia (Madfis 2016, 26).

Vanhempien ja kasvuympäristön vaikutusta lapsen kehitykseen ja käytökseen on tutkittu paljon esimerkiksi psykologian puolella (ks. esim. Ainsworth ym. 1978; Bowlby 1979; Bronfenbrenner 1979). Siksi ei ole yllättävää, että vanhempien lapseen kohdistama väkivalta ja tietämättömyys ja jopa välinpitämättömyys lapsen asioista, ovat riskitekijöitä kouluväkivallalle. Vahingollinen kasvuympäristö voi opettaa lapselle väkivallan olevan tapa, jolla erimielisyyksiä hoidetaan tai väkivallan kuuluvan normaaliin kanssakäymiseen. Tämän lisäksi jatkuva turvattomuus, läheisten ihmissuhteiden puute tai niiden myrkyllisyys ja pelossa eläminen voivat johtaa monenlaisiin seurauksiin, joista väkivaltaisuus on vain yksi monien joukossa. Meillä sosiaalityöntekijät tekevät tärkeää työtä yhdessä monien tahojen kanssa, jotta kaikilla lapsilla olisi turvallinen kasvuympäristö. Kuitenkin voidaan aina pohtia, kuinka paljon näitä tapauksia jää lopulta piiloon. Olisi tärkeää kohdistaa resursseja perheisiin, sillä vanhemmilla on merkittävä rooli myös kouluväkivallan ennaltaehkäisyssä.

Sukupuolen ilmaisun ja seksuaalisuuden rooli väkivallan riskitekijöinä ei ollut sinänsä yllättävää, koska yhä edelleen normiksi koetusta poikkeava käyttäytyminen tai itsensä ilmaisu mielletään vääränlaiseksi tai viiallisena pidettävänä erilaisuutena. Nykyään osataan jo aikaisempaa paremmin käsitellä ja hyväksyä ihmisten erilaisia tapoja olla oma itsensä ja elää onnellista elämää. Kuitenkin tietyt asenteet ovat hitaita muuttumaan ja lapset ja nuoret uudistavat kotoa ja kasvuympäristöstään omaksuttuja ennakkoluuloja, mikä johtaa valitettavasti siihen, että osa ihmistä edelleen joutuu väkivallan uhreiksi, koska he ilmaisevat sukupuoltaan tai seksuaalisuuttaan. Toisaalta herää kysymys miten suuri vaikutus sukupuolen ilmaisun tai seksuaalisuuden korostumiseen kouluväkivallan riskitekijöinä on sillä, että aineistossa painottuu Yhdysvalloissa tehdyt tutkimukset. Käsitökseni mukaan Yhdysvalloissa konservatiiviset arvot ja uskonto ovat monin paikoin vahvassa asemassa. Suomessa ilmapiiri lienee liberaalimpi, mutta uskoisin silti, että myös meillä nämä samat teemat nousisivat kouluväkivallasta tutkimuksessa esiin. Tähän viittaa esimerkiksi vuoden 2019 Kouluterveyskyselyn tulokset, joiden mukaan kiusaamisen ja fyysisen uhkan kokemukset ovat sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvilla nuorilla yleisempiä kuin muilla. Myös kouluympäristön kokeminen turvattomana on sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvilla nuorilla yleisempää. (Jokela ym. 2020, 4.)

Kouluväkivallan painottuminen varhaiseen teini-ikään vaikuttaa johdonmukaiselta. Tässä ikävaiheessa hyvin tyypillisesti oman tunne-elämän hallinta on haasteellista murrosikään liittyvien hormoni muutoksien vuoksi ja oman minän rakentamisen ollessa kesken. Itsehillintä ja oman käytöksen reflektointi voivat siten herkästi jäädä tunnemyrskyn jalkoihin, vaikka tietenkään vaikea ikävaihe ei ole millään tavalla hyväksyttävä syy väkivallan käytölle. Lisäksi teini-ikässä kavereiden ja vertaisten mielihyvä on erittäin suuri merkitys. Oman ikäryhmän hyväksyntää saatetaan hakea hyvinkin kyseenalaisilla keinoilla. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi ei-suositujen

ryhmään kuuluvien oppilaiden alistamista väkivallan keinoin oman aseman vahvistamiseksi. Tällöin väkivallan käyttö kietoutuu nuorten keskinäiseen vallanjakoon. (Manninen 2010.) Pitäisin tärkeänä, että yläkouluissa tehtäisiin vielä enemmän tunnetaitojen työstämistä ja itsetunnon, sosiaalisten taitojen ja yleisen hyvinvoinnin vahvistamista säännöllisesti esimerkiksi kuraattori vetoisesti. Samalla voitaisiin mahdollisesti vaikuttaa lapsilla ja nuorilla oleviin asenteisiin väkivaltaa kohtaan, jotka tämän tutkielman perusteella ovat ainakin osalla hyvin vääristyneitä. Suomessa on kuitenkin ollut jo pidempään useissa kouluissa käytössä kiusaamisen vastainen Turun yliopistossa kehitetty KiVa Koulu - toimenpideohjelma (Mikä KiVa on? n.d.). Lisäksi Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) on vuoden alussa julkaissut eri ikäisiä lapsia ja nuoria koskevan toimenpideohjelman, joka kohdistuu kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisyyn sisältäen 14 erilaista toimenpidettä, koskien mm. tunne- ja vuorovaiikutustaitojen vahvistamista varhaiskasvatuksessa, sekä lainsäädäntöhankkeen turvallisen oppimisympäristön takaamisesta (OKM 2021, 1-2). Suunta on siis oikea ja erilaisia ennaltaehkäisyyn tapoja on. Aika näyttää, millaisia vaikutuksia uudella toimenpideohjelmalla on.

Tutkielmassa käsiteltiin myös äärimmäisiä kouluväkivalta tapauksia ja niiden tekijöitä. Tutkielmaa tehdessä luin paljon koulusurmia käsittelevää materiaalia hahmottaakseni asiaa paremmin ja, jotta minulla olisi tieteellistä tietoa koulusurmista vastapainona mediasta saaduille tiedoille, omille mielikuville ja tuntemuksille. Tutkielmassa käsiteltyihin riskitekijöihin ja koulusurmaajien varoitusmerkkeihin pitäisi kiinnittää yleisesti huomiota yhteiskunnassa. Olisi tärkeää, että nämä piirteet ja elämänhistorian vaiheet ja niiden vaikutukset osattaisiin tunnistaa ja kiinnittää näihin riittävä huomiota, jotta koulusurmia ei enää tapahtuisi. On kuitenkin hyväksyttävä se asia, mikä tuloksissa myös ilmeni; osa teoista tapahtuu täysin spontaanisti eikä niitä voida estää. Riskitekijöitä ja varoitusmerkkejä tarkastellessa oli myös kylmäävää todeta, että meillä on tälläkin hetkellä kouluissa potentiaalisia koulusurmaajia. Tämän vuoksi olisi olennaista tutkia myös sitä, miksi henkilöistä, jotka paperilla katsottuna näyttävät todennäköisiltä koulusurmaajilta, ei lopulta tule koulusurmaajia. Tästä voisi olla ennaltaehkäisyssä apua. Lisäksi olisi hyvä panostaa nuorten mielenterveyspalveluihin, jotta apua olisi riittävästi saatavilla ja hoitoa seurattaisiin, jotta kukaan ei omin neuvoin lopettaisi lääkitystä tai jäisi vaille keskusteluapua. Toisaalta viime aikoina on myös yleisesti käyty keskustelua mm. nuorisopsykiatrian vähäisistä resursseista.

Tutkielma toi osaltaan esiin, miten sosiaaliset, taloudelliset ja yhteisölliset riskit ovat yhteydessä kouluväkivaltaan. Tämä näkyi riskejä omaavien koulujen kouluväkivallan suuremmassa kokonaisuudessa, alueiden yleisen rikollisuuden tason vaikutuksissa ja yksilötason vaikutuksina kuten väkivaltaisen asuinalueen seurauksien muodossa. Yhteiskunnallisella tasolla toivoisin, että alueiden eriytymiseen ja ongelmien kasaantumiseen kiinnitettäisiin enemmän huomiota. Suomessa ei ole

samanlaista alueiden kahtia jakoa kuin muualla maailmassa, mutta silti meilläkin esimerkiksi tietyt kaupunginosat mielletään hyväosaisten ja hyvätuloisten alueiksi ja vastaavasti on alueet, joihin huono-osaisuus kasautuu. Myös ihmisten eriarvoistumiseen pitäisi pyrkiä vaikuttamaan aktiivisemmin. Eriarvoistuminen johtaa syrjäytymiseen, sosiaalisten suhteiden vaillinaisuuteen, terveyseroihin, näköalattomuuteen, koulutuseroihin ja moneen muuhun asiaan. Nämä kaikki myöskin linkittyvät jollain tavalla kouluväkivaltaan ja luovat pohjaa monenlaiselle kärsimykselle ja pitkäaikaisille seurauksille, jotka uusintavat tätä syysseuraus suhdetta jälleen uudestaan ja uuden sukupolven toimesta. Toisin sanoen yhteiskunnassa on piirteitä, jotka vahvistavat toiseutta ja kärsimystä, johtuen seurauksiin, joista muodostuu jälleen lisää kärsimystä.

Jokaisessa maisterintutkielmassa on omat haasteensa ja ongelmakohtansa. Tässä yhteydessä aineiston kansainvälisyys ja painottuminen Yhdysvaltoihin asettaa oman heikkoutensa tähän tutkielmaan, sillä muiden maiden tilanteet eivät ole täysin verrannollisia Suomen tilanteeseen. Ensinnäkin koulujärjestelmät ovat luonteeltaan erilaisia, opettajien koulutustaustat vaihtelevat ja samoin koko koulu- ja koulutuskulttuuri. Yhdysvalloissa aseiden ja puukkojen tuominen kouluun on arkipäiväisempää kuin Suomessa ja myös koulusurmat ovat yleisiä. Yhdysvalloissa onkin tavallista, että kouluissa on käytössä metallinpaljastimia, kulkuvalvontaa tai aseistettuja vartijoita. Suomessa tämä ei ole ainakaan vielä tavallinen käytäntö. On kuitenkin perusteltua pohtia, onko meillä jossain vaiheessa Yhdysvaltojen kaltaisia turvallisuusratkaisuja kouluissa käytössä. On vaikea arvioida, onko suomen nuoriso aikaisempaa väkivaltaisempaa tai onko kehitys menossa siihen suuntaan. Esimerkiksi YLE on verkkouutisissaan 5.5.2021 kertonut Helsingissä alaikäisten väkivaltarikostapauksien kasvaneen 40 % poliisilaitoksen tietojen mukaan. Poliisi ilmaisee huolensa siitä, että nuoret myös kantavat kaduilla teräaseita mukanaan aikaisempaa enemmän ja ilmassa on epäilyjä katujuengien olemassaolosta. (Kirsi 2021.) Edellisen uutisoinnin valossa tilanteen kehittyminen tulevaisuudessa vaikuttaa huolestuttavalta, mutta toisaalta Helsingin tilanne ei välttämättä ole yleistettävissä koskemaan koko maata, eikä nuorten katukäyttäytyminen ole ehkä kuitenkaan täysin samanlaista kuin koulukäyttäytyminen.

Kansainvälisen ja Yhdysvaltoihin painottuvan aineiston käytössä on muitakin haasteita. Yhteiskunnan toimintaperiaatteet ja asenteet voivat olla hyvinkin erilaisia suhteessa esimerkiksi vähemmistöryhmiin, hyvinvoinnin ja perustoimeentulon turvaamiseen ja asekulttuuriin. Tutkimuksen kohdistaminen esimerkiksi Pohjoismaihin olisi voinut olla mielekäs ratkaisu, mutta ei olisi välttämättä tuottanut kirjallisuuskatsaukseen riittävästi aineistoa ainakaan lähivuosia koskevalla rajauksella. Kouluväkivaltaa voisi jatkossa tarkastella esimerkiksi haastattelututkimuksen keinoin, joka kohdistettaisiin yläkoulu ikäisiin nuoriin ja kartotettaisiin heidän näkökulmiaan ja kokemuksiin kouluväkivallasta. Toisaalta pitkittäistutkimus liittyen kouluväkivallan yleisyyteen ja muotoihin voisi tuottaa arvokasta tietoa kouluväkivallan yleisyydestä

ja siitä, mikä kouluväkivallan kehityslinja on. Lisäksi pitäisin tärkeänä ja aiheellisena tutkimuskohteena selvittää, miksi lapset ja nuoret kokevat väkivallan käytön olevan aiheellista.

LÄHTEET

- Abel, Meagan N., Chermark, Steven & Freilich, Joshua D. (2021): Pre-Attack Warning Behaviors of 20 Adolescent School Shooters: A Case Study Analysis. *Crime & Delinquency*. Saatavilla < <https://journals-sagepub-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1177/0011128721999338>>, luettu 20.10.2021.
- Afkinich, Jenny L., & Klumpner, Susan (2018): Violence prevention strategies and school safety. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 9(4), 637-650. Saatavilla < <https://www.journals.uchicago.edu/doi/pdf/10.1086/700656>>, luettu 20.10.2021.
- Arjovuo, Santeri ja Hartemo, Topias (2019): Katsaus oppilaiden väliseen kouluväkivaltaan. Viiden helsinkiläisen peruskoulun tilanne. Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö / AMK. Saatavilla <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/259582/ONArjovuoHartemo.pdf?sequence=2&isAllowed=y>, luettu 19.3.2021.
- Astor, Ron, Vargas, Lorelei, O'Neal Pitner ja Meyer, heather (1999): School Violence: Research, Theory, and Practice. Teoksessa Jenson, Jeffrey ja Matthew Howard (edit.): Youth Violence: Current Research and Recent Practice Innovations. NASW Press, 1999, 139-171.
- Astor, Ron, Benbenishty, Rami & Estrada, Joey (2014): School Violence. *Encyclopedia of Social Work*. Saatavilla <https://oxfordre-com.ezproxy.jyu.fi/socialwork/view/10.1093/acrefore/9780199975839.001.0001/acrefore-9780199975839-e-352>, luettu 10.3.2021.
- Aveyard, Helen (2010): *Doing a Literature Review in Health and Social Care: A Practical Guide* (2nd Edition) London: McGraw-Hill Education.
- Barnes, Tia Navelene, Leite, Walter, & Smith, Stephen W. (2017): A quasi-experimental analysis of schoolwide violence prevention programs. *Journal of School Violence*, 16(1), 49-67. Saatavilla < <https://www.tandfonline-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1080/15388220.2015.1112806>>, luettu 20.10.2021.
- Beckmann, Laura, Bergmann, Marie Christine, Schneegans, Tim & Baier, Dirk (2019): Importation and deprivation factors influencing teacher-targeted aggression among secondary school students in Germany: A multilevel analysis. *Aggressive Behavior*, Vol. 45 (3), 337-347. Saatavilla < <https://onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1002/ab.21823>>, luettu 20.10.2021.
- Bildjuschkin, Katriina, Ewalds, Helena, Hietämäki, Johanna, Kettunen, Hanna, Koivula, Tanja, Mäkela, Jukka, Nipuli, Suvi, October, Martta, Peltonen Joonas ja Siukola, Reetta (2020): Väkivaltakäsitteiden sanasto. Työpaperi 1/2020. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos.
- Bushman, Brad, Coyne, Sarah, Anderson, Craig, Björkqvist, Kaj, Boxer, Paul, Dodge, Kenneth, Dubow, Eric, Farrington, David, Gentile, Douglas, Huesmann, L. Rowell, Lansford, Jennifer, Novaco, Raymond, Ostrov, Jamie, Underwood, Marion, Warburton, Wayne & Ybarra, Michele (2018) : Risk Factors for Youth Violence : Youth Violence Commission, International Society For Research on Aggression (ISRA). *Aggressive Behavior* Vol. 44, 331-336. Saatavilla <https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/144599/ab21766.pdf?sequence=1>, luettu 10.8.2021.

- Capp, Gordon, Moore, Hadass, Pitner, Ronald, Iachini, Aidyn, Berkowitz, Ruth, Astor, Ron Avi & Benbenishty, Rami (2017): School Violence. Oxford Research Encyclopedia of Education. Saatavilla <https://oxfordre-com.ezproxy.jyu.fi/education/view/10.1093/acrefore/9780190264093.001.0001/acrefore-9780190264093-e-78#acrefore-9780190264093-e-78-div1-2>, luettu 9.3.2021.
- Crawford, Charles & Burns, Ronald (2016): Reducing school violence. *Policing*, Vol. 39(3), 455-477. Saatavilla < <https://www.proquest.com/docview/1826442781?accountid=11774>>, luettu 20.10.2021.
- Elkins, Rebecca L., King, Keith, Nabors, Laura, & Vidourek, Rebecca (2017): Steroid use and school violence, school violent victimization, and suicidal ideation among adolescents. *Journal of School Violence*, 16(4), 399-410. Saatavilla < <https://www-tandfonline-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1080/15388220.2016.1159574>>, luettu 20.10.2021.
- Elo, Satu, Kääriäinen, Maria, Kanste, Outi, Pölkki, Tarja, Utriainen, Kati ja Kyngäs, Helvi (2014): Qualitative Content Analysis: A Focus on Trustworthiness. Vol. 4 (1), 1-10. *SAGE Open*. Saatavilla <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2158244014522633>, luettu 16.4.2021
- Elo, Satu ja Kyngäs, Helvi (2008): The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing* 62 (1), 107-115. Saatavilla <https://onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.jyu.fi/doi/epdf/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>, luettu 16.4.2021.
- Gordon, Allegra R., Conron, Kerith J., Calzo, Jerel P., White, Matthew T., Reisner, Sari L. & Austin, S. Bryn (2018): Gender expression, violence, and bullying victimization: findings from probability samples of high school students in 4 US school districts. *Journal of School Health* Vol. 88 (4), 306-314. Saatavilla < <https://onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1111/josh.12606>>, luettu 20.10.2021.
- Hamlin, Daniel & Li, Angran (2019): The Relationship between Parent Volunteering in School and School Safety in Disadvantaged Urban Neighborhoods. *Journal of School Violence* Vol. 19 (3), 362-376. Saatavilla < <https://www-tandfonline-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1080/15388220.2019.1700801>>, luettu 20.10.2021.
- Han, Sungil & Connell, Nadine M. (2021): The Effects of School Police Officers on Victimization, Delinquency, and Fear of Crime: Focusing on Korean Youth. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*. Vol. 65(12), 1356-1372. Saatavilla < <https://journals-sagepub-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1177/0306624X20946933>>, luettu 20.10.2021.
- Hearn, Jeff ja Parkin, Wendy (2001): Gender, Sexuality and Violence in Organizations: The Unspoken Forces of Organization Violations. Sage, London.
- Henry, Stuart (2000): What Is School Violence? An Integrated Definition. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. Vol. 567, 16-29.

- Huuki, Tuija (2010): Koulupoikien statustyö väkivallan ja välittämisen valokiilassa. Väitöskirja. Oulun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta. Saatavilla <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789514263613.pdf>, luettu 10.02.2021.
- Jokela, Satu, Luopa, Pauliina, Hyvärinen, Anni, Ruuska, Tupu, Martelin, Tuija ja Klemetti, Reija (2020): Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien nuorten hyvinvointi. Kouluterveyskyselyn tuloksia 2019. Työpaperi 38/2020. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Saatavilla https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140742/URN_ISBN_978-952-343-580-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y, luettu 9.12.2021.
- Julien, Heidi (2008): Content Analysis. Teoksessa Given, Lisa (edit.): The SAGE Encyclopedia of Qualitative Research Methods. SAGE Publications, Inc, 121–122. Saatavilla < <https://methods-sagepub-com.ezproxy.jyu.fi/Reference/sage-encyc-qualitative-research-methods/n65.xml>>, luettu 17.4.2021.
- Kiilakoski, Tomi (2009): Viiltoja. Analyysi kouluväkivallasta Jokelassa. Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 28. Saatavilla < <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/viiltoja.pdf>>, luettu 8.12.2021.
- Kim, Jae Yop, Lee, Jeon Suk, & Oh, Sehun (2017): A path model of school violence perpetration: Introducing online game addiction as a new risk factor. Journal of Interpersonal Violence, 32(21), 3205-3225. Saatavilla < <https://journals-sagepub-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1177/0886260515597435>>, luettu 20.10.2021.
- Kim, Sangwon & Lee, Yanghee (2021): Examining the profiles of school violence and their association with individual and relational covariates among South Korean children. Child Abuse & Neglect, Vol. 118. Saatavilla < [https://www-sciencedirect-com.ezproxy.jyu.fi/science/article/pii/S0145213421002283](https://www.sciencedirect-com.ezproxy.jyu.fi/science/article/pii/S0145213421002283)>, luettu 20.10.2021.
- Kirsi, Katri (2021): Alaikäisten väkivaltarikosten määrä kasvoi noin 40 prosentilla Helsingissä- poliisi huolissaan teräaseiden yleistymisestä ja jengeistä. YLE Uutiset 5.5.2021. Saatavilla < <https://yle.fi/uutiset/3-11915975>>, luettu 14.12.2021.
- Kiteley, Robin ja Stogdon, Christine (2014): Literature Reviews in Social Work. Sage
 Klemmer, Cary, Rusow, Joshua, Goldbach, Jeremy, Kattari, Shanna K., and Rice, Eric (2019): Socially Assigned Gender Nonconformity and School Violence Experience Among Transgender and Cisgender Adolescents. Journal of Interpersonal Violence 36, no. 15–16. Saatavilla < <https://journals-sagepub-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1177/0886260519844781>>, luettu 20.10.2021.
- Laasonen, Ilkka (2006): Liikunnanopettajiin oppilaiden taholta kohdistuva kiusaaminen. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Saatavilla https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/9578/1/URN_NBN_fi_jyu-200639.pdf, luettu 19.3.2021.
- Lesneskie, Eric & Block, Steven (2017): School Violence: The Role of Parental and Community Involvement. Journal of School Violence, Vol. 16 (4), 426-444.

- Saatavilla < <https://www-tandfonline-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1080/15388220.2016.1168744>>, luettu 20.10.2021.
- Longobardi, Claudio, Prino, L. E., Fabris, Matteo Angelo & Settanni, Michele (2019): Violence in school: An investigation of physical, psychological, and sexual victimization reported by Italian adolescents. *Journal of School Violence*, Vol.18 (1), 49-61. Saatavilla < <https://www-tandfonline-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1080/15388220.2017.1387128>>, luettu 20.10.2021.
- López, David, Llor-Esteban, Bartolomé, Ruiz-Hernández, Jose, Luna-Maldonado, Aurelio & Puente-López, Esteban (2021): Attitudes Towards School Violence: A Qualitative Study With Spanish Children. *Journal of Interpersonal Violence*. Saatavilla < <https://journals-sagepub-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1177/0886260520987994>>, luettu 20.10.2021.
- Madfis, Eric (2016): In Search of Meaning: Are School Rampage Shootings Random and Senseless Violence? *The Journal of Psychology*, Vol. 151 (1), 21–35. Saatavilla <https://www-tandfonline-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1080/00223980.2016.1196161>, luettu 5.1.2022.
- Maher, Brendan (2014): Caught on campus. *Nature*, Vol. 505, 150–152. Saatavilla <https://search-proquest-com.ezproxy.jyu.fi/docview/1491055097/fulltextPDF/627AA0329A840AFPQ/1?accountid=11774>, luettu 12.3.2021.
- Manninen, Sari (2010): "Iso, vahva, rohke- kaikenlaista" Maskuliinisuudet, poikien valtahierarkiat ja väkivalta koulussa. Väitöskirja. Oulun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta. Saatavilla < <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789514263590.pdf>>, luettu 17.4.2021.
- McDade, Rhyanne S., King, Keith a., Vidourek, Rebecca A. & Merianos, Ashley L. (2018): Impact of Prosocial Behavioral Involvement on School Violence Perpetration Among African American Middle School and High School Students. *Journal of Immigrant and Minority Health*, Vol. 20, 7-13. Saatavilla < <https://www.proquest.com/docview/1993063268?pq-origsite=primo&accountid=11774>>, luettu 20.10.2021.
- Mikä KiVa on? (N.d). KiVa Koulu- verkkosivu. Saatavilla < <https://www.kivakoulu.fi/kivaohjelmasta/>>, luettu 15.12.2021.
- Miller, Thomas W. ja Kraus, Robert F. (2008): School-Related Violence: Definition, Scope, and Prevention Goals. Teoksessa Miller, Thomas W. (toim.): *School Violence and Primary Prevention*. Springer, New York.
- Niemi, Hannu (2019): Nuorten seuraamukset. Teoksessa Niemi, Hannu (toim.): *Seuraamusjärjestelmä 2018. Kontrollijärjestelmä tilastojen ja tutkimusten valossa*. Katsauksia 38/2019. Helsingin yliopisto. Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Saatavilla https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/309651/Katsauksia_38_Seuraamusj%c3%a4rjestelm%c3%a4_2018_2019.pdf?sequence=2&isAllowed=y, luettu 22.4.2021.

- OKM (2021): Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö 26.1.2021. Saatavilla < <https://okm.fi/documents/1410845/57515679/Toimenpideohjelma+kiusaamisen+v%C3%A4kivallan+ja+h%C3%A4irinn%C3%A4n+ehk%C3%A4isemiseksi+muistio.pdf/9a686c7f-60f7-2677-c182-b5fd21433367/Toimenpideohjelma+kiusaamisen+v%C3%A4kivallan+ja+h%C3%A4irinn%C3%A4n+ehk%C3%A4isemiseksi+muistio.pdf?t=1611661280060>>, luettu 15.12.2021.
- Oksanen, Atte, Nurmi, Johanna, Vuori, Miika ja Räsänen, Pekka (2013): Jokela: The Social Roots of a School Shooting Tragedy in Finland. Teoksessa Böckler, Nils, Thorsten Seeger, Peter Sitzer ja Wilhelm Heitmeyer (edit.): School Shootings. International Research, Case Studies, and Concepts for Prevention. Springer, New York, 189–215. Saatavilla https://link-springer-com.ezproxy.jyu.fi/content/pdf/10.1007%2F978-1-4614-5526-4_9.pdf, luettu 19.4.2021.
- Punamäki, Raija-Leena, Tirri, Kirsi, Nokelianen, Petri ja Marttunen, Mauri (2011): Koulusurmat. Yhteiskunnalliset ja psykologiset taustat ja ehkäisy. Suomalaisen tiedeakatemian kannanottoja 2. Saatavilla <http://www.acadsci.fi/kannanottoja/koulusurmat.pdf>, luettu 9.12.2021.
- Salminen, Ari (2011): Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja. Opetusjulkaisuja 62. Julkisjohtaminen 4. Saatavilla < https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf>, luettu 17.3.2021.
- Schreier, Margrit (2014): Qualitative Content Analysis. Teoksessa Flick, Uwe (edit.): The SAGE Handbook of Qualitative Data Analysis, 170–183. Saatavilla <http://methods.sagepub.com.ezproxy.jyu.fi/book/the-sage-handbook-of-qualitative-data-analysis/n12.xml?fromsearch=true>, luettu 17.4.2021.
- Seifert, Kathryn (2012): Youth Violence: Theory, Prevention, and Intervention. Springer Publishing Company. Saatavilla < <https://web-p-ebscobhost-com.ezproxy.jyu.fi/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAwMHh3d19fNDAwNTIxX19BTg2?sid=ad865423-c1e6-4c3c-9263-f5c81f1a87d5@redis&vid=0&format=EB&rid=1>>, luettu 2.1.2022.
- Senanayake, Sameera J., Gunawardena, Shanthi, Wickramasinghe, Champika, Gunawardena, Nalika S., Lokubalasoorya, Ayesha, Peiris, Renuka, Agarval, Naveen & Rani, Manju (2019): Prevalence and Correlates of Interpersonal Violence Among In-School Adolescents in Sri Lanka: Results From the 2016 Sri Lankan Global School-Based Health Survey. Asia Pacific Journal of Public Health, Vol. 31 (2), 147-156. Saatavilla < <https://journals-sagepub-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1177/1010539519825600>>, luettu 20.10.2021.
- Song, Wei, Qian, Xueqin & Goodnight, Bradley (2019): Examining the roles of parents and community involvement and prevention programs in reducing school violence. Journal of School Violence. Vol. 18 (3), 403-420. Saatavilla < <https://www-tandfonline->

- com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1080/15388220.2018.1512415>, luettu 20.10.2021.
- Taliaferro, Lindsay A., Doty, Jennifer L., Gower, Amy L., Querna, Katherine & Rovito, Michael J. (2020): Profiles of Risk and Protection for Violence and Bullying Perpetration Among Adolescent Boys. *The Journal of School Health*, Vol. 90 (3), 212-223. Saatavilla < <https://onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1111/josh.12867>>, luettu 20.10.2021.
- Teasdale, Brent & Bradley, Mindy S. (2020): Weapon Carrying and Weapon Brandishing at School: Responses to Strain Among Same-Sex Attracted Youth. *Journal of Interpersonal Violence*. October 2020. Saatavilla < <https://journals-sagepub-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1177/0886260520966666>>, luettu 20.10.2021.
- Torraco, Richard (2016): Writing Integrative Literature Reviews: Using the Past and Present to Explore the Future. *Human Resource Development Review* Vol. 15 (4), 404-428. Saatavilla < <https://journals-sagepub-com.ezproxy.jyu.fi/doi/pdf/10.1177/1534484316671606>>, luettu 17.3.2021.
- Tramontano, Carlo, Nocentini, Annalaura, Palmerio, Laura, Losito, Bruno, Menesini, Ersilia (2020): Mapping community, social, and economic risks to investigate the association with school violence and bullying in Italy. *Child Abuse & Neglect; Oxford* Vol. 109, 1-10. Saatavilla < <https://www-sciencedirect-com.ezproxy.jyu.fi/science/article/pii/S0145213420304014>>, luettu 20.10.2021.
- Tuomi, Jouni & Sarajarvi, Anneli (2018): *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisu 3/2019. Saatavilla < https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf>, luettu 2.1.2022.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Saatavilla < https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf>, luettu 2.1.2022.
- UNESCO (2019): Behind the numbers: Ending school violence and bullying. Education 2030. Saatavilla <https://www.unicef.org/media/66496/file/Behind-the-Numbers.pdf>, luettu 10.3.2021.
- UNESCO (2020): What you need to know about school violence and bullying. Julkaistu 3.11.2020. Saatavilla <https://en.unesco.org/news/what-you-need-know-about-school-violence-and-bullying>, luettu 10.3.2021.
- Vainik, Anne-Lie ja Kassman, Anders (2018): Police-reported school violence among children below the age of criminal responsibility in Sweden – signs of increased sensitivity and segregation? *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 19:1, 61-77. Saatavilla <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14043858.2017.1393875>, luettu 19.3.2021.

- Valois, Robert, MacDonald, John, Bretous, Lena, Fischer, Megan ja Drane, J. Wanzer (2002) : Risk Factors and Behaviors Associated With Adolescent Violence and Aggression. *American Journal of Health Behavior*. Vol. 26 (6), 454–464.
- Vivolo-Kantor, Alana M., Olsen, Emily O'Malley & Bacon, Sarah (2016): Associations of teen dating violence victimization with school violence and bullying among US high school students. *The Journal of School Health*, Vol. 86(8), 620-627. Saatavilla < <https://onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1111/josh.12412>>, luettu 20.10.2021.
- Volungis, Adam & Goodman, Katie (2017): School Violence Prevention: Teachers Establishing Relationships With Students Using Counseling Strategies. *SAGE Open* Vol.7, 1-11. Saatavilla <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/2158244017700460>, luettu 12.3.2021.
- Väisänen, Tiina (2013): Tahdonvastaisen huostaanoton merkitys nuorten seuraamusharkinnassa. Teoksessa Lappi-Seppälä, Tapio ja Veera Kankaanrinta (toim.): Rangaistuksen määrääminen. Helsingin hovioikeuden julkaisuja, 147–170. Helsinki 2013. Saatavilla <https://oikeus.fi/hovioikeudet/helsinginhovioikeus/fi/index/julkaisut/rangaistuksenmaaraaminen.html>, luettu 22.4.2021.
- Väkivallan muodot. THL (2020). Saatavilla < <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/vakivallan-ehkaisy/vakivallan-muodot>>, luettu 29.4.2021.
- Whittemore, Robin ja Knafl, Kathleen (2005): Methodological issues in nursing research. The integrative review: updated methodology. *Journal of Advanced Nursing* Vol. 52 (5), 546–553. Saatavilla < <https://onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.jyu.fi/doi/epdf/10.1111/j.1365-2648.2005.03621.x>>, luettu 17.3.2021.
- Whittemore, Robin (2005): Analysis of Integration in Nursing Science and Practice. *Journal of Nursing Scholarship* Vol. 37 (3), 261-267. Saatavilla < <https://sigmapubs-onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.jyu.fi/doi/epdf/10.1111/j.1547-5069.2005.00045.x>>, luettu 18.3.2021.
- WHO (2005): Väkivalta ja terveys maailmassa -WHO:n raportti. Saatavilla <https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/full_fi.pdf>, luettu 8.3.2021.
- Yang, Chunyan, Jenkins, Lyndsay, Fredrick, Stephanie S., Chen, Chun, Xie, Jia-Shu & Nickerson, Amanda B. (2018): Teacher victimization by students in China: A multilevel analysis. *Aggressive Behavior*, Vol. 45 (2), 169-180. Saatavilla < <https://onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1002/ab.21806>>, luettu 20.10.2021.

LIITTEET

LIITE 1 TUTKIMUKSEEN VALITTUJEN AINEISTOJEN KOONTI- TAULUKKO

Julkaisu	Tutkimuksen tarkoitus	Menetelmä, aineisto & viitekehys	Tärkeimmät tulokset
Abel, Meagan N., Chermak, Steven & Freilich, Joshua D. (2021): Pre-Attack Warning Behaviors of 20 Adolescent School Shooters: A Case Study Analysis. Crime & Delinquency.	Tarkastella kouluampujien hyökkäystä edeltäviä varoitusmerkkejä.	<p>Kvalitatiivinen & kvantitatiivinen.</p> <p>Aineisto: The American School Shooting Study (TASSS). Avoimen lähdekoodin tietokanta, jossa on luetteloituna kaikki Yhdysvalloissa tapahtunut aseiden käyttö K-12 kampuksilla ajanjaksolla 1990-2016.</p> <p>Mukaan tutkimukseen valikoitiin 20 nuorten tekemää kouluampumista.</p> <p>Viitekehys: Epävirallisen sosiaalisen kontrollin teoria, sosiaalinen kontrolli, varoittava käytös, kouluampuminen, uhka arviointi</p> <p>Analyysi: Tapaustutkimus käyttäen analyysissä tarkistettua versiota PI-RUS- mallista koskien kouluampumisia ja lisäksi kuvaileva tilastoanalyysi.</p>	<p>Korkean riskin –tekijä: Suuresti negatiivisia elämäkokemuksia ja niistä johtava epäsosiaalista käytöstä. Usein yksinhuoltajan tai ydinperhettä laajemman perheen kasvattama. Usein fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa lapsina. Kiusattuja ja erakkoja, vähän yhteyksiä ikätovereihin. Koulumenestys korkeasta hyvin alhaiseen. Runsaasti epäsosiaalista käytöstä. Seitsemällä mielenterveysdiagnoosi ja saaneet hoitoa, usein kuitenkin puutteellista, ja nuoret lopettaneet lääkityksen tai keskusteluissa käymisen. Viiden osalta koulu tai huoltaja huomasi käytösongelmia, koulussa tai kotona, häiritsevää käytöstä tai tunnehäiriöitä.</p> <p>Matalan riskin- tekijä: Vähäisesti sosiaalisen kontrollin puutetta ja vähän epäsosiaalista käyttäytymistä. Ovat kokeneet elämässä vastoinkäymisiä, mutta vähemmän kuin korkean riskin tekijät.</p> <p>Varoittava käytös: 4 tekijällä ei varoittavaa käytöstä, joista 2 vaikuttaa tuoneen aseiden kouluun ilman aikomusta hyökätä → mahdoton ennustaa. Korkean riskin- tekijät olivat kaksi kertaa tappavampia kuin matalan riskin- tekijät, mutta korkean riskin- tekijät eivät ilmaise varoitusmerkkejä todennäköisemmin kuin matalan riskin- tekijätkään.</p> <p>Ei ole olemassa tekijä-tyyppiä, joka todennäköisemmin ilmaisisi varoitusmerkkejä käytöksellään. Varoituksien tapa (online vai offline), varoittavan käyttäytymisen tyyppi ja myös se, kuinka paljon aikaa varoituksesta kului itse tekoon, vaihtelee.</p> <p>Yhdeksän tekijöistä ilmaisi varoittavaa käytöstä vain offline, 6/9 oli korkean riskin tekijää ja kuuden tekijän toimet eivät johtaneet kuolonuhreihin. Kaikilla suorilla uhkauksia tai vihjailuja ikätovereita kohtaan. Neljällä varoittavaa käytöstä niin online kuin offline- tilanteissa, näistä kolme oli korkean riskin tekijöitä ja kaksi oli osallisina kuolemaan johtaneissa välikohtauksissa. Kolmen varoittava käytös ilmeni pelkästään verkossa tai teknisvälitteisen viestinnän kautta. Kaikki tekijät olivat osallisina kuolemaan johtaneissa tapauksissa ja kaksi tekijää oli matalan riskin tekijöitä. Netissä (online) tai teknisen viestimen kautta varoittavaa käytöstä esittäneet tekijät käyttivät enimmäkseen nuorten omia alustoja. Viisi tekijää käytti tekstiviestiä, pikaviestiä tai sähköpostia. Te-kopäivänä julkaisivat viestin Instagramissa, Facebookissa tai Twitterissä. Muita verkkoyhteisöjä tiedetään käyttäneen vain kahden tekijän.</p> <p>Varoituskäyttäytymisen tyyppit: 13 tekijää vihjasi teosta etukäteen, näistä 7 oli mukana kuolemaan johtaneessa tapauksessa ja yhdeksän korkean riskin tekijöitä. Joilla oli vertaisryhmäverkostoa, kertoivat usein ystävilleen aiheistaan. Jos verkostoa ei ollut, vihjasivat mahdollisille tuleville uhreille. Osa tekijöistä ei vihjannut aiheistaan, laati suunnitelman hyökkäyksestä, kiinnostui väkivaltaista ja aseista ennen hyökkäystä, kiinnostusta Columbine:en, rakasti aseitaan tai uhkaili uhrejaan. Kaksi tekijää osoitti useita varoittavia seikkoja ja teki tätä myös verkossa. Toisella oli tappolista kiusaajistaan. Tekijä aktiivinen yhteisöissä, joissa henkilöt ovat kiinnostuneita joko itse olemaan, tai ovat seksuaalisesti kiinnostuneita eläinhahmoista, joilla on ihmismäisiä piirteitä (furry)</p>

			<p>sekä yhteisössä, jota yhdistää vore- fetissi eli kiinnostus tulla syödyksi, katsoa jonkun tulemista syödyksi tai toisen henkilön syömisestä. Lisäksi tekijällä soturi- mentaliteetti, sitoutumista armeijaan ja sotilasvälineisiin verkkoviesteissä.</p> <p>Suunnittelu, epämääräinen nettikäyttäytyminen, väkivalta ihannointi, tappolistat, kiinnostus kuolemaan ja joukkomurhiin, soturi- mentaliteetti, kiinnostus aseisiin ja armeijaan, kiinnostus antisemitismiin ja rotupuhtauteen, viittaukset joukkoampumisiin sosiaalisessa mediassa, itsetuhoiset ajatukset</p> <p>Puolet tekijöistä vihjasi tai uhkaili teolla vain päivää tai kahta ennen tekoa → vähän aikaa reagoida. Niillä, joilla varoittavasta käytöksestä itse tekoon kului enemmän aikaa (1-3 v) osoittivat eniten varoitusmerkkejä → parhaat mahdollisuudet estää. Osa kouluampujista toimiisponsaanisti reaktiona tiettyyn taphtumaan.</p>
<p>Afkinich, Jenny L., & Klumpner, Susan (2018): Violence prevention strategies and school safety. Journal of the Society for Social Work and Research, 9(4), 637-650.</p>	<p>Tarkastella kouluväkivallan ehkäisyä ja kouluturvallisuutta liittäviä tekijöitä.</p>	<p>Kvantitatiivinen</p> <p>Aineisto: National Center for Education Statistics, U.S. Department of Education; School Survey on Crime and Safety (2006). n= 2,724</p> <p>Viitekehys: Bronfenbrennerin ekologinen systeemi teoria</p> <p>Analyysi: Frekvenssit, keskiarvo, keskihajonta. Pearsonin korrelaatiokerroin, Negatiivinen binomijakauma regressiomalli</p>	<p>Väkivaltatapauksien määrä käänteisesti yhteydessä vapaaehtoisin vanhempiin. Yhteisöryhmien määrä, sekä ennaltaehkäisyohjelmien määrä sekä oppilaiden määrä, jotka jäävät alle 15 % standarditesteistä, korreloivat positiivisesti väkivaltatapauksien määrään.. Verrattuna kouluihin joissa vapaaehtoisvanhempia 0-25%, kouluissa joissa vapaaehtoistyöhön osallistuu 26-50% vanhempista, on 30% vähemmän väkivaltatapauksia. 76-100 osallistuminen kuitenkin vähensi 62 % väkivaltatapauksia verrattuna 0-25 osallistumis osuus. Vähemmistöryhmiin kuuluvien oppilaiden määrä ja yhteisön rikollisuus liittyvät vahvasti lisääntyneeseen väkivaltaan.</p>
<p>Barnes, Tia Navelene, Leite, Walter, & Smith, Stephen W. (2017): A quasi-experimental analysis of schoolwide violence prevention programs. Journal of School Violence, 16(1), 49-67.</p>	<p>Tavoitteena selvittää väkivallan ehkäisyohjelman eri osioiden sekä aggression ja väkivallan väliset suhteet.</p>	<p>Kvantitatiivinen</p> <p>Aineisto: National Center for Education Statistics, U.S. Department of Education; School Survey on Crime and Safety (2005-2006, 2007-2008), n=5,284.</p> <p>Viitekehys: kouluympäristö, väkivallanehkäisyohjelmien tehokkuus</p> <p>Analyysi: propensiteettipistemäärä analyysi, logistinen regressio-analyysi, järjestysasteikollisen muuttujan ordinaalinen logistinen regressio, Poisson regressio-analyysi</p>	<p>Yksilöllinen huomiointi, mentorointi, tutorointi yhteydessä vähäisempään opiskelijoiden kiusaamiseen ja harvempaan opettajien sanalliseen solvaukseen. Opiskelijoille tarjotut vapaa-ajanvieto mahdollisuudet yhteydessä korkeampaan kiusaamiseen. Opiskelijoiden osallistuminen käytösongelmien ratkaisemiseen yhteydessä suurempaan määrään raportoituja väkivaltatapauksia. Tarjotuilla ennaltaehkäisy tai käyttäytymisohjelmilla, ohjeilla tai valmentamisella ei merkittävää yhteyttä aggression tai väkivaltaan.</p>
<p>Beckmann, Laura, Bergmann, Marie Christine, Schneegans, Tim & Baier, Dirk (2019):</p>	<p>Tavoitteena tarkastella opettajaan kohdistuvan aggression riskitekijöitä.</p>	<p>Kvantitatiivinen</p> <p>Aineisto: kaksi koulukyselyä, lukuvuosina 2012-2013 ja 2014-2015. Lopullinen otanta 702 koulua, n=5672 oppilasta iältään</p>	<p>Pojat syyllistyivät useammin kaiken tyyppiseen opettajaan kohdistuvaan aggression. Verbaalinen ja fyysinen aggressio korreloi tuloksissa positiivisesti keskenään. Verbaalisella aggressiolla havittiin yhteys alhaiseen itekontrolliin, väkivaltamediaan, sekä vakavaan vanhempien taholta koettuun väkivaltaan. Opettajan toimien kohteeksi joutuminen yhteydessä opettajaan kohdistuvaan sanalliseen ja fyysiseen aggression. Koulutasolla negatiivisen opettaja-oppilassuhteen ja sanallisen ggression väliltä löytyi merkittävä yhteys.</p>

<p>Importation and deprivation factors influencing teacher-targeted aggression among secondary school students in Germany: A multi-level analysis. Aggressive Behavior, Vol. 45 (3), 337-347.</p>		<p>13-19.v. Vastaajista 49,7% miehiä.</p> <p>Viitekehys: deprivation -malli (kouluympäristö tuottaa turhauttavia/haitallisia olosuhteita, jotka aiheuttavat aggressiivisuutta), importation-malli (yksilön ja hänen perheensä piirteet voivat vaikuttaa aggressiivisuuteen)</p> <p>Analyysi: Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin, usean muuttujan lineaarinen regressioanalyysi</p>	<p>Kuitenkin lapsena koettu vakava väkivalta vanhemmilta oli merkittävässä yhteydessä sanalliseen ja fyysiseen aggressioon. Heikon itsekontrollin omaavat todennäköisimmin syyllistyivät sanalliseen aggressioon opettajaa kohtaan. Oppilaat, jotka jääneet luokalle syyllistyivät useammin opettajaan kohdistettuun sanalliseen aggressioon. Yhteys opettajaan kohdistuvan aggression ja opettajan uhriksi toistuvasti joutumisen välillä. Koulutasolla yhteys sanalliseen aggressioon negatiivisella opettaja-oppilas- suhteella. Tyttöjen osalta alhainen koulumenestys oli poikia suurempi riskitekijä opettajaan kohdistuvassa sanallisessa ja fyysisessä aggressiossa. Pojilla toistuva opettajan uhriksi joutuminen oli suuremmassa yhteydessä opettajaan kohdistuvassa fyysisessä aggressiossa.</p>
<p>Crawford, Charles & Burns, Ronald (2016): Reducing school violence. Policing, Vol. 39(3), 455-477.</p>	<p>Tavoitteena arvioida erilaisten turvallisuustoimenpiteiden ja kouluympäristön vaikutusta kouluväkivaltaan.</p>	<p>Kvantitatiivinen Aineisto: School Survey on Crime and Safety (SSOCS)(2006) kerääjänä U.S. Department of Education's National Center for Education Statistics (NCES). n=1 659 koulua</p> <p>Viitekehys: kouluväkivallan ehkäisy, turvatoimenpiteiden tehokkuus, koulujen ominaispiirteiden, oppilaskoostumuksen ja lähiympäristön vaikutus</p> <p>Analyysi: negatiivinen binomi regressio, kahden muuttujan korrelaatio</p>	<p>Vartijoiden määrä yhteydessä vakavien väkivaltatapauksien määrien kasvuun kaikilla kouluilla. Univormulliset vartijat yhteydessä vakavien väkivaltatapauksien määrään valkoisten oppilaiden kouluissa. Aseistetut vartijat yhteydessä suurempaan määrään vakavia väkivaltatapauksia enimmäkseen valkoisten ja vähemmistöjen lukioissa, sekä muissa vuosiasteiden kouluissa, joissa on enimmäkseen vähemmistöihin kuuluvia oppilaita. Vakavien väkivaltatapaukset vähenee enimmäkseen vähemmistöistä koostuvissa kouluissa, jos vartijoilla on OC- suihkeet.</p> <p>Turvallisuuskoulutetut opettajat yhteydessä vakaviin väkivallantekoihin enimmäkseen valkoisten lukioissa, mutta yhteydessä vähentyneisiin vakaviin väkivallantekoihin enimmäkseen vähemmistöjen kouluissa.</p> <p>Pääsy kontrolloidut ovet vähentää väkivaltatapauksia valkoisten oppilaiden kouluissa. Turvakamerat olivat positiivisessa yhteydessä raportoiduihin väkivaltatapauksiin enimmäkseen valkoisten oppilaiden kaikilla koulutasoilla. Tavaroiden tarkastukset yhteydessä vähentyneisiin tapausmääriin pääasiassa valkoisten oppilaiden muissa koulutasoissa sekä lisäksi enimmäkseen vähemmistöistä koostuvissa lukioissa ja muissa koulutasoissa. Enemmän vakavia väkivaltatapauksia, jos enemmän jengi- yhteyksiä omaavia rikoksia. Enemmän kiusaamista, enemmän vakavia väkivaltatapauksia. Rodulliset jännitteet koulussa ja koulujen sijainti kaupungeissa nostavat vakavien väkivaltatapauksien määrää niin valkoisten kuin vähemmistöjen lukioissa. Koulun sijainti matalan rikollisuuden alueella → merkittävästi vähemmän vakavia väkivaltatapauksia vähemmistöjen ja enimmäkseen valkoisten oppilaiden lukioissa, mutta oli yhteydessä suurempaan määrään vakavia väkivaltatapauksia enimmäkseen valkoisten oppilaiden muissa kouluasteissa. Vähemmistöenimmäistöisissä kouluissa, joissa yli 50 % oppilaista koki koulun tärkeäksi asiaksi vähemmän vakavia väkivaltatapauksia.</p> <p>Vartioiden määrä oli yhteydessä suurempiin määriin fyysisiä hyökkäyksiä ja tappeluja kaikissa koulutasoissa paitsi valkoenemmistöisissä kouluissa, joissa määrä oli yhteydessä vähempään määrään fyysisiä hyökkäyksiä ja tappeluja. Valkoenemmistöisissä kouluissa univormulliset vartijat ja aseistetut vartijat yhteydessä vähäisempään määrään fyysisiä hyökkäyksiä ja tappeluja. Vähemmistöenemmistöisissä kouluissa aseistetut vartijat yhteydessä suurempaan määrään fyysisiä hyökkäyksiä ja tappeluja. Lisäksi OC-spraylla varustetut vartijat yhteydessä suurempaan määrään fyysisiä hyökkäyksiä ja tappeluja valkoenemmistöisissä kouluissa. Vähemmistöenemmistöjen kouluissa sähkölau- mauttimilla aseistetut vartijat vähensivät fyysisiä hyökkäyksiä ja tappeluja, mutta lisäsivät niitä valkoenemmistöisissä kouluissa.</p> <p>Turvakameroiden käyttö oli yhteydessä lisääntyneisiin fyysisiin hyökkäyksiin ja tappeluihin, paitsi vähemmistöenemmistöisissä lukioissa. Tavaroiden</p>

		<p>tarkastus oli ainoa koulun turvallisuustoimenpide, joka merkittävästi vähensi fyysisiä hyökkäyksiä ja tappeluita valko- ja vähemmistöenemmistöjen kouluissa.</p> <p>Jengirikollisuuden määrä merkittävässä yhteydessä lisääntyneeseen määrään fyysisiä hyökkäyksiä ja tappeluita kaikissa kouluissa.</p> <p>Univormu pukuinen vartija oli yhteydessä vähentyneeseen aseiden ja puukon kantamiseen muissa kouluissa paitsi valkoenemmistöisissä ja tummaihoisten lukioissa. Aseistetut vartijat yhteydessä lisääntyneeseen aseiden ja puukon kantamiseen vähemmistöpainotteisissa kouluissa, joka voi olla koulun yritys vastata turvallisuusongelmiin. Taserilla varustettu vartija oli vähemmistöpainotteisissa kouluissa yhteydessä vähentyneeseen aseiden ja puukon kantamiseen.</p> <p>Ainostaan vähemmistö enemmistöisissä kouluissa salakuljetettavien tavaroiden tarkastus oli turvatoimista sellainen, joka vähensi aseiden ja puukon määrää.</p> <p>Kaikissa kouluissa jengirikollisuus lisäsi aseiden ja puukkojen hallussapitoa. Päivittäiset ja viikottaistet raportit kiusaamisesta korreloi lisääntyneeseen aseiden ja puukon hallussapidon kanssa kaikissa kouluissa paitsi valkoenemmistöisissä lukioissa. Valkoenemmistöisissä lukioissa ja muissa vähemmistöenemmistöjen kouluissa päivittäiset ja viikottaistet raportit rotu jännitteistä oli yhteydessä lisääntyneeseen aseiden tai puukon hallussapitoon. Valkoenemmistöisissä ja vähemmistö enemmistöisissä kouluissa matalammat aseiden tai puukon hallussapito numerot, jos yli puolet oppilaista koki koulun tärkeäksi. Valkoenemmistöjen lukioissa koulun sijainti kaupungissa korreloi lisääntyneeseen aseiden tai puukon hallussapitomääriin. Lisäksi kaikki lukiot ja vähemmistöenemmistöjen kaikki koulutasot, jotka sijaittivat matalan rikollisuuden alueilla, olivat alhaisempia tasoja aseiden tai puukon hallussapidossa.</p> <p>Koulupoliisien määrä korreloi merkittävästi lisääntyneisiin uhkauksiin ja aseellisiin hyökkäyksiin vähemmistö enemmistöisissä lukioissa, mutta yhteys oli negatiivinen muissa vähemmistö enemmistöisissä kouluasteissa. Univormulliset vartijat oli yhteydessä lisääntyneisiin määriin hyökkäyksiä valkoenemmistöisissä lukioissa ja vartijoiden määrä vastaavasti yhteydessä lisääntyneeseen määrään uhkauksia ja aseellisiä hyökkäyksiä kaikkialla muualla paitsi valkoenemmistöjen muissa koulutasoissa lukiota lukuunottamatta. Vartijan ollessa aseistettu OC-spraylla, oli tällä yhteys vähentyneeseen määrään uhkauksia ja aseellisiä hyökkäyksiä valkoenemmistöisissä ja vähemmistö enemmistöisissä kouluissa. Taserilla aseistettu vartija oli negatiivisessa yhteydessä uhkauksiin ja aseellisiin hyökkäyksiin valkoenemmistöisissä lukioissa.</p> <p>Kulkukontrolloidut ovet korreloi vähentyneisiin uhkauksiin ja aseellisiin hyökkäyksiin valkoenemmistöisillä ja vähemmistöenemmistöisillä kouluilla. Tavaroiden tarkastukset yhteydessä vähentyneisiin uhkauksiin ja hyökkäyksiin kaikissa muissa paitsi valkoenemmistöisissä lukioissa. Turvallisuuskoulutetut opettajat oli yhteydessä lisääntyneisiin uhkauksiin ja hyökkäyksiin valkoenemmistöisissä kouluissa, mutta korreloi vähentyneisiin määriin vähemmistöenemmistöisissä kouluissa. Turvakamerat oli yhteydessä lisääntyneisiin uhkauksiin ja hyökkäyksiin vähemmistöjen lukioissa ja valkoenemmistöisissä kouluissa, mutta vähensi niitä muissa vähemmistö enemmistöisissä kouluissa. Jengirikollisuuden määrä yhteydessä lisääntyneisiin uhkailuihin ja aseellisiin hyökkäyksiin muualla paitsi vähemmistöjen kouluissa. Kiusaaminen korreloi lisääntyneisiin määriin uhkauksia ja aseellisiä hyökkäyksiä. Valkoenemmistöisissä lukioissa rodulliset jännitteet yhteydessä lisääntyneisiin uhkauksiin ja aseellisiin hyökkäyksiin. Jos oppilaista yli puolet piti koulua tärkeänä, korreloi se valkoenemmistöisissä lukioissa ja muissa vähemmistöenemmistöisissä kouluissa vähentyneisiin määriin uhkauksia ja hyökkäyksiä. Vain vähemmistö enemmistöisissä kouluissa koulujen sijainti matalan rikollisuuden alueella oli yhteydessä vähentyneisiin määriin uhkauksia ja aseellisiä hyökkäyksiä.</p>
--	--	--

			Valkoemmistöjen kouluissa ja vähemmistöjen lukioissa koulun sijainti kaupungissa korreloi positiivisesti uhkauksien ja aseellisten hyökkäyksien kanssa.
Elkins, Rebecca L., King, Keith, Nabors, Laura, & Vidourek, Rebecca (2017): Steroid use and school violence, school violent victimization, and suicidal ideation among adolescents. Journal of School Violence, 16(4), 399-410.	Steroidien käytön yhteys ongelma-käyttäytymiseen. Sukupuolen, vuositason, rodun ja etnisen taustan yhteys kouluväkivaltaan, kouluväkivallan uhriksi joutumiseen ja itsemurha-ajatuksiin.	Kvantitatiivinen Aineisto: the PRIDE Questionnaire. Kysely, jolla kerätään tietoa kouluissa, koulujärjestelmissä, yhteisöissä ja osavaltioissa oppilaiden huumeiden ja alkoholin käytöstä ja muusta riskikäyttäytymisestä. 9-12 lk, n=38 414, 133 julkista ja yksityistä koulua. Viitekehys: Steroidien käytön vaikutukset, kouluväkivalta Analyysi: frekvenssija-kauma, logistinen regressioanalyysi	Kouluväkivalta yleisempää niillä, jotka käyttivät viimeisen vuoden aikana steroideja, ovat miessukupuolta, ensimmäisen/toisen vuoden opiskelija, afroamerikkalainen, kuului muuhun vähemmistöryhmää, kuten latinalaisamerikkalaisiin. Kouluväkivallan uhriksi joutuminen yhteydessä steroidien käyttöön, alemman vuositason, afroamerikkalaisuuteen ja latinalaisamerikkalaisuuteen. Sukupuolella ei ollut merkitystä uhriksi joutumiseen. Itsemurha ajatuksia oli niillä, jotka olivat viimeisen vuoden aikana käyttäneet steroideja, naissukupuolta ja edustivat vähemmistöä rodultaan. Jotkut kertoivat käyttäneensä steroideja viimeisen vuoden aikana, olivat seitsemän kertaa todennäköisemmin kouluväkivallan tekijöitä. Käyttäjät myös viisi kertaa todennäköisemmin kouluväkivallan uhreja. Käyttäjillä oli myös kolme kertaa todennäköisemmin itsemurha ajatuksia. Vuosiaste oli merkittävä ennustaja kouluväkivaltaa ja kouluväkivallan uhriksi joutumista. Kouluväkivallan ja kouluväkivallan uhriksi joutumisen todennäköisyys oli merkittävästi korkeampi alemmanvuositason opiskelijoilla. Rodulla on merkittävä vaikutus kouluväkivaltaan, kouluväkivallan uhriksi joutumisessa ja itsemurha -ajatuksissa opiskelijoilla. Afrikkalaisamerikkalaisilla opiskelijoilla oli huomattavasti suurempi riski joutua kouluväkivallan uhriksi kuin valkoisilla opiskelijoilla; eroa ei kuitenkaan löytynyt muiden vähemmistöryhmien ja valkoisten opiskelijoiden välillä. Latinalaisamerikkalaiset oppilaat olivat todennäköisemmin kouluväkivallan tekijöitä ja uhreja, kuin ei-latinalaisamerikkalaiset, mutta itsemurha -ajatuksukset eivät erottuneet etnisyyden perusteella.
Gordon, Allegra R., Conron, Kerith J., Calzo, Jerel P., White, Matthew T., Reisner, Sari L. & Austin, S. Bryn (2018): Gender expression, violence, and bullying victimization: findings from probability samples of high school students in 4 US school districts. Journal of School Health, Vol. 88 (4), 306-314.	Tavoitteena tarkastella löytykö yhteyttä nuorten sukupuolen ilmaisuuden ja kouluväkivallan väliltä.	Kvantitatiivinen Aineisto: Youth Risk Behavior Surveys vuodelta 2013,. Vastaajat 13-18-vuotiaita, n=5469 (pojat n=2548 ja tytöt n=2921) Viitekehys: kouluväkivalta ja poikkeava sukupuolen ilmaisu Analyysi: kuvaileva analyysi, yleistetty additiivinen malli, logistinen regressioanalyysi	Tytöillä ja pojilla sosiaalisen sukupuolen ilmaisuuden ja tappeluiden sekä tappeleihin liittyvien, hoitoa vaativien vammojen välillä merkittävä yhteys. Pojilla suurempi todennäköisyys olla tappeluissa sekä loukkaantua. Suurempi tappeleluun joutumisen riski on vahviten sosiaalista sukupuoltaan edustavilla ja eniten sosiaalista sukupuoltaan vastaamattomilla verrattuna näiden kahden kesken asettuvilla. Eniten sukupuoltaan edustavilla tytöillä todennäköisyys olla ollut edes kerran tappelussa oli 6,8% ja pojilla 11,8% verrattuna kohtalaisesti sukupuoltaan vastaaviin tyttöihin (5,1%) ja poikiin (8,9%). Eniten sosiaalista sukupuoltaan vastaamattomilla tytöillä oli korkea todennäköisyys tulla aseella. Pojilla, jotka kokivat eniten vastaavansa sosiaalista sukupuoltaan oli korkeampi todennäköisyys päätyä aseeseen uhriksi ja yleisesti kohonnut riski sukupuoltaan vastaamattomilla pojilla kaveten kohti eniten sukupuoltaan vastaamattomia. Yhteys sukupuolen ilmaisuuden ja kiusaamisen kohteeksi joutumisen, sekä sen välillä, että on jättänyt menemättä kouluun, koska ei ole kokenut oloaan turvalliseksi. Niillä oppilailla, jotka kokivat suurinta sukupuoltaan vastaamattomuutta oli merkittävästi korkeampi todennäköisyys olla jättänyt menemättä kouluun turvallisuussyistä. Kaikilla sukupuolta vastaamisen eri tasoilla tytöillä oli suurin todennäköisyys tulla kiusatuksi. Turvallisuussyistä kouluun menemättä jättämisen osalta eniten sos. sukupuoltaan vastaavilla pojilla oli vähäisin todennäköisyys ja eniten sos. sukupuoltaan vastaamattomilla se oli todennäköisempää kuin tytöillä.
Hamlin, Daniel & Li, Angran (2019): The Relationship between Parent Volunteering in School and School Safety in Disadvantaged	Tavoitteena tarkastella vanhempien tekemän vapaaehtoistoiminnan vaikutusta kouluväkivallan.	Kvantitatiivinen Aineisto: viiden eri lukuvuoden (2003-04, 2005-06,2007-08, 2009-10 & 2015-16) the School Survey on Crime and Safety-kyselyaineisto, Common Core Data ja the	Vanhempien vapaaehtoistoiminta koulussa yhteydessä vähäisempään koulurikollisuuteen sekä kouluväkivaltaan. Koulun käytäntöjä koskevasta muutuksesta yksikään ei ole tilastollisesti merkitsevässä yhteydessä vähäisempään määrään koulurikollisuutta tai kouluväkivaltaa, ei edes turvallisuustoimenpiteet. Lisääntyneeseen määrään kouluväkivaltaa ja koulurikollisuutta on yhteydessä se prosenttiosuus, kuinka paljon koulussa on oppilaita, jotka ovat oikeutettuja ilmaiseen tai alennettuun ruokaan, menestyvät koulussa heikosti tai tarvitsevat erityisopetusta. Kaupunkien ulkopuolella sijaitsevat koulut raportoivat vähäisempiä määriä koulurikollisuutta ja kouluväkivaltaa. Vastaavasti korkean

<p>Urban Neighbourhoods. Journal of School Violence Vol. 19 (3), 362-376.</p>		<p>American community Survey, yht. n=12 698 koulua.</p> <p>Viitekehys: kouluväkivalta, vanhempien vapaaehtoistoiminta</p> <p>Analyysi: negatiivinen binomi regressio , keskiarvojen vertailu</p>	<p>tai keskimääräisen rikollisuuden alueilla olevat koulut raportoivat merkittävästi korkeampi määrä rikollisuutta ja kouluväkivaltaa.</p> <p>Vanhempien vapaaehtoistoiminta koululla on yhteydessä vähäisempään määrään oppilaiden saamia ruumiillisia vammoja.</p> <p>Heikompien alueiden kaupunkikouluissa vanhempien vapaaehtoistoiminta koulussa on yhteydessä vähäisempään koulurikollisuuteen ja kouluväkivaltaan sekä ruumiillisiin vammoihin.</p>
<p>Han, Sungil & Connell, Nadine M. (2021): The Effects of School Police Officers on Victimization, Delinquency, and Fear of Crime: Focusing on Korean Youth. International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology. Vol.65(12), 1356-1372.</p>	<p>Tavoitteena tuottaa empiristä näyttöä koulupoliisien (koulujen resurssi poliisi) käytöstä, joiden käyttö yleistä Yhdysvalloissa, mutta uutta Etelä-Koreassa.</p> <p>Tarkastellaan aloitettuja koulurikollisuuden ehkäisyohjelmia ja niiden vaikutuksia. Lisäksi tarkastellaan millainen vaikutus koulupoliiseilla on koulujen turvallisuus indikaattoreihin, kuten pelkoon ja uhriksi joutumisen tilastoihin.</p>	<p>Kvantitatiivinen</p> <p>Aineisto: The Korean Youth Victimization Survey vuodelta 2014, toteuttaja The Korean Institute of Criminology. Kyselyssä käsiteltiin mm. kouluympäristöä, opiskelijoiden rikoksen uhriksi joutumista ja uhrien ominaisuuksia. Mukana 158 koulua, vastaajia n=7 109 , yläkoululaisia ja lukiolaisia. Keskimääräinen ikä 16.5 vuotta ja poikia 47% .</p> <p>Viitekehys: Koulurikollisuuden ehkäisy, koulujen resurssi poliisit ja heidän vaikutus rikollisuuteen ja kouluympäristöön</p> <p>Analyysi: Kvaivaileva tilastanalyysi, logistinen regressioanalyysi</p>	<p>Koulupoliisin omaavien koulujen oppilaat raportoivat vähemmän uhrikokemuksista kuin oppilaat, joiden kouluissa koulupoliisia ei ole. Samoin on väkivalta rikoksien ja kiusaamisen osalta. Koulupoliisin omaavissa kouluissa raportoitiin korkeammasta määrästä omaisuusrikoksia Koulupoliisin omaavissa kouluissa pelätään vähemmän omaisuusrikoksen tai kiusaamisen uhriksi joutumista. Näiden koulujen oppilaat lisäksi raportoivat vähemmän uhriksi joutumisesta, väkivalta kokemuksista sekä pelosta.</p> <p>Oppilaat, joilla on korkeampi kiintymys opettajiin, eivät todennäköisesti syyllisty väkivaltaan. Miespuoliset ilmoittavat todennäköisemmin syyllistyneensä väkivalta- ja omaisuusrikokseen verrattuna naisiin, mutta kiusaamisen suhteen ei sukupuolieroja. Vanhemmat oppilaat raportoivat vähemmän kiusaamiseen syyllistymisestä verrattuna nuorempiin. Itse raportoitu uhriksi joutuminen on merkittävässä yhteydessä väkivalta- ja omaisuusrikoksiin ja kiusaamiseen. Oppilailla, joiden kouluissa on koulurikoksien ennaltaehkäisyohjelma, on pienempi todennäköisyys joutua väkivallan uhriksi, mutta suurempi todennäköisyys joutua omaisuusrikoksen kohteeksi.</p> <p>Koulun levottomuudella on vahva yhteys väkivallan, omaisuusrikoksen tai kiusaamisen uhriksi joutumiseen. Miespuolisilla oppilailla on korkeampi todennäköisyys kohdata väkivaltaa, mutta matalampi todennäköisyys joutua kiusatuksi. Miespuolilla on pienempi mahdollisuus joutua kiusatuksi verrattuna naispuolisiin. Iällä on merkittävä yhteys väkivallan ja kiusaamisen uhriksi joutumiseen → vanhetessaan oppilaat raportoivat näistä vähemmän. Lisäksi ne oppilaat, jotka raportoivat omasta rikollisesta toiminnasta, ovat myös todennäköisemmin väkivalta- ja omaisuusrikoksien ja kiusaamisen uhreja. Koulupoliisi ei vähennä pelkoa rikoksista. Koulupoliisi eikä ennaltaehkäisyohjelmat eivät ole yhteydessä rikoksen pelkoon. Kuitenkin koulun levottomuus on merkittävässä yhteydessä väkivalta- ja omaisuusrikoksien ja kiusaamisen pelkoon. Kiintymyksellä opettajiin on negatiivinen suhde pelkoon omaisuusrikoksesta. Miespuoliset raportoivat vähemmän pelosta väkivalta- ja omaisuusrikosten ja kiusaamisen suhteen kuin naiset. Uhriksi joutumisen kokemukset ovat yhteydessä rikoksen pelkoon ja uhriksi joutuneet oppilaat raportoivat suurempaa pelkoa väkivalta- ja omaisuusrikoksia ja kiusaamista kohtaan.</p>
<p>Kim, Jae Yop, Lee, Jeon Suk, & Oh, Sehun (2017): A path model of school violence perpetration: Introducing online game addiction as a new risk factor. Journal of Interpersonal Violence, 32(21), 3205-3225.</p>	<p>Tarkoituksena liittää online- peliriippuvuus mukaan kouluväkivallan -polkumalliin ja tarkastella online- peliriippuvuuden roolia välittäjänä jo aiemmin tiedettyjen väkivaltaisen käytöksen riskitekijöiden, kuten itsetunnon ja lapsiin</p>	<p>Kvantitatiivinen</p> <p>Aineisto: School Violence Free Zone Program:n keräämä kysely aineisto oppilailta n=1 654 oppilasta (50,4 % alakoulusta ja 48,6% yläkoulusta).</p> <p>Viitekehys: Lapsiin kohdistuvan näkivallan ja huonon itsetunnon vaikutukset online- peliriippuvuuteen ja kouluväkivaltaan. Online-</p>	<p>Pienituloisten perheiden nuoret kohtaavat todennäköisemmin lapsen kohdistuvaa väkivaltaa, ovat kouluväkivallan tekijöitä, kärsivät online- peliriippuvuudesta, sekä huonosta itsetunnosta. Lisäksi miessukupuoliset, jotka pärjäävät heikommin akateemisesti, ovat todennäköisempiä käyttämään väkivaltaa. Miespuoliset, pienituloisten, yksinhuoltajaperheiden ja huonon akateemisen osaamisen henkilöt osoittivat suurempaa riippuvuutta online- pelaamiseen. Miespuoliset nuoret, joilla heikompi akateeminen osaaminen olivat väkivaltaisempia kuin vastaavat naispuoliset nuoret, joilla korkeampi akateeminen osaaminen. Todennäköisyys online- peliriippuvuuteen on suurempi huonon itsetunnon omaavilla miehillä ja naisilla, sekä heillä, jotka ovat kokeneet väkivaltaa lapsena. Online- peliriippuvuus ja kouluväkivalta ovat yhteydessä miehillä ja naisilla. Lisäksi sukupuolesta riippumatta lapsena väkivaltaa kokeneet ovat taipuvaisia väkivallan käyttöön. Ei suoraa yhteyttä kouluväkivallan ja huonon itsetunnon välillä. Kuitenkin online- peliriippuvuudella osittainen</p>

	kohdistuvan väkivallan osalta.	peliriippuvuuden vaikutukset kouluväkivaltaan sekä sukupuolierot. Analyysi: kaksimuuttujaja monimuuttujanalyysit	välittäjä rooli polulla lapsena koetusta väkivallasta kouluväkivaltaan ja täysinäinen välittäjä vaikutus polulla itsetunnosta kouluväkivaltaan. Miehillä, mutta ei naisilla, lapsena koettu väkivalta ja online- peliriippuvuus ovat todennäköisempiä tekijöitä, joista seuraa erityisen väkivaltaista käytöstä koulussa. Alhaisen itsetunnon omaavat eivät automaattisesti käyttäydy väkivaltaisesti → kuitenkin jatkuva altistuminen väkivaltaisille online- peleille voi saada heidät käyttäytymään väkivaltaisesti. Heikon itsetunnon omaavat nuoret alttiimpia tulemaan riippuvaiseksi verkkopeleihin saadakseen välillistä tyydytystä. Lapsena koettu väkivalta ja huono itsetunto aiheuttavat väkivaltaisuutta online- pelien kautta.
Kim, Sangwon & Lee, Yanghee (2021): Examining the profiles of school violence and their association with individual and relational covariates among South Korean children. Child Abuse & Neglect, Vol. 118	Tavoitteena tarkastella kouluväkivallan kohteeksi joutuneita lapsia ja voiko yksilölliset ja suhteelliset tekijät vaikuttaa heidän henkilöprofiiliinsa.	Kvantitatiivinen Aineisto: Seoul Education Longitudinal Study (SELS):n pitkittäistutkimuksesta otettu aineisto, kohdistuen 6.lk:n oppilaisiin koskien mm. kouluelämästä ja perheestä. N=4328, 47,8% tyttöjä. Aineiston keräys aloitettu 2010, jatkunut 9 vuotta. Viitekehys: kouluväkivalta, ekologinen systeemiteoria, kiusaamisen riskitekijät ja vanhempien ja opettajien vaikutus kouluväkivaltaan Analyysi: korrelaatioanalyysi, latentti profiilianalyysi	Uhriksi joutuminen ja syyllistyminen korreloivat positiivisesti eli nämä voivat ilmety yhtä aikaa. Kouluväkivalta myös oli negatiivisesti yhteydessä takautuvasti oppilaiden itsetuntoon, itsensä hillitsemiseen ja oppilaiden suhteisiin vanhempiin ja opettajiin. Positiivinen korrelaatio oli havaittavissa itsetunnon, itsehillinnän, oppilaiden suhteissa vanhempiin ja suhteissa opettajiin. Profiilit: 1. <u>Käyttävät harvoin sanallista väkivaltaa.</u> Tämä suurin profiili sisälsi 90,20% lapsista edustaen lapsia, joilla on alhainen taso verbaaliselle väkivallalle altistumisessa sekä verbaalisessa pahanteossa ja lisäksi lapset altistuivat vähemmän muille väkivallan muodoille. 2. <u>Ihmisten välisen väkivallan uhrit.</u> Tämä toiseksi suurin profiili sisälsi 7,50% lapsista. Nämä lapset ovat kokeneet henkilöiden välistä väkivaltaa, kuten sanallisen väkivallan uhriksi joutumista, sosiaalista pois sulkemista, fyysisen väkivallan uhriksi joutumista, sekä ovat olleet ilkeiden juorujen kohteena. He ovat myös itse käyttäneet sanallista väkivaltaa, mutta ovat pääasiassa olleet itse uhreja. 3. <u>Aiheuttavat väkivaltaa.</u> Tähän profiiliin kuului 2,30% lapsista. Nämä lapset raportoivat enemmän väkivallan aiheuttamisesta kuin sen uhriksi joutumisesta, sekä syyllistyneet kaikkiin annettuihin vaihtoehtoihin. He olivat voineet joutua sanallisen väkivallan kohteeksi, mutta olivat ennemmin tekijöitä ilmoittaen sanallisesta loukkaamisesta, sosiaalisesta pois sulkemisesta, fyysisestä loukkaamisesta, ilkeiden juorujen levittämisestä, kiristämisestä sekä uhkailusta/pakottamisesta. Jos lapsella oli korkea itsetunto, kuului hän todennäköisemmin harvoin sanallista väkivaltaa käyttäviin kuin ihmisten välisen väkivallan uhreihin → hyvä itsetunto mahdollisesti suojaa uhriksi joutumiselta Korkeampi itsehillintä yhdisti lapset todennäköisemmin harvinaisen sanallisen väkivallan ryhmään kuin väkivaltaa aiheuttavien ryhmään ja lisäksi he kuuluivat yleensä ihmisten välisen väkivallan uhri- ryhmään kuin taas väkivaltaa aiheuttaviin. → mahdollisesti korkeampi itsehillintä estää lapsia käyttämästä väkivaltaa muita kohtaan Kiinteä ja läheinen lapsi-vanhempi -suhde vähensi lapsen todennäköisyyttä kuulua ihmisten välisen väkivallan uhri- ryhmään verrattuna harvinaisen sanallisen väkivallan ryhmään. → mahdollisesti kiinteä ja läheinen vanhempi-suhde lapsella voi edesauttaa lasta välttämään päätyminen uhriksi. Myös yhtenäinen ja läheinen oppilas-opettaja- suhde vähensi lapsilla mahdollisuutta kuulua väkivallan aiheuttaja- ryhmään sekä ihmisten välisen väkivallan uhreihin verrattuna harvoin sanallista väkivaltaa käyttäviin.
Klemmer, Cary, Rusow, Joshua, Goldbach, Jeremy, Kattari, Shanna K., and Rice, Eric (2019): Socially Assigned Gender	Tutkia kohtaatko kouluväkivaltaa enemmän henkilöt, jotka eivät edusta sosiaalisesti määriteltyä sukupuoltaan tai toimi siihen	Kvantitatiivinen Aineisto: Youth Risk Behavior Survey (yläkoulu ja lukio, luokat 9-12, 14-18 vuotiaat, keski-ikä 16 vuotta) vuodelta 2013. n=1 496	Väkivalta oli yleisempää sosiaalista sukupuolta vastaamattomien nuorten kohdalla kuin sosiaalista sukupuolta vastaavien kohdalla. Sosiaalista sukupuolta vastaamattomat raportoivat kaikkien osien osalta suurempaa väkivallan esiintymistä kuin sosiaalista sukupuolta vastaavat nuoret. Turvallisuusyöistä koulusta oli jäänyt pois 10,7% sosiaalista sukupuolta vastaamattomista nuorista ja 4,7% sosiaalista sukupuolta vastaavilla. Lisäksi suurempi osa (32,1%) sosiaalista sukupuolta vastaamattomista oli tullut kiusatuksi, sillä 19,8% sosiaalista sukupuolta vastaavista oli tullut kiusatuksi.

<p>Nonconformity and School Violence Experience Among Transgender and Cisgender Adolescents. <i>Journal of Interpersonal Violence</i> 36, no. 15-16</p>	<p>liitettyjen odotusten mukaisesti. (sukupuoltaan vastaamaton)</p>	<p>Viitekehys : Sukupuolta vastaamattomuus, sosiaalinen rooli- teoria, kouluväkivalta, gender policing (sukupuoliroolin pakottaminen)</p> <p>Analyyysi: Monimuuttuja logistinen regressioanalyysi, kuvailevia tilastoja, kaksimuuttuja regressioanalyysi</p>	<p>Poissaolot turvallisuussyistä yleisempiä sosiaalista sukupuolta vastaamattomilla kuin sosiaalista sukupuolta vastaavilla, samoin cis-sukupuolisilla työillä enemmän kuin cis-sukupuolisilla pojilla. Cis-sukupuoliset tytöt osallistuivat fyysisiin tappeluihin vähemmän kuin cis-sukupuoliset pojat. Vanhemmat oppilaat tappelevat vähemmän kuin nuoremmat. LGBQ nuoret tappelevat enemmän kuin heteroseksuaalit nuoret. Androgyynit ja sosiaalista sukupuolta vastaamattomat nuoret raportoivat enemmän kiusaamisesta kuin sosiaalista sukupuolta vastaavat nuoret. Cis-sukupuoliset työt raportoivat enemmän kiusaamisesta kuin cis-sukupuoliset pojat ja LGBQ nuoret myös raportoivat enemmän kuin heteroseksuaalit nuoret. Vanhemmat oppilaat myös kokivat kiusaamisen vähentyneen verrattuna nuorempiin opiskelijoihin.</p> <p>Sosiaalista sukupuolta vastaamattomat ja cis-sukupuoliset työt kertoivat enemmän turvallisuussyistä olevista poissaoloista kuin sosiaalisen sukupuolen mukaiset ja cis-sukupuoliset pojat. Cis-sukupuoliset tytöt ja vanhemmat opiskelijat olivat vähemmän todennäköisesti olleet osallisina tappeleissa kuin taas cis-sukupuoliset pojat ja nuoret oppilaat. LGBQ nuorilla oli suurempi todennäköisyys olla osallisena tappeleissa kuin heteroseksuaaleilla. Suurempi raportointi kiusaamisesta oli sosiaalista sukupuolta vastaamattomilla, vanhemmilla oppilailla ja LGBQ nuorilla. (lesbian, gay, bisexual, questioning)</p> <p>Nuorempi ikä liittyi tilastollisesti suurempaan todennäköisyyteen että nuori on ollut osallisena tappeleissa ja tullut kiusatuksi.</p> <p>LGB- nuorilla oli noin 70% suurempi todennäköisyys raportoida olleensa mukana tappeleissa ja verrattuna heteroseksuaaleihin nuoriin, heillä oli yli kaksi ja puoli kertainen todennäköisyys raportoida tullessa kiusatuksi. Poissaoloissa turvallisuussyistä LGBQ- nuoret eivät eronneet heteroseksuaaleista nuorista. Kiusaamisen suhteen merkittävästi korreloivat LGBQ- seksuaalinen suuntautuminen, cis-sukupuolinen tyttö ja sosiaalista sukupuolta vastaamattomuus.</p>
<p>Lesneskie, Eric & Block, Steven (2017): School Violence: The Role of Parental and Community Involvement. <i>Journal of School Violence</i>, Vol. 16 (4), 426-444.</p>	<p>Tavoitteena tarkastella vanhempiin ja yhteisöön liittyvien muutosten vaikutusta kouluväkivaltaan.</p>	<p>Kvantitatiivinen Aineisto: School Survey on Crime and Safety (SSOCS) 2007-2008. Ekassa näytteessä n=1 942 koulua (ei alakoulu) ja toisessa n=1 702 yläkoulua ja luokiota. Pienempi osa samaa aineistoa, mutta leikattu 240 koulua pois, joissa ei tarjottu kaikkia vanhempien osallistumismahdollisuuksia.</p> <p>Viitekehys: vanhempien ja yhteisön rooli</p> <p>Analyyysi: kuvailevat tunnusluvut, negatiivinen binomi regressio</p>	<p>Ainostaan informaali yhteisön yhdistelmä (vanhempainryhmät, kansalaisjärjestöryhmät, uskonnolliset järjestöt) vähensi väkivaltaa. Lisäksi niissä kouluissa, joissa on suurempi etninen heterogeenisuus, koettiin enemmän väkivaltaa kuin etnisesti homogeenisissä. Myös oppilasmäärien kokoluokissa havaittiin eroja, sillä keskiuurissa ja suurissa kouluissa oli enemmän väkivalta- tapauksia kuin pienissä.</p> <p>Yhteisön vanhempainryhmillä yhteys kouluväkivallan vähenemiseen. Vapaa-ajan virkityksaktiviteetit olivat yhteydessä väkivallan vähenemiseen ja lisäksi kun opettajien antama tuki lisääntyi, oli sen seurauksena merkittävä väkivallan väheneminen. Lisäksi lisääntynyttä väkivaltaa koettiin kouluissa, jotka olivat etnisesti heterogeenisiä sekä kokoluokaltaan keskikokoisia tai suuria kouluja. Vastaavasti pienissä kouluissa oli merkittävästi enemmän väkivaltaa kuin erittäin pienissä kouluissa.</p> <p>Leikatulle aineistolle tehtiin sama regressioanalyysi (leikattu pois koulut, joissa ei tarjolla samoja vanhempien osallistumismahdollisuuksia). Tässäkin yhteydessä suuremman etnisen heterogeensyyden kouluissa oli enemmän väkivaltaa kuin homogeenisemmissä kouluissa. Pienissä, keskikokoisissa ja isoissa kouluissa oli enemmän väkivaltaa kuin erittäin pienissä kouluissa. Lisäksi väkivaltaa oli merkittävästi enemmän kaupunkialueilla sijaitsevilla kouluissa verrattuna maaseudun kouluihin. Tämän ohella keskitasoisella rikollisuuden ilmenemisaueella olevissa kouluissa oli enemmän väkivaltaa kuin alhaisen rikollisuuden alueilla sijaitsevilla kouluissa.</p> <p>Opettajien tuen lisääntyessä väkivallan määrä laskee. Vanhempien osallisuuden yhdistelmän osalta havaittiin, että vanhempien lisäessä vapaaehtoisuutta koulussa sekä osallistumista tapahtumiin, kouluväkivallan määrä vähenee.</p>
<p>Longobardi, Claudio, Prino, L. E., Fabris,</p>	<p>Tavoitteena tarkastella Italian kouluväkivaltaa</p>	<p>Kvantitatiivinen Aineisto: 277 nuorta, joista 64% tyttöjä.</p>	<p>Fyysisen väkivallan uhriksi joutuminen on merkittävästi yleisempää miessukupuolella ja yläkoululaisilla. Myös henkisen väkivallan uhriksi joutuminen on yleisempää miessukupuolella ja yläkoululaisilla.</p>

<p>Matteo Angelo & Settanni, Michele (2019): Violence in school: An investigation of physical, psychological, and sexual victimization reported by Italian adolescents. Journal of School Violence, Vol.18 (1), 49-61.</p>	<p>sekä väkivallan tekijöitä, mukaan lukien aikuiset.</p>	<p>Oppilaat vuosiluokilta 6-13 ja oppilaiden keskimääräinen ikä 13,29 vuotta. Oppilaista 64% italialaisia yläkoululaisia ja loput lukiolaisia.</p> <p>Viitekehys: kouluväkivalta, ISPCAN Child Abuse Screening Tool Children's Version-Institution</p> <p>Analyysi: kuvailevat tunnusluvut, korrelaatio, riskin estimointi</p>	<p>Naisilla oli matalampi todennäköisyys joutua fyysisen ja henkisen väkivallan uhriksi. Yläkoululaisilla on suurempi riski joutua kokemaan fyysistä ja henkistä väkivaltaa. Seksuaalisen väkivallan uhriksi joutumisen suhteen eroja ei havaittu.</p> <p>Merkittävä positiivinen korrelaatio fyysisen ja henkisen väkivallan asteikoissa, samoin henkisen ja seksuaalisen väkivallan asteikkojen ja lisäksi fyysisen ja seksuaalisen väkivallan asteikkojen välillä.</p> <p>Väkivallan tekijöistä vertaisten (muut nuoret) osuus fyysisen väkivallan tekijöistä on suurin (54,1%). Henkisen väkivallan osalta tekijät ovat useimmiten muita vertaisia (75,4%). Seksuaalisen väkivallan muotojen osalta suurin tekijä ryhmä ovat muut vertaiset (86,3%). Seksuaalisen väkivallan osalta aikuiset näyttäytyvät harvoin tekijöinä ja eivät missään osuudessa saavuta korkeampia prosenttiosuuksia kuin nuorten vertaiset tekijöinä. Yhteenvedon henkisen, fyysisen ja seksuaalisen väkivallan tekijät kouluissa ovat pääasiassa uhrien ikätoverit.</p>
<p>López, David, Llor-Esteban, Bartolomé, Ruiz-Hernández, Jose, Luna-Maldonado, Aurelio & Puente-López, Esteban (2021): Attitudes Towards School Violence: A Qualitative Study With Spanish Children. Journal of Interpersonal Violence.</p>	<p>Tutkia espanjalaisien lasten näkemyksiä kouluväkivallasta fokusryhmien kautta.</p>	<p>Kvalitatiivinen</p> <p>Aineisto: Fokusryhmähaastattelut (12 kpl) 6-10 hengen ryhmissä. n=96, ala- ja yläkoululaisia. Ikähaarukka 9-16 vuotta, keskimääräinen ikä 11.35 vuotta.</p> <p>Viitekehys: Asenteet kouluväkivaltaa kohtaan ja taustavaikuttajat</p> <p>Analyysi: Induktiivisella ja konstruktionistisella lähestymistavalla teemanalyysi.</p> <p>Grounded theory</p>	<p>Yhdeksän väkivaltaa koskevien asenteiden ryhmää. a) väkivalta itsetunnon nostajana tai paremman olon tuojana (keskinäinen kilpailu, oma asema) b) väkivalta hauskanpitoa tai vapaa-ajan viettöä (kuten leikkittapelut)c) oikeutettu väkivalta (esim. kosto jostakin) d) väkivalta erilaisia kohtaan (esim. omasta poikkeava ulkonäkö) e) väkivalta ilman seurauksia (väkivallan käytöstä ei tule itselle seurauksia) f) väkivalta konfliktien ratkaisijana g) väkivalta sosiaalisena toimintana (vuorovaikutus, sosiaalisen aseman määrittäminen, ryhmän kontrollointi) h) väkivalta tapana saada vertaisilta huomiota (tullatunnetuksi koulussa, voi olla julisia tappeluita, koulun omaisuuden tuhoamista, opettajien epäkunnioitusta) Jokainen osa liittyy myös toisiinsa ja asenteet voivat ilmetä myös yhdessä.</p>
<p>McDade, Rhyanne S., King, Keith a., Vidourek, Rebecca A. & Merianos, Ashley L. (2018): Impact of Prosocial Behavioral Involvement on School Violence Perpetration Among African American Middle School and High School Students. Journal of Immigrant and Minority Health, Vol. 20, 7-13.</p>	<p>Prososiaalisen käytöksen (myönteinen käytös toisen hyväksi) vaikutus afroamerikkalaisiin oppilaisiin yläkoulussa ja lukiossa.</p>	<p>Kvantitatiivinen</p> <p>Aineisto: Pride National Drug Survey (2007), afroamerikkalaiset oppilaat 7-12 lk, 133 julkista ja yksityistä koulua, n=7488. Tyttöjä 51,7% ja poikia 49,3%.</p> <p>Viitekehys: kouluväkivalta, afroamerikkalaiset nuoret ja kouluväkivalta</p> <p>Analyysi: Frekvenssija-kauma, Khin neliö, logistinen regressioanalyysi</p>	<p>Kouluväkivaltaan syyllistyminen ei eronnut sukupuolten välillä. Lisäksi 7.-8 lk. oli merkittävästi (54,7%) todennäköisempiä raportoimaan syyllistyneensä kouluväkivaltaan kuin 9-12 lk (48,8%). Kouluväkivaltaan syyllistymisestä raportoi merkittävästi vähemmän todennäköisesti (48,9%) ne oppilaat, joilla oli korkea prososiaalinen käyttäytyminen verrattuna vähäisen prososiaalisen käytöksen oppilaisiin (52,8%).</p> <p>Poikien osalta prososiaalisella käyttäytymisellä ei ollut merkittävää eroa kouluväkivaltaan syyllistymisessä. Tyttöjen kohdalla näin oli, sillä niillä oppilailta, joilla oli korkea prososiaalinen käyttäytyminen, oli merkittävästi pienempi todennäköisyys kertoa syyllistyneensä kouluväkivaltaan kuin vastaavasti vähäisestä prososiaalisesta käytöksestä raportoineet tytöt.</p> <p>7.-8.lk oppilaiden osalta prososiaalisella käytöksellä ei ollut merkittävää vaikutusta kouluväkivaltaan syyllistymisessä. Oppilaiden osalta, jotka olivat 9.-12.lk, korkean prososiaalisen käytöksen omaavilla (45,8%) oli vähäisempi todennäköisyys raportoida osallisuudesta kouluväkivaltaan kuin vastaavasti matalan prososiaalisen käytöksen (50,9%) omaavilla oppilailta.</p>
<p>Senanayake, Sameera J., Gunawardena,</p>	<p>Tavoitteena tarkastella nuorten, 13-17 ikäisten</p>	<p>Kvantitatiivinen</p> <p>Aineisto: Sri Lankan Global School-based Student</p>	<p>Fyysiset tappelut olivat merkittävästi yleisempiä pojilla (55,4%). Lisäksi 13-15-vuotiailla tappelut olivat merkittävästi yleisempiä (46,3%) kuin 16-17-vuotiailla (38,3%). Suurempi osa pojista (43,3%) verrattuna tyttöihin (26,7%) on ollut</p>

<p>Shanthy, Wickramasinghe, Champika, Gunawardena, Nalika S., Lokubalasoorya, Ayesha, Peiris, Renuka, Agarval, Naveen & Rani, Manju (2019): Prevalence and Correlates of Interpersonal Violence Among In-School Adolescents in Sri Lanka: Results From the 2016 Sri Lankan Global School-Based Health Survey. Asia Pacific Journal of Public Health, Vol. 31 (2), 147-156.</p>	<p>kouluväkivallan yleisyyttä ja siihen liittyviä tekijöitä.</p>	<p>Health Survey vuodelta 2016. Vastaajina 8-12.lk (13-17 vuotiaat), n=3262</p> <p>Viitekehys: nuorten väli- nen väkivalta ja sen seuraukset</p> <p>Analyysi: kahden muuttujan analyysi, monimuuttuja analyysi, (backward) logistinen regressio analyysi</p>	<p>fyysisen hyökkäyksen kohteena. Lisäksi suurempi osuus 13-15 vuotiaista (38,2%) kuin 16-17-vuotiaista (28,2%) on ollut fyysisen hyökkäyksen kohteena. Fyysisessä tappelussa mukana olemiseen oli merkittävässä yhteydessä 13-15 v. ikäryhmään kuuluminen, miessukupuoli, kiusatuksi tuleminen, itsemurhan harkinta/yrittäminen, itsensä yksinäiseksi tunteminen suurimman osan aikaa, päihteiden käyttö, luvattomat poissaolot koulusta, vanhemmat, jotka eivät ymmärrä oppilaan ongelmia sekä vanhemmat, jotka eivät tiedä mitä lapsi tekee vapaa-ajallaan. Samat tekijät olivat myös yhteydessä fyysisen hyökkäyksen kohteeksi joutumisen kanssa.</p> <p>Oppilaat, joita kiusattiin olivat 2.9 kertaa todennäköisemmin mukana fyysisissä tappeluissa kuin oppilaat, joita ei kiusattu. Lisäksi fyysisen tappeluiden kanssa korreloi tupakointi, miessukupuoli, luvattomat poissaolot koulusta, alkoholin käyttö, 13-15 vuotiaiden ryhmään kuuluminen, itsemurhan harkitseminen ja vanhemmat, jotka eivät tiedä miten lapsi viettää vapaa-aikansa. Fyysisen hyökkäyksen osalta vahvin positiivinen yhteys oli kiusatuksi tulemisella, jolla oli nelinkertainen todennäköisyys joutua ikätoverien fyysisen hyökkäyksen uhriksi.</p>
<p>Song, Wei, Qian, Xueqin & Goodnight, Bradley (2019): Examining the roles of parents and community involvement and prevention programs in reducing school violence. Journal of School Violence. Vol. 18 (3), 403-420.</p>	<p>Ymmärtää vanhempien tai yhteisön osallistuminen ja koulujen väkivallanehkäisy toimenpiteet vähentävät kouluväkivaltaa samalla kun huomioidaan koulujen rodullinen ja etninen monipuolisuus ja alueiden yleinen rikollisuuden taso</p>	<p>Kvantitatiivinen Aineisto: National Center for Education Statistics, U.S. Department of Education; School Survey on Crime and Safety (SSOCS) 2009-2010. Koulutason aineisto, joka kerätty alakouluilta (n = 684), yläkouluilta (n = 909) ja lukioilta (n = 948), yht. n=2,541.</p> <p>Viitekehys: Bronfenbrennerin ekologinen systeemitteoria(sosiaali-ekologinen malli)</p> <p>Analyysi: Konfirmatorinen faktorianalyysi</p>	<p>Koulun rodullinen tai etninen koostumus ja rikollisuus naapurustossa korreloi positiivisesti. Vanhempien osallistuminen korreloi negatiivisesti väkivaltatapauksien lukumäärään ala- ja yläkouluissa, mutta ei lukioissa. Vanhempien korkeampi osallistuminen on yhteydessä vähäisempiin väkivaltatapauksiin ala- ja yläkouluissa. Vastaavasti korkeampi yhteisön osallistuminen ennusti enemmän väkivaltatapauksia kaikissa kouluissa. Ei selvää yhteyttä henkilökunnan kouluttamisella ja oppilaille suunnattujen ennaltaehkäisyohjelmien ja kouluväkivallan vähentymisen välillä. Positiivista korrelaatioita henkilökunnan koulutuksen, ennaltaehkäisyn ja yhteisön osallistumisen osalta kouluväkivallan vähentymiseen. Erilaisten ohjelmien määrä ei välttämättä vähennä väkivaltaa, eivätkä ohjelmien sisällöt välttämättä vastaa koulujen tarpeisiin. Kouluissa, joissa on enemmän etnisen vähemmistön edustajia, ja jotka sijaitsevat korkean rikollisuuden alueella, ennustavat enemmän väkivaltatapauksia. Kuitenkin korkea vanhempien osallistuminen heikentää vaikutusta.</p>
<p>Taliaferro, Lindsay A., Doty, Jennifer L., Gower, Amy L., Querna, Katherine & Rovito, Michael J. (2020): Profiles of Risk and Protection for Violence and Bullying Perpetration Among</p>	<p>Tavoitteena tarkastella väkivallan ja kiusaamisen riskitekijöitä ja niiltä suojaavia tekijöitä pojilla.</p>	<p>Kvantitatiivinen Aineisto: Minnesota Student Survey vuodelta 2016. Miessukupuoliset oppilaat 8., 9. ja 11.lk, n=63 818, keskimääräinen ikä 14,9 vuotta.</p> <p>Viitekehys: kouluväkivalta, ympäristön väkivallalta suojaavat tekijät ja väkivallan riskitekijät</p>	<p>Vastaajat klusteroitiin 5 ryhmään.</p> <p>Luokka 1. Oppilailla (34%) matala riski, korkea turvallisuus ja korkea taso yhteydessä aikuisiin. Näillä oppilailla pienin todennäköisyys raportoida kaikista riskitekijöistä, joita ovat käytökseen liittyvät riskitekijät, henkilökohtaiset riskitekijät ja perheen riskitekijät. Oppilaat raportoivat korkeiten yhteyksistä vanhempiin, opettajiin ja muihin aikuisiin. Lisäksi näillä oppilailla korkein raportointitaso sitoutumisesta kouluun, akateeminen menestys ja kouluturvallisuus muihin luokkiin verrattuna.</p> <p>Luokka 2. Oppilailla (31%) matala riski, kohtalainen turvallisuus ja kohtalainen yhteyden taso aikuisiin. Lukuunottamatta kiusaamisen uhriksi joutumista, keskimääräistä pienempi todennäköisyys raportoida</p>

<p>Adolescent Boys. The Journal of School Health, Vol. 90 (3), 212-223.</p>		<p>Analyyysi: kuvailevat tunnusluvut, latentti profiilianalyysi, logistinen regressioanalyysi</p>	<p>riskitekijöistä. Keskimääräinen koulu- ja naapurusto turvallisuus ja keskimääräistä korkeammalla tasolla oleva yhteys vanhempiin ja opettajiin.</p> <p>Luokka 3. Oppilailla (21%) kohtalainen riski, korkea turvallisuus ja kohtalainen yhteys aikuisiin. Heillä kolmanneksi korkein taso riskitekijöiden suhteen ja aikuisiin (vanhemmat ja muut) olevissa yhteyksissä. Lisäksi toiseksi korkein taso opettaja yhteydessä, kouluun sitoutumisessa ja akateemisessa menestyksessä sekä koulu- ja naapurusto turvallisuudessa. Tässä ryhmässä oli suurempi osuus Asian amerikkalaisia ja Tyynenmeren saaristolaisia kuin muissa ryhmissä.</p> <p>Luokka 4. Oppilailla (6,9%) korkea riski, kohtalainen turvallisuus ja matala yhteys aikuisiin. He raportoivat joko korkeinta tai toiseksi korkeinta tasoa kaikissa riskitekijöissä. Lisäksi heillä oli alhaisin taso yhteydessä vanhempaan ja muihin aikuisiin ja lisäksi toiseksi alhaisin taso opettaja yhteydessä, kouluun sitoutumisessa, koulumenestyksessä ja näiden ohella myös koulu- ja naapurusto turvallisuudessa. Tässä ryhmässä suurempi osuus oppilaita, jotka ovat oikeutettuja ilmaiseen tai alennettuun lounaaseen.</p> <p>Luokka 5. Oppilailla (7,1%) korkea riski, matala turvallisuus ja matala yhteys aikuisiin. Nämä oppilaat raportoivat suurimmalla tai toiseksi suurimmalla todennäköisyydellä kaikista riskitekijöistä. Tämän ohella heillä oli matalin taso opettaja yhteydessä, koulu sitoutumisessa, akateemisessa menestyksessä sekä koulu- ja naapurustoturvallisuudessa. Tässä ryhmässä oli muihin ryhmiin verrattuna todennäköisemmin latinalaisamerikkalaisia oppilaita.</p> <p>Luokalla 5 verrattuna luokkaan 1, oli korkein todennäköisyys väkivaltaan ja kiusaamiseen. Myös luokalla 4 oli korkea todennäköisyys verrattuna luokkaan 1 syyllistyä väkivaltaan ja kiusaamiseen. Toisaalta myös luokilla 2 & 3 oli korkeampi todennäköisyys kumpaankin verrattuna luokkaan 1, mutta ei niin korkea kuin luokilla 5 & 4.</p>
<p>Teasdale, Brent & Bradley, Mindy S. (2020): Weapon Carrying and Weapon Brandishing at School: Responses to Strain Among Same-Sex Attracted Youth. Journal of Interpersonal Violence. October 2020.</p>	<p>Tarkastella samasta sukupuolesta kiinnostuneiden oppilaiden pelon, uhriksi joutumisen, aseiden kantamisen ja aseiden heiluttelun välisiä suhteita koulussa.</p>	<p>Kvantitatiivinen Aineisto: The National Longitudinal Study of Adolescent to Adult Health (Add Health), (1994-1995, n=18,192) Kansallinen pitkäaikainen paneelitutkimus.</p> <p>Viitekehys: Yleinen paineteoria (Robert Agnew), aseiden kantaminen koulussa, LGBTQ- nuorten haavoittuvuus, uhrikokemukset ja aseiden kantaminen, heteronormatiivisuus.</p> <p>Analyyysi: Kuvaileva tilastoanalyysi, kahden muuttujan analyysi, logistinen regressioanalyysi</p>	<p>Samasta sukupuolesta kiinnostuneet kantavat huomattavasti todennäköisimmin asetta koulussa ja heiluttavat asetta uhkaavasti vertaistensa edessä. Kiinnostuksella samaa sukupuolta kohtaan on merkittävä yhteys aseiden kantamiseen koulussa ja aseiden heiluttamiseen muita kohtaan. Samasta sukupuolesta kiinnostuneilla on 50% korkeampi riski aseiden kantamiseen ja lähes 60% korkeampi riski aseiden heiluttamiseen muita kohti verrattuna muihin nuoriin.</p> <p>Samasta sukupuolesta kiinnostuneet raportoivat suurempia määriä (16,6%) aseella tai puukolla uhkailluksi tulemisesta kuin muut nuoret (12,3%) Puukotetuiksi samasta sukupuolesta kiinnostuneista oli tullut suurempi osuus (7,6%) kuin muista nuorista (4,6%). Samasta sukupuolesta kiinnostuneiden kimppuun oli hyökätty enemmän (12,1%) kuin muiden nuorten (8,6%). Samasta sukupuolesta kiinnostuneet olivat nähneet enemmän uhriksi joutumista (17,6%) kuin muut nuoret (10,5%). Samasta sukupuolesta kiinnostuneet ovat myös kohdanneet enemmän ennakkoluuloja ja kokivat merkittävästi enemmän pelkoa.</p> <p>Uhriksi joutuminen on voimakkaasti yhteydessä aseiden kantamiseen koulussa. Todennäköisyys kantaa aseita kasvaa 138% jos vastajaa on uhattu aseella tai puukolla. Lisäksi todennäköisyys aseiden kantamiselle koulussa kaksinkertainen, jos vastaaja on nähnyt puukotuksen tai ampumisen. Aseiden kantamisen todennäköisyyttä lisää, jos vastaaja kokee koulussaan ennakkoluuloja. Vastavasti koulun mieltäminen turvallisesti vähentää aseiden kantamisen todennäköisyyttä. Lisäksi on epätodennäköisempää, että nainen kantaa asetta koulussa.</p> <p>Miehet kantavat todennäköisemmin asetta koulussa. Lisäksi miehet ja vähemmistöt ovat todennäköisempiä heiluttamaan asetta uhkaavasti.</p> <p>Samasta sukupuolesta kiinnostuneilla on lähes 1,5 kertainen riski kantaa koulussa mukanaan asetta sekä heiluttaa asetta verrattuna muihin nuoriin.</p>

<p>Tramontano, Carlo, Nocentini, Annalaura, Palmerio, Laura, Losito, Bruno, Menesini, Ersilia (2020): Mapping community, social, and economic risks to investigate the association with school violence and bullying in Italy. Child Abuse & Neglect; Oxford Vol. 109, 1-10.</p>	<p>Tarkastella yhteisöllisten, sosiaalisten ja taloudellisten riskien yhteyttä kouluväkivaltaan ja kiusaamiseen Italiassa.</p>	<p>Kvantitatiivinen Aineisto: International Civic and Citizenship Study 2016, keskittyen Italian dataan. 170 rehtoria, 2,527 opettajaa ja 3,766 n. 14 vuotiasta 8lk. oppilasta. Kansainvälinen tutkimus, joka tarkastelee nuorten valmiuksia toimia kansalaisina. Testataan tietämystä ja ymmärrystä kansalaisuudesta ja kansalaistoiminnasta, sekä asenteita ja käsityksiä kansalaisuudesta ja kansalaistoiminnasta 24 maassa. Lisäksi kyselyllä kerätään tietoa kouluväkivallan esiintymisestä ja kokemuksista. Viitekehys: Kouluväkivalta ja sen seuraukset, sosio-ekologiset vaikutukset Analyysi: latentti luokka analyysi</p>	<p>1. Ei riskiä- luokka. Vähäinen yhteisöllinen, sosiaalinen ja taloudellinen riski → kouluilla resursseja, sosiaalisilla jännitteillä vähäinen vaikutus, yleensä varakkaita. 2. Riski yhteisö- luokka. Korkea yhteisö riski, mutta matala sosiaalinen riski ja keskiverto taloudellinen riski. → koulut ovat kovaosaisia, keskimääräisesti varakkaita, vähäinen vaikutus sosiaalisilla jännitteillä. 3. Sosio-ekonomisen riski- luokka. Matala yhteisö riski, keski suuri sosiaalinen riski ja korkea taloudellinen riski. Koulujen konteksti ei ole kovaosainen, mutta sosiaaliset jännitteet ja huono talous vaikuttavat. 4. Moni riski- luokka. Korkea yhteisöllinen, sosiaalinen ja taloudellinen riski. Opettajien näkemyksen mukaan huonoin kiusaamistilanne oli moni riski- luokkaan kuuluvilla kouluilla. Näiden neljän eri riskiluokan välillä ei löydetty eroa oppilaiden kokemuksista fyysisestä ja sanallisesta väkivallasta tai sen suhteen, millainen käsitys oppilailla on keskinäisestä vuorovaikutuksesta. Moni riski- luokan kouluissa oli huonoin käsitys opettaja-opiskelija- suhteesta verrattuna muihin luokkiin.</p>
<p>Vivolo-Kantor, Alana M., Olsen, Emily O'Malley & Bacon, Sarah (2016): Associations of teen dating violence victimization with school violence and bullying among US high school students. The Journal of School Health, Vol. 86(8), 620-627</p>	<p>Tavoitteena tarkastella nuorten seurusteluväkivallan kokemusten yhteyttä kiusaamiseen ja kouluväkivaltaan.</p>	<p>Kvantitatiivinen Aineisto: Youth Risk Behavior Survey (YRBS) (2013), kerännyt Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Vastaajina lukolaiset vuosiluokilta 9-12. n=13 097, mutta yksi neljäsosa vastaajista ei ollut viimeisen 12 kk aikana seurustellut tai tapaillut ketään, joten heidät karjattiin, jonka jälkeen tyttöjä 50,9% (n=4864) ja poikia 49,1% (n=5025) eli yht. n=9889 Viitekehys: kouluväkivalta, seurusteluväkivalta Analyysi: kaksimuuttuja analyysi, usean muuttujan regressioanalyysi,, logistinen regressioanalyysi</p>	<p>Tytöistä 20,9% oli kokenut seurusteluväkivaltaa; 6,6 oli kokenut fyysisestä seurusteluväkivaltaa, seksuaalista seurusteluväkivaltaa 8% ja kumpaakin 6,4%. Pojista seurusteluväkivaltaa oli kokenut yht. 10,4%, fyysisestä muotoa 4,1% ja seksuaalista 2,9% ja molempia 3,3%. Tytöissä tummaihoisilla oli suurin esiintyvyys fyysisestä väkivallasta, 8,8%, kun latinalaisamerikkalaisilla 7,4% ja valkoisilla 5,6%. Seksuaalisen väkivallan osalta eniten kokemuksia oli latinalaisamerikkalaisilla tytöillä (10%) kun vastaava osuus valkoisista tytöistä oli 7,3% ja tummaihoisista 5,4%. Fyysisistä ja seksuaalista seurusteluväkivaltaa naispuolisista oli kokenut 7,3% valkoisista ja 6,1% latinalaisamerikkalaisista ja 3,4% tummaihoisista. Pojilla esiintyvyys on vähäisempää, mutta merkittäviä eroja ei löydy. Seksuaalisesta väkivallasta raportoi 5% tummaihoisista, latinalaisamerikkalaisista 3,5% ja valkoisista 2,2%. Seurusteluväkivallasta raportoi pojista 13,3% tummaihoisista, latinalaisamerikkalaisista 10,6% ja valkoisista 8,6%. Kouluväkivaltaan liittyvät muuttujat a) päivät, jolloin kantoa asetta koulussa, b) päivät, jolloin ei mennyt kouluun turvallisuus huolen takia, c) monestiko on uhattu tai vahingoitettu aseella koulun alueella, d) montako kertaa ollut osallistena tappelussa koulun alueella ja f) onko kiusattu koulun alueella. Kaikki viisi merkittävässä yhteydessä seurusteluväkivallan kokemuksiin molemmilla sukupuolilla. Tapausten ja kiusaamisen yleisyys oli korkeinta fyysisistä ja seksuaalista seurusteluväkivaltaa kokeneilla oppilailla ja vastaavasti matalinta heillä, joilla ei ollut seurusteluväkivallan kokemuksia. Vaikutuksen suuruus vaihtelee sukupuolittain. Pojat raportoi merkittävästi enemmän kouluväkivallan kokemuksia ja omaan käytökseen liittyviä seikkoja kaikissa seurusteluväkivallan muodoissa sekä fyysisen seurusteluväkivallan ja seksuaalisen väkivallan kokemuksissa. Pojat kokivat melkein kaksinkertaisesti uhkailua tai aseesta loukkaantumisia koulun alueella tyttöihin verrattuna</p>

			<p>kun olivat kokeneet fyysistä seurusteluväkivaltaa, seksuaalista seurusteluväkivaltaa, fyysistä ja seksuaalista seurusteluväkivaltaa tai mitä tahansa seurusteluväkivaltaa. Sukupuolten välisiä merkittäviä eroja on aseiden kantamisesta koulussa ja osallistumisesta tappeluun, jossa poikien keskiarvo oli lähes kaksinkertainen tyttöihin verrattuna silloin, kun pojat olivat kokeneet seksuaalista seurusteluväkivaltaa, fyysistä ja seksuaalista seurusteluväkivaltaa ja mitä tahansa seurusteluväkivaltaa. sama ei kuitenkaan toistu kiusaamisten osalta, sillä tytöt raportoivat merkittävästi enemmän kaikesta seurusteluväkivallasta kiusaamisen kokemusten yhteydessä kuin vastaavasti pojat.</p> <p>Oppilailla, jotka ovat kohdanneet kaikkia seurusteluväkivallan muotoja, oli myös keskimäärin useammin kokemuksia kouluväkivallasta ja siihen liittyvästä käytöksestä (aikaisemmat a-f) verrattuna oppilaisiin, joilla ei ollut kokemusta aseurusteluväkivallasta</p> <p>Poikien osalta keskimääräinen määrä kouluväkivallan kokemuksia ja niihin liittyvää käytöstä (a-f) ja kiusaamisriski olivat korkeampi niillä pojilla, jotka olivat kokeneet fyysistä ja seksuaalista seurusteluväkivaltaa verrattuna niihin, jotka olivat kokeneet jompaakumpaa, fyysistä tai seksuaalista seurusteluväkivaltaa. Tyttöjen osalta niillä, jotka olivat kokeneet fyysistä ja seksuaalista seurusteluväkivaltaa oli keskimäärin enemmän kouluväkivallan ja siihen liittyvän käytöksen (a-f) kokemuksia. Lisäksi he olivat suuremmissa kiusaamisriskissä kuin ne tytöt, jotka olivat kohdanneet vain fyysistä seurusteluväkivaltaa. Yleisesti kiusaamisen yleisyys vaihteli seurusteluväkivallan tyyppien mukaisesti ja lisäksi tyypit olivat merkittävästi erilaisia kuin oppilailla, jotka eivät olleet kohdanneet seurusteluväkivaltaa. Kiusaamisen korkeampaa esiintyvyyttä oli tytöillä ja pojilla, jotka olivat kohdanneet fyysistä ja seksuaalista seurusteluväkivaltaa verrattuna oppilaisiin, joilla ei ollut seurusteluväkivallan kokemuksia.</p> <p>Koulualueella uhatuiksi tai aseella vahingoitetuiksi tulleita oli pojissa kaksinkertaisesti kuin tytöissä, jotka olivat kokeneet seksuaalista seurusteluväkivaltaa, fyysistä ja seksuaalista seurusteluväkivaltaa ja mitä tahansa seurusteluväkivaltaa. Lisäksi koulun alueella fyysisessä tappelussa olleiden poikien määrä oli yli kaksinkertainen kuin tytöissä, jotka olivat kohdanneet seksuaalista seurusteluväkivaltaa, fyysistä ja seksuaalista, ja mitä tahansa seurusteluväkivaltaa. Ne oppilaista, jotka olivat kokeneet fyysistä ja seksuaalista seurusteluväkivaltaa ja ne, jotka olivat kokeneet mitä tahansa seurusteluväkivaltaa, heistä pojat olivat lähes kaksi kertaa useammin kantaneet asetta koulussa tai jättäneet menemättä kouluun turvallisuusyistä verrattuna tyttöihin.</p> <p>*tytöt poikia todennäköisemmin ilmoittavat jättävänsä menemästä kouluun turvallisuusyistä ja siksi, että tulevat kiusatuksi koulualueella</p> <p>*molemmat sukupuolet joutuessaan seurusteluväkivallan uhriksi ovat riskialttiita kouluväkivallalle, mutta etenkin miespuoliset fyysisen ja seksuaalisen väkivallan uhrit ovat suurimmassa riskissä kokea muuta väkivaltaa</p>
<p>Yang, Chunyan, Jenkins, Lyndsay, Fredrick, Stephanie S., Chen, Chun, Xie, Jia-Shu & Nickerson, Amanda B. (2018): Teacher victimization by students in China: A</p>	<p>Tarkastella yksilö- ja koulutason muuttujia, jotka vaikuttavat opettajien joutumiseen oppilaiden toimien uhriksi Kiinassa.</p>	<p>Kvantitatiivinen Aineisto: Kouluvuoden 2017-2018 alussa kerätty aineisto, kohteena 7-12.lk opettajat, n=1711, 33 yläkoulusta 893 opettajaa, 12 opettajaa 505 lukiosta ja 12 yläkoulu/lukio yhteiskoulusta 313 opettajaa.</p>	<p>Opettajilla kummallakin sukupuolella sosiaalisen ja sanallisen toiminnan uhriksi joutuminen oli yleisempää kuin muut uhriksi joutumisen tyypit. Oppilaiden opettajiin kohdistamien eri toimien (fyysinen, seksuaalinen jne.) välillä oli vahva ja merkittävä korrelaatio.</p> <p>Kotiopettajat kokivat enemmän sosiaalista uhriksi joutumista (esim. huhujen levittely) kuin muut opettajat. Suurempi oppilasmäärä oli yhteydessä vähäisempään määrään erilaisten tekojen uhriksi joutumista, vain seksuaalinen häirintä oli poikkeus. Opettajien suurempi kokonaislukumäärä koulussa oli merkittävässä yhteydessä yleisempään opettajien joutumiseen sosiaalisen- ja verkotoiminnan uhriksi.</p> <p>Opettajat, jotka raportoivat enemmän rankaisevista kurinpitotoimista, kertoivat myös enemmän oppilaiden toimien uhriksi joutumisesta.</p>

multilevel analysis. Aggressive Behavior, Vol. 45 (2), 169-180.		Viitekehys: ekologinen systeemiteoria (sosiaali-ekologinen malli) Analyysi: korrelaatioanalyysi, kuvaava analyysi, monimuuttuja analyysi	Kouluissa, joissa käytettiin enemmän positiivisia kurinpitotoimia (esim. palkitseminen) oli enemmän opettajien oppilaiden verkkotoiminnassa uhriksi joutumista.
--	--	---	---